

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

Digte

Herman

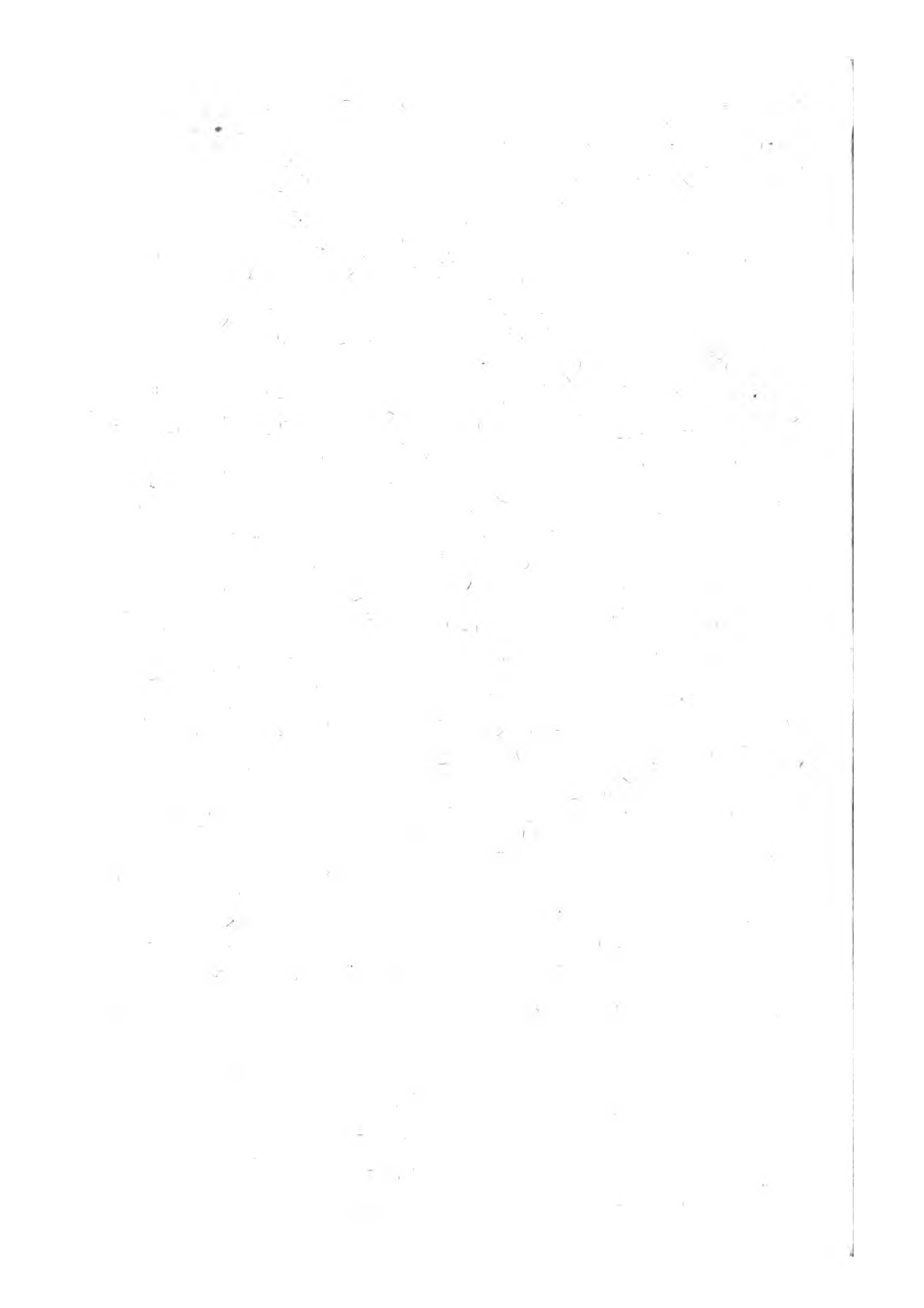
Schwänenflügel

5

DAN 6 D BAG 1

Henri Jørgensen

DIGTE AF BAGGESEN

Bogen er trykt paa haandgjort Velin.

Portrættet er tegnet af

AUG. JERNDORFF

efter et ikke tidligere gjengivet Maleri, der findes i
Museet paa Frederiksborg.

Det angives at være malet i Paris
i Aarhundredets Begyndelse.

Friser og Vignetter ere
tegnede af

HANS TEGNER.

Billederne ere udførte i fot. Ætsninger
hos

F. HENDRIKSEN & CO.

PLATE I

CLV

H. ...

DIGTE AF
BAGGESEN

UDVALGTE OG INDLEDEDE
AF
H. SCHWANENFLÜGEL

KJØBENHAVN
UDGIVET AF FORENINGEN »FREMTIDEN«

MDCCCXC

INDLEDNING

OM
JENS BAGGESEN

vore Tider, hvor man (des værre) kun kan blive enige om saa lidt, er der dog sikkert ét, som dannede Mennesker ikke ville tvistes om, det nemlig, at man for en Menneskealder siden gjorde sig skyldig i svære Misgreb, naar man søgte at anvende Aandslivets Love paa Tydningen af Naturens Fænomener. Lige saa rimeligt er det imidlertid, at en Eftertid vil dadle vore Dages dristige Anvendelse af Naturlovene paa Undersøgelser af Aandslivet. Men nogle af vor Tids viden-

skabelige Hypotheser ville dog staa urokkede, og da blandt andre den, at naar Livet i Aandens som Naturens Verden udfolder sig i al sin Kraft, da begynder Kampen for Tilværelsen; og paa samme Omraade, indenfor samme Kreds vælder Livet op, hensynsløst mod Individernes Ret til Existens og Lykke. Hvad Carl Bagger lader sin lille Zigeunerske (hans alter Ego) sige til Greven:

»Deres Naade! Naturen er vældig rig, deraf dens uhyre
Ødslen;
det halve Jordliv den gjør til Lig og dræber det grumt
i Fødslen.«

det gjælder ogsaa i Aandens, i Historiens Verden. — Stærkest sé vi det maaske i den politiske Historie, som er vor Jens Baggesen samtidig: dér dominerer og kuer Bonapartes mægtige Feltherregeni de samtidige betydelige militære Talenter. Men ogsaa indenfor Digterverdenen træffe vi i denne Periode den voldsomste Existenskamp: i Tyskland f. Ex. Goethe, Lenz, Max. Klinger og til Dels Schiller; i Danmark Oehlenschläger, Schack-Staffeldt og

Baggesen. I Tyskland kommer det dog ikke til nogen aabenbar Kamp: Goethe er for stor for sine to langt ringere Medbejlere og Venner fra Sturm- og Drangperioden, og med Schiller slutter han snart et ædelt Fostbroderskab. — I Danmark er Kampen derimod haard: Partiet er her mere lige. Men medens den fornemme Schack-Staffeldt fører Striden énsomt og i stolt Tavshed, er den demokratisk anlagte Baggesen ganske anderledes engageret; og der staar Bulder og Lyn af hans Fejde. Det hjælper dem dog ikke: den Gudernes Yndling Oehlenschläger var Sejren viet fra Vuggen af. Schack-Staffeldt visner paa sin Rod; Baggesen segner, som han har levet, med Smil paa Læben og Graad i Øjet. Men er hans Digtertræ end bleven kuet i Væxten af Oehlenschlägers brede, grenrige og løvfulde Krone, saa har det dog under sin Kamp for Tilværelsen kastet mangt et Frø, og disse ville spire og voxe.

For mindre lykkelige Digterexistenser former Livet sig sært fra første Begyndelse. Det er jo bekjendt nok, at Jens Baggesen er født 1764 i Korsør; men hvor mange have i Tanken maalt den uhyre Afstand mellem de to Ting: Jens Baggesen og — Korsør! denne lille stakkels By, der kryber sammen nedenfor Halskovpynten, en sand Udkrog paa Sjælland, inden Jærnbanen blev lagt dertil. Dernæst gaar han i Skole i Slagelse, allerede den Gang én af de kjedsommeligste Provinsbyer, man kan tænke sig. Lad en Videnskabsmand, lad en stille, fredelig Digter- og Kunstnernatur fødes i saadanne Stæder, han vil endda kunne udfolde sig smukt og godt efter sit Væsens Bestemmelse; men en urolig, opadhigende Sjæl, en overlivlig Aand med Trang til at udvide sig og omfatte saa meget som muligt, for hvem Afvexling i Livsforhold er en Nødvendighed, og som besidder en fin og sikker Sans for intellektuelle Nydelser — hvorledes vil det gaa den under slige Forhold? — Bliver et saadant Individ Ungdomsliv ikke

en Tragedie fra først til sidst? Og selv om denne bliver afbrudt før anden Akt, vil det da nogen Tid forvinde de aabenbare og hemmelige Lidelser, der hjemsøgte det i dets Vaarfrembrud? — Baggesen forvandt dem aldrig!

I Korsør har dog Baggesen haft den befriende Strand for Øje; men i Slagelse, hvad kunde der sysselsætte hans objektsøgende Aand? — Det er sandt; der var et gammelt, ærværdigt Mindesmærke i Nærheden af denne By, som rigtignok allerede den Gang var begyndt at blive Gjenstand for den Vandalisme, af hvilken der endnu for 20 Aar siden gik Ord dernede. Det var det gamle fra Kloster til Slot forvandlede Antvorskov; i sin Tid Johannitternes Hovedkloster i Norden, bekjendt som Reformatoren Hans Tavsens første Bolig, og senere med Glans over sig fra Frederik II's Dage — men det er mig ikke bekjendt, at Baggesen nævner det med et Ord, før han langt senere er sin Ven, den rige v. Astrups Gjæst her. I Baggesens Ungdom kjendte man intet til den Art romantiske Interesser, og vor

Digter var vel alle Dage én af sin Tids bedste Hoveder, men ragede aldrig et Hoved op over sin Tid. — Sit Liv i Slagelse maa Baggesen tit have følt som en Spændetrøje. Skolens Rektor Wöldike var vel den Gang endnu en lærd og dygtig Mand, alligevel var han lidet skikket til at behandle en saa kompliceret Natur som Baggesens. Aldeles uretfærdig lod han Baggesen en Gang staa Skoleret. Den ærekjære, nervøse Dreng maa have lidt frygtelig under denne beskæmmende, barbariske Straf i Kammeraternes Nærværelse; og han glemte aldrig sin Rektor det. Vel er for denne senere, at han havde handlet urigtigt, og behandlede Baggesen efter den Tid mildere. Men da en Forbryder en Gang offentlig skulde piskes, og Baggesen i den Anledning paa sine Meddisciples Vegne skulde bede Skolen Lov, gjorde han det med en saa bitter Allusion til, hvad der var overgaaet ham selv, at Wöldike følte sig dybt krænket. — Her har vi fra vor Digers første Ungdom et Exempel paa, hvor-

ledes han kunde bruge sin Braad, naar Verden blev ham ond.

Thi det var kun i det Tilfælde, han viste den. Naar Aarestrup i sit Epigram, væsentlig beundrende, siger om Baggesen:

»Du Lyriskmidige, Du Giftigstærke,
Du Rimets musikalske Klapperslange,
hvo skulde ej din Trylleskønhed mærke?« —

saa er det jo kun en Del af Baggesens Væsen, han hermed har iagttaget. Var Baggesen et udmærket Hoved — varmt eller koldt efter Omstændighederne — besad han tillige et sart og letrørt Hjærte, en dyb Trang til Venskab, Sympathi og Hengivelse. Havde han ikke besiddet disse Egenskaber, var Livet sikkert blevet ham lettere. Det er ogsaa denne heftige Trang til at slutte sig til Alt, hvad der forraadte Aand, aandelig Stræben, Venskabsfølelse og Skjønhed, dette overstrømmende Gemyt, der har gjort ham saa elskværdig og uimodstaaelig: som et stærkt glimtende eller sælsomt lysende Meteor har han vist sig snart for den, snart for den stille Kreds, har for-

uroliget, tiltrukket og forbavset. — Strax hans første Optræden paa den historiske Scene (1782) er af en slig Art: »Her er,« skriver Pram til Rahbek, »i denne Tid kommen en slaglosiansk Rus til Staden, en underlig, enthusiastisk, melankolsk, ubeskrivelig En; en Dreng, der har alle mulige Anlæg til at blive en god og stor Digter.« Og Baggesen bliver nu Prams og hans Venners Yndling og Haab; deres Mund strømmer over af hans Ros. Hvor stort Ry, der gik af denne begavede Student i den Kreds, som omfattede den dannede Læseverden; kan kjendes af det betydelige Antal Exemplarer, man tegnede sig for (c. 1350), da han indbød til Subskription paa et Hæfte »Komiske Fortællinger«. Og saa da dette Hæfte kom, bleve de lette, hurtige Vers slugte med Begærlighed af Alle; deres Sentenser og Vittigheder det intelligente Kjøbenhavns Tankesprog og Mundheld. Og dog var det egentlig ikke noget Nyt, der her ydedes; ja, for at sige det strax, intet af Baggesens Hovedværker i Slutningen af det 18. Aarh.,

hverken de til »Ungdomsarbejder« opsvulmede »komiske Fortællinger« eller »Labyrinthen« kunne kaldes Originalværker i stræng Forstand til Trods for, at de i Reglen ere blevne betegnede som saadanne, og navnlig den sidste indtil Dags Dato er bleven kaldt epokegjørende i dansk Prosaliteratur. Skylder Baggesens komiske Fortællinger med Hensyn til Form og Tone Wessel og Wieland meget, i hvor stor en Gjæld staar da ikke hans Prosa til Ewald? Eller kan nogen, der har læst dennes »Levned og Meninger« nægte, at med disse begynder den danske Digterprosa? — Dog nok herom! — Med disse »Komiske Fortællinger« stod den én og tyveaarige Forfatter paa Berømmelsens Højdepunkt: den borgerlige Læseverden var med ét erobret; og en kort Stund efter aabnedes de adelige Kredse for ham.

Man har i Aarhundredet efter Revolutionen gennemgaaende været uretfærdig mod Adelen før denne Begivenhed. Der var Hædersmænd mellem det franske førrevolutionære Aristokrati; og her i Norden, i Danmark

især, hørte flere Adelsfamiljer, aldeles uanset deres sociale Trin, til de ypperste i Samfundet. Der var Mænd og Kvinder i hine Slægter, som altid ville være lysende Mønstre for Enhver, der ønsker at gjøre Fremgang i det Gode. Men saa godt som om dem Alle gjaldt det, at ingen af dem havde glemt deres Stands skjønne Devise: »Noblesse oblige!« — En saadan Mand var Ministeren Ernst Schimmelmänn, til hvem den brave Pram, som var ansat i Regeringskontorerne, havde anbefalet sin unge Ven. Schimmelmännns Kone var Søster til Grevinde Sibylle Rewentlow, den bekjendte Bondevens Hustru. Da Baggesen var sygelig og kunde trænge til Otium og landligt Ophold, indbødes han til det rewentlowske Herresæde, Brahetrolleborg paa Fyn. — I hine Tider, hvor man stræbte at nedbryde de dog ret naturlige Skranker, som den historiske Udvikling har oprejst mellem Menneskene, var det rimeligt, at man modtog og behandlede det unge borgerlige Geni som en Ligemand. Og Jens Baggesen, der som ingen

Anden forstod at sige en Dame fine og ud-søgte Komplimenter, blev snart de trolleborgske Frøknens og Fruers Yndling, Beundringsgjenstand og Omsorg. Den unge Digter, som i sin oekonomiske Hjælpeløshed og med sit feminine Nervesystem længe havde trængt til saadanne Omgivelser, vuggede sig deri, lod sig kjæle for og var henrykt. Men Fremskridtsintelligensen i Kjøbenhavn, der nylig havde optaget ham i deres Clique som deres lovlige Ejendom, forargedes: Baggesens lærde Kontubernal paa Regensen, den senere Biskop Plum, mindede ham i en værdig og rolig Tone om ikke at glemme sine Studier for en Omgangskreds, der dog aldrig kunde blive hans; den hidsige Pram buste ud med Skældsord som »tyske Øgler og Nøgler!«; den stundom uretfærdige, altid hvastungede P. A. Heiberg snakkede noget om, at »før holdt de høje Herrer Hofnarre, nu traadte Digtere i deres Sted«. Det er aabenbart Udslaget af denne nu frembrydende borgerlige Uvilje mod den formentlig germaniserede og aristokrati-

serede Baggesen og hans tysktalende adelige Venner, der har gjort sig gjældende i »Holgerfejden«; thi dramaturgiske Antipathier alene synes ikke vel at have kunnet fremkalde al den Støj over en uskyldig Libretto som Baggesens »Holger Danske«.

Vor Digter maa ogsaa have haft Følelse af, at en saadan bitter Stemning laa til Grund for det Hele; thi hvor ømtaalig han end kan være bleven af al den Ros og Interesse, for hvilken han havde været Gjenstand, saa vilde han dog ellers næppe have taget sig det Par Epigrammer, der som matte Pile udgik fra hans gamle Venners Kreds i Anledning af »Holger Danske«, saa nær, og ikke følt P. A. Heibergs Parodi »Holger Tyske« som et tungt Slag. Strax satte ogsaa hans nyvundne Venner sig i Bevægelse; en ansét Læge blev konsuleret, og han erklærede, at den syge Digter skulde foretage en Rejse og — gifte sig. Den sidste Ordre kunde Baggesen ikke strax indlade sig paa at efterkomme, men den første var han, takket være sine formaaende

og formuende *Velynderes Hjælp*, følgagtig. — *Baggesens Rejse* er bekjendt gennem hans »*Labyrinth*«. Man véd, hvorledes denne fagleette Aand gennemfløj Nordtyskland, saa ind til alle store Mænd, der boede paa hans Vej, hvor han svimlede af Henrykkelse paa de schweiziske Alpers Toppe, og derpaa foer til Paris, for i »*Frihedens Morgenrøde*« at danse paa *Bastillens Ruiner*. Men én Begivenhed, der indtræffer paa denne Rejse, forekommer mig dog mærkeligere for hans Forfatterliv end alle de andre brogede Hændelser, hvoraf hans *Rejsekrønike* vrimler. Jeg mener hans Forlovelse og Ægteskab med den tysk-schweiziske Patricierinde *Sophie Haller*.

Baggesens Ægteskaber (thi han var som bekjendt to Gange gift, senest med Præste- og Residentdatteren fra Genf, *Fanny Reybaz*) har haft en aldeles afgjørende Indflydelse paa hans Stilling. Og var det saa underligt, naar man erindrer sig Tiden og husker paa Mandens Karakter. Det der gjælder om *Ewald*, at det sexuel-erotiske Liv tidlig begyndte at røre sig

hos ham, gjælder maaske i endnu højere Grad om den ham i saa meget lignende Baggesen. Hos det overmodne Korsøerbarn gaar pietistiske Skrupler og religiøse Grublerier Haand i Haand med Forelskelser og Fortvivlelser over ulykkelig Kjærlighed: mer end én Gang vil han tage Livet af sig selv; men Faderen hindrer ham deri. I Slagelse skriver han som Skoledreng overspændte Breve til sin Tilbedte Mariane Eggers (Zemire), en Forpagterdatter i Nærheden af Fødebyen. At det indsnævrende i Smaastadslivet ogsaa har lokket den fantastiske Dreng til hemmelige Udskejelser, er mer end rimeligt. I Kjøbenhavn bliver han som en anden Werther forelsket i sin Ven Prams Hustru (Seline, jfr. Digtet »Emma«). Paa Brahetrolleborg hylder han Grevinde Sibylle. Baggesens Hjærte modstod end ikke det svageste Indtryk af kvindelig Skjønhed, Elskværdighed og Aand. Læg hertil Tidens periodiske Tendenser: det 18. Aarhundredes kokette Galanteri med sine lette Strejferier ind paa det Obscøne, og dette igjen afløst af den

»himmelhøjt jublende, til Døden bedrøvede«
Kjærlighed; Baggesen har kjendt begge Faser
(man læse f. Ex. hans »Hymne« til en vis
Toiletgjenstand og — Digtene til Sofie Ørsted).
Den ridderlige Beundring for Kvinden og de
extraordinære Forpligtelser, man i saa Hen-
seende har til hende, stiger med Romantikken;
og vor Digers bølgebløde Hjærte glider ogsaa
over i denne Stemning. Ingen har som
Baggesen fulgt hele Erotikkens Skala fra Ro-
kokotiden til vor. — Lad nu en saadan Mand
blive gift; besidder hans Hustru blot nogle af
de Egenskaber, som indgyde en Mand Attraa
eller Agtelse, og har hun desuden født ham
Børn, saa vil hun i Reglen have ham aldeles
i sin Magt, han vil opvarte hende, være
hende til Vilje, indrette sit Liv efter hende;
og Meget, han skyldte sig selv og det Sam-
fund, i hvilket han lever, vil han opofre for
hendes Skyld. Saaledes gik det Baggesen.
Han siger selv: »Min Sophie og Fanny stod
i den Formening, at det var mig, der førte
dem over Have og Bjærge; men Sandheden

er, at det var de m, som drog mig med sig, og han citerer et Vers af en Oldtidsdigter, hvis Mening omtrent er, at Guderne ikke ynder den, som er afhængig af sin Hustru. Hverken Sophie Haller eller Fanny Reybaz kunde finde sig i at opholde sig i deres Mands Fædreland eller, som det officielt hed, »taale det danske Klima«. Navnlig længtes Fanny, »den lille Jurablomst«, som Baggesen kalder hende, bestandig efter Paris; og saa maatte vor Digter afsted over Hals og Hoved. Der er næppe nogen Tvivl om, at naar Baggesen, der ikke besad den Art Udseende, som særlig tiltaler Kvinder, alligevel udøvede en vis Tiltrækning paa flere af dem, kom det ikke saa meget af hans Talenter som af en vis Fornemmelse af, at han lod sig beherske. Historien og Livet viser os, at selvstændige og myndige Mandnaturer i Almindelighed sjældnere behage Kvinder. — Men Baggesens fremmede Hustruer (den tyske som den franske) have bidraget deres til, at han blev anset for et non plus ultra af Ustadighed og Upaalidelighed og der-

ved mistede sine patriotiske Beskytteres Bevaagenhed og sine alvorlige Venners Agtelse. Fremmed for hans Hjemland kunde de vel ikke gjøre den ægte nationale Digter, men de bleve Skyld i, at i det mindste en Trediedel af hans Forfatterskab aldrig er kommen og aldrig vil komme vor Literatur, vort aandelige Dannevirke, der kan behøve hver Sten og hver Græstørv, til Gode.

Et bredt Svælg skiller Baggesens danske Digtning i dens første Periode fra dens anden. Vort politiske Tiaar (1790—1800) kunde naturligvis kun lidet tiltale den — til Trods for hvad han nu og da selv indbildte sig — temmelig upolitiske Digter. Men næppe har det aandelige Liv igjen taget Opsving herhjemme, før han atter er paa Pletten, og, ved at fatte den ny Literaturstrømnings Idé og Retning, viser, hvor højt han, det 18de Aarhundredes Søn, staar over sine Tidsfæller. Det er sandt: ved dette hans ny Stadium spillede atter en Kvinde en Rolle; men jeg tror, man gjør den Baggesenske Aand Uret ved at lade

Sophie Ørsted være det afgjørende Motiv her. Vist nok betog hun ham overordentlig; og man fejler næppe ved at paastaa, at aldrig var det let fængelige Digterhjærte blevet saa fuldt og helt indtaget som af denne Kvinde. Hun var, som bekjendt, Oehlenschlägers Søster og Anders Sandø Ørsteds Hustru. Ved Siden af en mere alsidig Begavelse end Broderen, men som han greben af Tidens Aand, besad hun den stille huslige Ynde, som altid har været betragtet som et af Idealmærkerne for den nordiske Kvinde. Hvor har hun, der var fuld af Gemyt, ikke været forskjellig fra Fanny, der var verdensklog og sirlig og saa kold, at det en Gang vakte hendes gamle Faders Forbavselse, at hun græd; Fanny, der, til sin Ægtefælles Sorg, aldrig vilde lære det Sprog, i hvilket han var Digter og Kunstner! — Baggesens anden Hustru har været en stillestaaende Natur; hendes meget omtalte Talenter af ren selskabelig Art. Sophie Ørsted har, hvad Forfængelighed hun end maa have besiddet, ikke været nogen Skueplante, der

længes efter en forgylt Urtepotte, for at den kan tage sig ud. Ligesom Broderen har hun med et vist genialt Instinkt, gennem en fin, potenseret Stemning formaaet at opfatte Meget i Tidens aandelige Bevægelse. Mærkelig nok ere de Mænd, hun træder i Forhold til, alle filosofisk begavede: A. S. Ørsted var Kantianer, Baggesen aktivt oppe i sin Tids Tankebevægelse, og Sibbern Tænker ex professo. Hun har for disse betydelige Lærere været en udmærket opvakt Discipel; men hun har tillige hørt til den Slags Elever, af hvem en Lærer kan lære. — Alligevel kan jeg ikke tro, at det var hende, der nedlagde Spiren til Forstaaelsen af den ny romantiske Poesi i Danmark hos Baggesen: hans lydhøre Aand var alt i saa Henseende varskoet. Man læse hans i denne Samling optagne fortræffelige Rimbrev til Gierlew i Rom, skrevet allerede et Par Aar, før han gjorde Sophie Ørsteds Bekjendtskab. Men den Luft, som omgav denne tiltrækkende Kvinde, var sikkert overordentlig egnet til at lade Baggesens ny Erkjendelse udfolde sig.

Med én Gang har han grebet det Blivende i Tidens store Ny og det Nys Forskjel fra det Gamle, dette nemlig, at Kunstens Kald er helligt og ikke at nytte Menneskene og mere Mængden — man maale Springet i Anskuelse fra »Komiske Fortællingers« Fremkomst til »Gjengangeren« — og dernæst angiver han slaaende Forskjellen mellem det 18de og det ny Aarhundredes Aandskritik:

»— mange, trods det Kald, de drømme dem til Dom om Digtkunst, ingen Sinde drømte om, hvad Digtkunst, Digt og Digter er i Grunden? Hvad om de stundom toge Rím for Digt, det Gribelige for Begribeligt, det Endeløse for Uendeligt, det Gudelige for Guddommeligt, og hvad ej gribes kan for Ubegribeligt? Hvad om de toge Haarene for Hunden?«

Selv om det kan paavises af Baggesens filosofiske Skrifter, at han ikke har kjendt Schelling, saa kan han dog derfor meget vel til Dels ad egne Tankeveje være naat til nogle af Hovedideerne hos denne Romantikkens Filosof; thi deres Tænknings historiske Forudsætninger (Kant og Fichte) vare, som bekjendt,

de samme. Baggesens Søn Karl, den højt dannede reformerte Præst i Bern, forsikrede Martensen, at Faderen aldrig havde kjendt eller læst Schleiermacher, og dog mener hin Theolog, at Baggesens kristologiske Anskuelse i alt Væsentligt korresponderer med Schleiermachers. — Baggesens Sjæl var som en Vindharp, hvis Strænge sitrede og tonede for hvert Aandens ny Pust.

Saa kommer Omslaget: Baggesen bliver atter det Nys heftige Modstander. Ogsaa denne Forandring har man villet sætte i direkte Forbindelse med det forandrede Forhold til Sofie Ørsted. Det forekommer mig dog ikke at være nødvendigt. Der var Grunde nok. At Sofie Ørsted, da Baggesen atter kom til Kjøbenhavn i Slutningen af 1811, modtog ham, der i tre lange, sørgelige Aar havde længtes efter at se et Glimt af hende, med Kulde, kan vel have forøget Grundene til hans polemiske Optræden, men ikke begrundet den. Hvad Romantikken i Tyskland kunde føre til og førte til, havde han alt set et Par Aar i Forvejen: 1810 ud-

gav han »*der Karfunkel- und Klingklingel-Almanach*«, hvori han spottede Schleglernes og Tiecks uheldige metriske og latterlige Ordklangsexperimenter og haanede deres mystiske Vaasen om »Karfunkelen« (en rød, selvlysende Sten, der gjorde den, som bar den, usynlig). En af Romantikkens unge »*Sansculotter*«, Achim v. Arnim, havde med ikke uvittig Persiflage besvaret dette Angreb i en Bog, hvor Baggesens Personlighed blev karrikeret (jvnfr. den ny tyske Udg. af Georg Brandes Hovedstrømninger II).

Da Baggesen efter et fireaarigt, énsomt Pariserophold, hvorunder han for Nød, Sorg og Lidelser havde søgt og fundet Trøst i religiøse og filosofiske Studier, igjen kom til Danmark, var hans Beundring for Adam Oehlen-schläger paa dennes første Stadium usvækket; men han saa ham gaa tilbage:

»den Skjald,
der steg en Gang saa skjønt, gaar ned ad Bakke,
fordi med Alt fra ham man ta'r til Takke —
og at vor Pindus bli'er til sidst en Ase-Stald,
hvis ingen Muse mer med Aserne tør snakke.«

Han erklærer, at han vil vende tilbage med »den søde Kniv«, et morsomt, snurrigt, ægte baggesensk Udtryk, der har Hentydning til et Sagn om en norsk Bondekarl, som i Slagsmaal haandterede sin Tollekniv »saa sødt« (det bør egentlig udtales med norsk Betoning), at hans Modstandere, da han var død, ligefrem græd af Sorg, fordi de ikke mere skulde behandles af ham.

Baggesen var 1811 bleven udnævnt til Professor i nordiske Sprog og deres Literaturer i Kiel. Mange havde flokket sig med Forventning om hans Katheter; og Forventningerne syntes heller ikke at skulle skuffes: Baggesens Foredrag var vel mindre roligt docerende, men paa den anden Side fuldt af Liv og Aand. Men den af Sygdom og Modgang forpinte Digtets Nervespænding under disse akademiske Forelæsninger blev for stærk; under den syvende besvimeede han og maatte bæres bort. Den danske Regering tillod ham da at overflytte til Kjøbenhavn. Her ankom han i Aaret 1813; og det er nu,

den i vor Literatur navnkundige baggesen-oehlenschlägerske Fejde tager sin Begyndelse.

Jeg kan naturligvis ikke her, hvor min Plads er afgrænset, gaa ind paa denne literære Kamps mange interessante Enkeltheder, men maa henvise til Kr. Arentzens store righoldige Værk, hvor man i saa Henseende vil finde alt det Vigtigste samlet. Jeg skal blot gjøre et Par Bemærkninger om Parternes Stilling. — I alt Væsentligt tror jeg Baggesen havde Ret; og dette tror jeg, fordi hans Formaal var højt, og Ingen nu tør fordriste sig til at hævde, at hans Vilje var urén. Har Baggesen forløbet sig under denne Fejde, saa huske man vel paa, at han stod ene mod Alle. — Baggesens Formaal var højt; thi hvad gjorde han i Grunden Andet end kalde til Orden, naar de unge Romantikere med samt deres Chef tit paa den barnagtigste Maade gav sig deres Fantasi i Vold og digtede løs uden Hensyn til Tankens Ret og Kunstens Fordringer? —

Baggesens Hensigt og Vilje vare i denne Sag paa Bunden rene; derom overbevises man, naar man paa hvert Stadium af hans Liv i det ny Aarhundrede sér den Beundring og Kjærlighed, hvormed han følger den unge Aladdin paa hans første straalende Digterbane; selv der hvor Oehlenschläger i »Langelandsrejsen« lidt ubarmhjærtig karakteriserer den af ham forstum beundrede Baggesen, hører man kun fra denne et dybt, vémodigt Suk (jvnfr. »den trufne Centavr til sin Lærling«). Men Baggesen fejler, naar han slutter fra det første overvældende Blomsterflor, Oehlenschlägers Muse udstrør, til den uhyre Rigdom, Sommeren vil bringe. Oehlenschläger var med andre Ord langt større i Baggesens Forestilling om ham, end han var i Virkeligheden. Derfor lyder bestandig Baggesens Udæskning til Oehlenschläger under Fejden: hvorfor skjuler Du dig fejgt bag dine Vaabendragere; er jeg ikke værd, at du bryder en Lanse med mig? Dine

Skjolddragere skal jeg snart blive færdig med; først naar Du selv kommer, da indrømmer jeg, Kampen kan blive mig haard! — Men Oehlenschläger kommer ikke; han kan nemlig ikke tage det op med Baggesen, men lader sig nøje med blind Skydning paa ham i sine Digterværker. Kun en eneste Gang møder han frem i »Erklæring til Publikum«; men da rammes han strax af Baggesens Latterspyd. — Og hvor er paa den anden Side ikke Baggesen parat til fuld Anerkjendelse, naar Oehlenschläger i Fejdeperioden udgiver et Arbejde, der minder om hans Storhedstid:

»Saa tit han og har svigtet,
hvis og vor Digter, der nu dræber sig,
Halvparten kun af »Helge« havde digtet
han var og er og bli'er udødelig!«

Og i den allervoldsomste Fejdetid, hvor man skulde tro, at Kampstemningen paa begge Sider havde naaet Kogepunktet, der stiger Baggesen strax af Hesten, forat hylde sin Modstander, der har udgivet »den lille Hyrdedreng«:

»Som Barn igjen Du stiger af din Grav
 med Hyrdetasken og med Slyngestav —
 o bliv som Barn uskyldig ved at stige!
 Stig op til Bækkens Kilde! der sank Sten,
 find Din Vaulundurs rette, runde, sande
 og slyng med hellig Haand saa stærk som ren
 den, træffende, mod Aandens Fjendes Pande! —
 Opstandne Digterhjertes andet Du!
 bryd lidt Dig om, nu Du skal Riget arve,
 hvad i min Vrede jeg har knust itu!
 sku, kjend og føl det dybt: det var din
 Larve!«

*Erindringen om hans Ungdomsvandring
 i Schweiz, Mindet om hans første elskede
 Hustru »Alpedatteren«, som han aldrig kunde
 glemme, det barnlige, rene og plastisk skjøne
 i Oehlschlägers yndefulde dramatiske Idyl,
 Alt dette maa have gjort et dybt Indtryk paa
 den gamle Sanger.*

*Har man altid lagt Mærke til, hvor ene,
 hvor sørgeligt ene, Baggesen stod i denne
 lange Fejde? — Han havde kun én Ven, og
 med ham var han i meget Væsentligt bund-
 uenig. Jeg mener naturligvis Grundtvig.
 Man tænke sig to Kontraster som den danske
 Repræsentant for det 18de Aarhundredes først*

og fremmest rent humane Dannelse og saa Repræsentanten for den absolute religiøse Dogmetro! Visselig et løjerligt Fostbroderskab! Men begge havde lidt en stor fælles Skuffelse, nemlig den af dem begge højt beundrede Oehlenschlägers Tilbagegang; og begge havde de en Sympathi, hvori de mødtes, nemlig Kjærligheden til det Ødanske. Dette Ødanske var fra Barndommen i Blodet paa Jens Baggesen: han var alle Dage, hvor han færdedes, Knud Sjællandsfar; og fremtraadte det end ikke stærkt hos Grundtvig, saa hilste han det dog med Glæde, hvor han traf paa et ejendommeligt Udtryk derfor. Naar Grundtvig lyttede til Baggesens kvidrende Verslatter, følte han med et Smil det nationale og hjærtelige Landsmandskab med ham. Men Grundtvigs Medstræber paa den ny religiøse Bane, han brød, kunde Baggesen dog aldrig blive. Derfor selv om Baggesen og Grundtvig stod i samme Hærlinje under Kampen, vare de dog langt fra hinanden, og hver maatte egentlig hjælpe sig selv.

Oehlenschlägers unge Forsvarere stode ham ganske anderledes nær; de beundrede ham til Forgudelse og gik i Kampen for ham med den Begejstring, der er saa klædelig, naar man er under de 20 Aar. Men naar Baggesen kaldte dem »Drenge«, var det ikke ganske uden Grund. Selv deres bedste Hoved Povl Møllers satiriske Indlæg: »Jenses Lidenhed« smager nu temmelig meget af Grønhed. Mange af dem fortrød vel ogsaa senere deres ungdommelige Hidsighed, saaledes Rudelbach, hvad jeg har af hans egen Mund. Uretfærdige vare de alle mod den ældre fortjenstfulde Digter, naar de i Kor raabte paa, at hans Polemiks Kilde var Misundelse. — Dog en slig triviel Beskyldning ligger jo nær for unge Mennesker, som ikke vel kunne se dybere; men Ulykken var, at ogsaa mange ansete Ældre gjentog og forment det samme. Det havde jo været naturligt (hvad ogsaa Rahbek hentyder til i et utrykt Brev til P. A. Heiberg), at den ældre Digterskole var kommen

Baggesen til Hjælp. Den gjorde det ikke, fordi Baggesen havde frasagt sig Makkerskabet med den i »Gjengangeren«, og fordi han som frittalende Theaterkritiker oftere saa sig nødsaget til at polemisere mod deres Bedstemand Rahbek. Baggesen havde forsvaret Jøderne mod Th. Thaarup og T. Kristoffer Bruun og blev nu angreben af den sidste med alt andet end renlige Vaaben. Baggesens skarpe Uvilje mod T. K. Bruun forstaar man: dennes Digtning hørte jo til den plumpeste og usmageligste Art af det 18de Aarhundredes galante Poesi, en Poesi, som den smidige Baggesen havde vist, at han kunde tumle sig i med en vis elegant Lethed. Man hader som bekjendt altid sin Karrikatur.

Ogsaa gamle, nu brudte Forhold og Ven skaber vare Baggesen i Vejen. A. S. Ørsted raader ligefrem Svogeren til at anlægge Sag imod Baggesen for hans første satirisk-kritiske »Brev til Oehlenschläger« i Anledning af dennes miserable Rejsebreve, og han forsikrer paa sin juridiske Samvittighed, at Oehlen-

schläger vil vinde den. Ja saa stærk er denne ellers billig tænkende Mands Uvilje bleven mod den fordums Ven, at han, skjønt Sagen om »Trylleharpen« er gaaet Hjort imod ved Domstolene, alligevel halvt om halvt tager dennes Parti. Og dog havde vor Digter lige overfor Hjorts Plagiatbeskyldning den soleklareste Ret! At Baggesen uden at møde nogen Sympathi kunde gjøres til Gjenstand for P. Hjorts katteonde Angreb, viser i det Hele taget, hvor lønnende det maa have været, navnlig i denne Fejdes sidste Periode, at sigte paa ham. — Sine gamle fornemme Bekjendtskaber kunde Baggesen ikke længer støtte sig til, dem havde han tidlig forskærtset, vel til Dels uden egen Skyld: saaledes havde han i sin Tid vakt Hertugen af Augustenborgs Mishag, fordi han hverken kunde eller vilde lade sig gjøre til »et nyttigt Medlem af Samfundet« som en Slags Overskolemester.

Kun én havde haft Evne og Lejlighed til at stille sig ved Baggesens Side, den unge Joh. Ludv. Heiberg nemlig, der senere ud-

viklede den danske Kritik paa det Grundlag, Baggesen havde lagt. Men denne velopdragne Yngling skyede at blande sig i hin (som han i sine autobiografiske Fragmenter selv kalder den) »kompromitterende« Fejde.

Saa stod da den aldrende Digter saa godt som ene i denne aandelige Kamp. Han kører det ene Latterbatteri op efter det andet, afsender den ene satiriske Pil paa den anden, bruger vel nu og da ogsaa et simpelt Projekt; men hvor man er uden virksom Hjælp og i Kampens Hede, kan man ikke altid tage det saa nøje. Tilsidst lader han dog Armen synke: han er hjærnetræt og hjærtesaaret; og frivilligt gaar han i Landflygtighed. —

Efterat være vendt tilbage til Paris, kom Baggesen i Gjældsfængsel og vilde atter være voldgivet den højeste Nød og Kummer, om ikke Prins Kristian Frederiks ædle Hjælp havde bragt ham ud over hans pekuniære Vanskeligheder. Dog snart staar Sorgen atter paa hans Dørtærskel: Fanny dør, og hende følger kort efter hans elskede Søn, den

fine, for tidlig modne Povel, hvis Existens synes at have været kædet til Moderens. — Baggesen søger atter Trøst i Arbejde og Studier og fuldbringer i Schweiz sit humoristiske Epos »Adam und Eva«, hans fortrinligste og betydeligste Værk i det tyske Sprog. Men dette er ogsaa det nervøse og overtrætte Digterlivs sidste Frugt. Selv Alpernes Luft kan ikke mere holde det oppe. — Da Baggesen føler Døden nærme sig, vil han tilbage til Danmark for at dø paa den Jord, der var ham kjærest. Men han kommer ikke længer end til Danmarks daværende Grænse, Hamborg. (1826). Man begraver ham paa Kiels Kirkegaard, og denne By, der af alle tyske skulde blive Danmark den mest fjendske, kom saaledes til at eie vor maaske mest nationale Digers Støv:

»Du Plet af Jord, hvor første Gang mit Øje
Fra Vemods Favn opstirred til det Høje,
Og i et Smil, og Skyens Purpurbrud,
Fortryllet saa de første Glimt af Gud!

O elskte Plet! hvor første Gang mit Øre
Henrykkedes af Vaarens Harpers Klang

Hvor Himles Harmoni jeg troede høre
I Skovens Lyd, og i min Moders Sang.

O Fødeland! hvor fandt en Plet min Leden,
Saa vidt vor Klode Støvets Slægt bebor,
Saa blid, saa lystelig, saa fuldt et Eden,
Som du, for den, hvis bedste Fryd hernelen
Er Mindet af hans første Fryd som Noer?

Ak! ingensteds er Roserne saa røde;
Ak! ingensteds er Tornene saa smaa;
Og ingensteds er Dunene saa bløde,
Som de, vor fordums Uskyld hvilte paa«.

Til Trods for at J. L. Heiberg og Hertz efter Baggesens Død søgte at hævde ham hans tilkommende Plads paa det danske Parnas, var dog Eftertiden med dens romaniserende og theologiserende Retning ikke hans Forfatterskab gunstig. Dertil kom, at alle hans gamle Modstandere, alle »Tylvtens« Mænd, senere bleve betydelige Fremtoninger i dansk Aandsliv. Man overførte da uvilkaarlig deres senere Stilling paa deres Ungdomsforhold og sluttede saa, at den Mand, saadanne Folk havde bekæmpet, absolut maatte

være en mindre god Person, og at hans hele Kamp mod Oehlenschläger og dennes unge Venner ikke var Andet end »pur Misundelse«. — Denne Dom kan nu ikke længer have Kurs: ikke alene Tidsaanden er i væsentlige Henseender forandret; men Digteren Kristian Arentzen har i sit bekjendte literærhistoriske Værk saa ærlig lagt Aktstykkerne i Sagen: Baggesen contra Oehlenschläger, til Rette, at enhver Uhildet kan se, at Baggesen langt fra blot lod sig drive af lave Liden-skaber — tværtimod! Vi haabe, at ogsaa A. Arlauds Udgave af Baggesens poetiske Skrifter, hvis første Bind er et sandt Mønster paa Omhu og kritisk Nøjagtighed, skal bidrage sit til at hævde vor Digtets Værd.

Dog selv om ikke saa var: hvad vil ikke Elskeren af dansk Poesi tilgive Jens Baggesen f. Ex. blot for hans »Rimbrevs« Skyld? Her hvor hans Muse som en indtagende skjælmsk ung Pige, med hele Sprogets bløde Velklang til sin Raadighed, forstaar at indsmigre sig hos En, saaledes at man føler

sig overtalt, inden hun har sagt det sidste Ord. Og hvad vil det danske Kulturlivs Bærere og Fremmere ikke indrømme denne Mand, hvis elektriske Aand ved sin Torden og Lynild bragte frisk Luft ind over Landet, da en slappende Romantiks lumre Taager allerede begyndte at lejre sig over vore lave Vange? —

Den baggesenske Muses Venner behøve ikke at frygte: Taknemlighedsgjælden til ham vil hos det Folk, af hvilket han er udgaaet, voxes med Aarene.

OM
DE UDVALGTE STYKKER.

ET har været min Hensigt med dette Udvalg af Baggesens Poesier at give et Billede af hans overordentlige Evne til at behandle Sproget, Verset og de forskjellige Digtarter. Han har leveret noget Mesterligt i Lyrikken, den episke Digtform, det satiriske Læredigt, det epigrammatiske Vers og den poetiske Epistel. Men man huske vel paa, at en virkelig Digter maa bedømmes ikke efter Øjeblikkets Smag eller en fladbundet Mode-æsthetiks Fordringer, men ud fra sin Individualitet. Thi rigtignok var Baggesen ikke i den Grad original som Holberg, Wessel, Evald, Oehlenschläger og Blicher (vel at mærke i deres mest lykkede Arbejder), men han var dog i høj Grad sig selv. Har man de mere end 100 Aar in mente, som ligge mellem hans første Optræden og nu; fatter man hans Digterpersonligheds ejendommelige Beskaffenhed, saa vil Sympathien og Interessen for hans Poesier ogsaa dermed være given. Men

han er sikkert ikke saa let at faa fat paa. Ligesom hin Protevs, som Menelaos vilde have i Tale (Odyssee IV; 455—62), føler han Trang til at antage mangfoldige Skikkelser; dog hvis man, som Spartas Drot, ikke lader sig afskrække, vil det lønne Umagen at ligge paa Lur efter ham. Baggesen er som Protevs en Vandets Aand: som Vandet skifter han tit Farve og Form; som man har kaldt Vandet »et troløst Element«, saaledes har man ogsaa tilladt sig at kalde ham »en troløs Natur«. Men det er kun dumme Mennesker, der kan falde paa at kalde Vandet troløst. Lær først dets Natur at kjende samt Vilkaarene for dets Bevægelse, saa tænker jeg, Du kommer til bedre Begreb.

Hvor tiltrækkende det end kan være for En, der elsker vor nationale Literatur, at gjøre et kræsent Udvalg af Baggesens Poesier, saa maa man dog altid være noget ængstelig, for ikke at støde en forstandig Læsers Ønsker, selv om disse skulle være af en nogen subjektiv Art. Men naar man beslutter sig til at optage »Kallundborgs Krønike«, saa er man i ethvert Tilfælde vis paa Alles Samstemning. Ingen af de baggesenske Digtninger er maaske bleven saa populær som denne komiske Versfortælling. Den findes vel ikke i den Samling fra 1785, med hvilken Digteren slog igjennem; den blev først trykt det følgende Aar i det af Vennen Pram udgivne Tidsskrift »Minerva«. Men den Lykke, hine første Forsøg havde gjort, har uden Tvivl inspireret Baggesen til dette lille Mesterværk af hans Lune. — Baggesens Muse nedstammer (havde jeg Lyst til at sige) paa mød-

rene Side fra Holberg og Wessel, paa fædrene fra Evald: at hun i »Kallundborgs Krønike« viser sit mødrene Udspring behøver ikke at paavises. — Aanden i disse Baggesens Ungdomsarbejder er aldeles det 18de Aarhundredes; Tonen fransk-let-vittig. Men ikke saa sjælden skjuler der sig megen Alvor paa Bunden af denne tilsyneladende legende Skæmt. Man vil opponere og reformere, men ikke med Vrede og Indignation; derved opnaar man kun at irritere Modpartiet. Med et Smil serverer man sine Piller, præparerede efter »de Velhavendes Pharmakopé«; og da de ere vel indsucrede, glide de ned. Man overstryger sine skarpt tegnede Billeder med »Latterens Fernis«; de glinse Folk i Øjnene, trække Tilskuere og Købere. Desuden skal man læses af det fine Selskab, og dér er man i Reglen for magelig og blødagtig til at kunne taale oprivende Fornemmelser af en harmspændt Deklamation. Derimod har man intet mod den pikante Ironi. — Altsaa skriver Baggesen sin poetiske Pamflet mod Bondens Trældom i den komiske Fortælling »Jeppe«, og sit uforlignelige Angreb paa dem, der ville beholde Censur i »Kallundborgs Krønike«:

»Thi stor er Tingen, som jeg taler om,
og større Manden, fra hvis Bug den kom,
da Kundskabs Straaler i dens Skygge døde —
Jeg siger Bug; thi ingen Hjerne var
vidtløftig nok, den Sag er soleklar,
til Dig, o Kæmpe! Dig, Censur! at føde! — —
Frygt ikke Læser, derne Heflighed
skal vare hele Tiden ved!«

og nu begynder han sin morsomme Fortælling. — Tro mig, kjære Læser, som Du i Dag tager dit Partiblads og

fryder Dig ved, at Modpartiets Argumenter (f. Ex. i Spørgsmaalet »Fæstning« eller »ikke Fæstning«) blive gennemhaanede og reducerede aldeles in absurdum, saaledes har det frydet vor Baggesens daværende Meningsfæller at se ham omtale Censurfrihedens »uomtvistelig« heldbringende Følger. Den danske intelligente Ungdom, der havde faaet nok af Tilbageskridtet under Guldberg, skjælvende for, at den ny Regering ikke skulde fyldestgjøre Folkets Haab: Ophævelse af Politimyndighedens vilkaarlige Indgriben i Ens Ret til skriftlig at udtale sine Meninger. Rahbek (den Gang 30 Aar gl.) skriver til Kronprins Frederiks Raadgiver Colbjørnsen: »O! il at betrygge Trykkefrihedsalterets Fred, og De skal nyde Deres ædle Bestræbelsers Løn i at se deres herlige Frugter. Det almindelige Vel var stedse Deres Slægts Formaal; det er arveligt i den at opofre Alting for dette!« Og Colbjørnsen svarer (d. 27. Novbr. 1790): »Ser De ikke, min Ven! Danmarks Skytsengel, dets kække Frederik, og den ædle Bernstorff at staa som Vogtere ved dens Alter. Hvorledes skulde dette da kunne vanhelliges? Nej, vær De og hver Fædrelandets, hver Friheds og Videnskabernes Ven tryg. Lænkerne brydes ikke paa et Sted for at smeddes til et andet. De tages ikke af Bonden for at lægges paa Filosoffen.« — — Og hvor taknemmelig, tror man ikke, Samtiden har været Digteren for det Billede, han tegnede af den kallundborgske Borgmester. Dette er et rent Idealportræt, hvori det 18de Aarhundredes digteriske og folkelige Forestillinger om og Opfattelse af en slig Øvrighedsperson ere faldte sammen til et fuldkomment Billede. Ogsaa Borgmestersken Fru Fikke er god nok. — Dernæst den lille, fornøjelige,

skælmsk fortalte Historie om den to Gange hængte Tyv, hvor det Mørke og Uhyggelige aldeles drukner i det Pudsige og Lattervækkende ved hele Situationen. Vi glemme rent at have Medfølelse med den sølle Tyv, der til sympathisere vi altfor meget med Jens Skovfoged, en prægtig Type paa en Smule énfoldig, men for Resten overordentlig brav og godhjærtet sjællandsk Bonde. Dog ogsaa Jens Skovfogeds Godmodighed har sine Grænser: man kan ikke byde ham Alt. — Og nu efter den sære Begivenhed i Nattens Mørke det ganske Kallundborgs gabende Forbavselse efter Daggry! — Endelig Overgangen til vor Borgmesters meningsløse Vrede og idiotiske Paastand om, at den hundredaargamle Bog skal brændes som et moderne Skandskrift, og Pressetvang for Fremtiden indføres! — Sandelig, havde Baggesen ikke skrevet Andet end denne velsignede Fortælling, vilde hans Navn være kommen til at henhøre under de Forfatteres, der ikke kan glemmes. Lad »Kallundborgs Krønike« blive oplæst for et af Sygdom eller Skæbne bøjet Menneske, og lad den blive læst godt op, saa at al dens sprudlende Komik kommer til sin Ret — er Vedkommende ikke bleven galdebitter og stenhaard i sit Sind — han vil ikke kunne undgaa at briste i Latter. Skulde dette ikke kunne anbefale en Forfatter hos vor Tid, hvor der er nok af onskabsfuldt Railleri, men lidet sund, styrkende, fra Hjærtet kommende Latter? — — —

Tegnér's skønne rythmiske Tale til Oehlenschläger var ikke den første forsonende Tilnærmelse fra svensk Side til Danske. I Anledning af Baggesens Optræden skrev Franzén sit nydelige Hilsningsdigt »den svenske Sangmø til den danske«: »Kom, min Søster, kom

og ræk mig Haanden!« — »Kallundborgs Krønike« oversattes paa Svensk.

Paa »Lybeks sorte Tavle« blev i gl. Dage Fallenters Navne til Skam og Skændsel optegnede. (Da jeg Sommeren 1877 var i Lybek, saa jeg den i det for alle Lybeksfarere velkjendte gamle Skipperhus).

Geneve havde alt paa den Tid en fri Forfatning. »Naturam furca expellas« (Horats). »Jag Naturen ud med en Fork« (jysk) el. Høtyv (ø dansk).

»En sort Krabat« en Mesterlektianer fra Byens Skole. Som den Ungdom, der skulde opdrages til Præster, gik Latinskoledisciplene i gl. Dage med sorte Kjoler.

»Nucleus« og »Donat«, den Gang meget brugte latinske Skolebøger.

Naar Borgmestersken siger: »— og lad den Fule, Smør og Sild og Lugt, og alt det andet fare! vaagn nu smukt!« saa hører hun fejl af sin Mands Udraab. —

»Den sovende Semire« og »Sejladsen« høre til Baggesens tidligste lyriske Digte. De ere gode Exempler paa dansk Rokokopoesi. I »den sovende Semire« er Wielands Indflydelse paamærkelig; »Sejladsen« minder noget om Bellman (Fredmans Ep. XXV). Om Baggesen skulde have kjendt den nævnte »Pastoral«, maa vel anses for tvivlsomt, da Bellman først samlede og udgav sine Epistler fire Aar efter dette Digts Fremkomst.

»Roserne« er skrevet til Grevinde Sibylle Reventlow under Digterens Ophold paa Brahetrolleborg 1787. — Syg af sjælelige og legemlige Lidelser, laa han om Morgenens i sin Seng, da Grevindens lille Søn, Ditlev, traadte ind med Moderens Gave. — Denne Dreng blev senere som voksen tillige med sin Frue et sandt Mønster paa et ade-

ligt Herskab. Endnu for 20 Aar siden var Mindet om deres elskelige Færd levende dér paa Egnen.

»Harpeklang« er væsentlig optaget, fordi den anden Side af Baggesens Digternaturel, det Elegiske, den stille, smeltende Graad, her skaffer sig et ejendommeligt, lyrisk Udtryk.

I »Citherspilleren« har vi Baggesen selv. Digtet er motiveret ved en oplevet Situation paa en af hans Udenlandsrejser. Kr. Arentzen fortæller i sine Memoirer, efter Vennen Kaalunds Meddelelse, at Oehlschläger en Gang (det maa have været adskillige Aar efter Baggesens Død) havde kundgjort, at han vilde holde Forelæsninger over sin gamle Modstander. Han begyndte med stærke, ja voldsomme Angreb paa B.; men da han kom til at oplæse det ovennævnte Digt, blev han saa bevæget, at han efter de sidste Linjer brast i Graad og udbød: »Baggesen var dog til Trods for Alt, hvad jeg har sagt om ham, et elskværdigt Menneske! — Jeg kan ikke læse mere over ham!«

»Agnete fra Holmegaard« er sikkert det ypperste af de Digte, han har skrevet m. H. t. Forholdet til Sofie Ørsted (og han har skrevet mange skønne til denne hans »Lilia«). — Med fin psykologisk Sans har B. i den gl. Folkevises »Agnete« gjenkjendt Sofie Ørsteds aandelige Afbillede. — Hvor selvstændigt i sin Opfattelse og hvor vuggende i sin Form er ikke dette Digt i Modsætning til Oehlschlägers noget tunge Gjengivelse af den samme middelalderlige Vise?

De tre Sømandsdigte (»Kahyttsvisen«, »Gamle Jobs Sang paa Holmen« og det længere fremme optagne »Flaskebrev«) høre til den Cyklus Digte, Baggesen

skrev i Paris, da Efterretningen naaede ham om Eng-
lændernes Bombardement af Kjøbenhavn og deres skamme-
lige Ran af vor Orlogsflaade. I dette Øjeblik følte
Baggesen sig mer end ellers ene i den store, fremmede
Stad; mer end ellers følte han sig dansk mellem
Franske. Han længtes til Kjøbenhavn, hvor hans Hjertes
Udkaarede («Jutta» d. e. Sofie Ørsted) opholdt sig, og
hvor hun nylig havde udstaaet Rædslerne i den af
Fjendens Brandraketter og Bomber overregnede By. Han
troede sit Navn og Minde forglemt med Oplaget af hans
danske Værker, der vare brændte tilligemed hans For-
lægger Brummers Boglade. Dér hvor han var (Marly),
kunde han ikke tale med Nogen: Fanny forstod hverken
Baggesens Sprog eller hans Følelser. — I denne Kvide,
hvortil kom pekuniære Forlegenheder og den ubehagelige
Følelse af at være Gjenstand for Udspionering af Napo-
leons Kreaturer, skyder hans Sjæl ny Fjer og løfter ham
poetisk op over Døgnets Elendighed. Med den over-
ordentlige Evne, vor Digter besad til at fantasere sig ind
i en Situation, drømmer han bl. A., at han er dansk
Matros og et Skibbrud nær i »Sydsøen« (jvnfr. J. L.
Heibergs Intelligensbl. IV. 123—24). Saaledes kan da
ret hans Længsel efter Fødelandet, hans nationale Had
til England og hans sorgtyngede Hjærte skaffe sig Luft. —
Disse Digte forekomme os saa hjemlige som de salte,
grønne Bølger, der vælte sig mod vore Kyster.

»Til Stjærnerne« er tagen af en erotisk Digt-
cyklus, som Baggesen skrev til en ny Gjenstand for sin
Hyldest. Hendes poetiske Navn var Nanna, men hendes
borgerlige Frk. Frederikke Balle. Hun opholdt sig i
Huset hos en Ven af Digteren, der beklædte en Embeds-

stilling i Admiralitetet. Baggesen fantaserer sig ind i den Tanke, at »Nanna« er hans gjenopstandne Datter Emma, der døde som spæd. — Disse ømme sarte Digte flød fra hans Pen, paa samme Tid som den udgød den skarpeste Satire over hans Modstandere.

Den sidste Strofe i »Til Spotterne« er en Hentydning til den udanske Aand, der med den Slags Romantik, som var Baggesen af Hjærtet imod, strømmede ind til os fra Tyskland efter 1814.

At »Jubelæblet« er en ny Variation af det Thema, hvorover Baggesen har komponeret nogle af de bedste blandt sine Poesier, nemlig Forholdet til Oehlenschläger, behøver vel næppe at bemærkes.

A. C. Gierlev, til hvem »Romerering« er skreven, endte sit i to Verdensdele henlevede Liv som dansk Generalkonsul i Norge. Men 1804 var han som dansk Stipendiat i Rom for at uddanne sig i videnskabelig Retning. I Paris havde han paa Hjemrejsen stiftet Bekjendtskab og Venskab med Baggesen, til hvem maaske noget Temperamentsbeslægtet drog ham. Ogsaa ydre Lighed skal der have været; idetmindste har G.s Dattersøn (afd. Journalist Edg. Sødring) fortalt mig, at man kaldte hans Morfader »den smukke Baggesen«. G. blev i Rom optagen i det bedste Selskab: Arkæologen Zoëga (hvis Nekrolog han senere skrev), Vilhelm Humboldt og Adam Moltke Nütschau, med hvem Baggesen i sin Ungdom hengav sig til Sturm- und Drangperiodens Følelæssværmerier. Oldtidsstadens Herligheder, den med Winckelmann, Goethe og mange Andre vaagnede Interesse for Klassicismen, har ogsaa aldeles fyldt G., og han har nu skrevet B. et Brev til, der svulmer af Henrykkelse

over Antikkens Verden. Som Gjensvar herpaa sender B. Vennen sit Rimbrev, hvor han med elskværdigt Lune spøger med hin moderne Begejstring: med Føje sætter han den i Forbindelse med den ny Romantik, der sværmer for Alt hvad der tilhører eller er levnet af Fortiden. Interessante ere ogsaa hans Allusioner til den romantiske Neofyt Oehlenschläger, om hvis første Digtsamling og vidunderlig frembrydende Geni, han maa have hørt. Personligt havde jo B. alt længe kjendt Oe. og før sin sidste Bortrejse fra Danmark skænket ham en Opmuntring, som Ingen før.

»Fuld af Streger« sigter til den stødvise Maade, hvorpaa det 18de Aarhundredes Lyrikere og lyriske Brevskrivere plejede at fremsætte deres Tanker og Indskydelser. Man finder det lige fra Macphersons Ossian ned til et Ungdomsbrev fra Henr. Steffens. Det følger af sig selv, at Sligt let kunde blive Manér og Smagløshed.

»Væddeløbet i det Lave« er maaske B.s ypperste Rimepistel. Man skulde tro, at Oehlenschläger maatte føle sig aldeles besejret i denne Verskorrespondance og ridderlig oplagt til at bøje Knæ for sin Mester i den Art Kunst. Men vi se, at Oe. i et Brev til sin Søster trøster sig med Tvivlen om, at Versepistlen hører med til Poesien. Her maa man (med al Respekt for den store Digter) udbryde med Sofie Ørsted, der en Gang sagde: »Adam er virkelig undertiden ligefrem dum!«

Kr. Arentzen mener i sine særdeles omhyggelig udarbejdede Noter til hans Udvalg af B., at der med »Nordens Till« menes Gustav IV Adolf, (der ved sin taabelige Opførsel bragte Sverig ind i de største Vanskeligheder) og ved »Østens Povl«, den myrdede russiske

Czar. Dette har vist sin Rigtighed; men om han ved »Vestens Peder« har ment Englands 1ste Minister Pitt d. Y. vil jeg henstille. Den flotte Rimbrevstil tillader vel, at man uden at tænke paa nogen bestemt lader »Peter« følge paa »Povl«.

Den yndefulde Versepistel til Kamma Rahbek er skreven, da Fejdens Hede nærmede sig Kogepunktet. B. havde, som tidligere anført, ikke alene fældet Gevær mod det Ny, men ogsaa brudt Broen af bag sig, saa han var bleven skilt fra sine naturlige Forbundsfæller mellem de Gamle. I sin dramaturgiske Kritik havde han ikke skaanet sin gl. Ven Rahbeks Theaterdirektorat og i sit satiriske Digt »Pindsvinet« havde denne (som flere Andre) maattet holde for. Stemningen mod vor Digter paa Bakkehuset var da alt andet end venlig: R. mente, at B. »kunde trænge til nogle Prygi«; Kamma var undertiden i høj Grad irriteret paa ham, og kaldte ham »Jens Jaskesen«, »Bakkelsebæstet« etc. Men da hun med sine nydelige Skrifttræk havde copieret hint Digt og modtog B.s Epistel, var hun altfor meget Kvinde til, at hun ikke skulde føle sig behagelig berørt af dette udsøgte Galanteri og denne gratiøse Hyldest.

»Frøken Lunas Indfald« er optaget, fordi det forekommer mig, det godt viser B.s ironiske Forhold til Politikken. Vel havde han, som saa mange store, fri Aander, hilst den franske Revolution med Jubel. Men da han saa, hvorledes den løb ud i det vildeste Anarki, vendte han sig med Afsky fra den; og da han tilsidst blev Vidne til, hvorledes »den Sletteste« slugte Revolutionens Frugt og udbyttede Menneskeheden i sine egoi-

stiske Formaals Tjeneste, havde han formentlig nok af Politik.

Kr. Arentzen mener, at naar den lystige Romance om »Ridder Ro og Ridder Rap« er vedføjet »Gjengangeren«, saa kan det kun forklares som et i en spøgefuld Form fremsat Haab om, at den livlige B. nok til sidst vil føre Poesiens Brud hjem, skjønt hun nu synes fæstet til den noget flegmatiske Oe. Denne Mening, som maa forekomme Enhver acceptabel, giver da Digtet en skjult Pointe, som gjør, at det mere maa henregnes til satirisk end lyrisk Poesi.

Naar B. i »den trufne Centaur« og flere andre Steder fremstiller sit Forhold til Oe. som Lærerens til Elevens, da er dette altid bleven protesteret af Oe. selv, hans Scholarer og det af ham igjennem mange Aar paa-virkede Pnblikum. Men B.s Hævdelse forekommer mig at have sin Rigtighed. Sligt skal naturligvis, som saa Meget af det B. har sagt, ikke modtages med ufin Lige-fremhed. Selvfølgelig var B. Oe.s Lærer, som Goethe, Schiller, Ewald o. fl. vare det. Kunde Oe.s Poesi tænkes mulig, hvis ikke B.s var gaaet i Forvejen? — Endnu hos B.s egne geniale Forgængere, Ewald og Wessel er Form og Sprog undertiden noget stive; men Baggesen gjør Formen føjelig efter Sproget, Sproget selv blødt og bøjeligt; han tumler med Ordene og exercerer Verset saaledes, at da Oe. nemmer den Lyres Greb, som B. »har efterladt« ham, klinger der, takket være B., der har en saa stor Andel i dens Konstruktion og har vist ham, hvorledes Strængene skal spændes, liflige Toner derfra.

Til Forstaaelsen af det lille fyndige, skarpe Epigram: »Korsfæstl« o. s. v. maa Følgende tjene. Rahbek, der

redigerede Bladet »Dagen«, havde heri kaldt sin forhenv. Ven B. paa Latin »en jammerlig Person«. Th. Kr. Brun, Forf. af obscoene Poesier, havde under Jødefejden nævnt sin Modstander B.: »Jødernes Gjenløser«. Bruns Søn N. Thorup Brun (æer var en ubehagelig berygtet Person, og den usleste Theateroversætter vi har haft; men som ikke destomindre nød Theaterdirektøren Rahbeks Beskyttelse) havde skrevet de i Texten anførte Versl. hvori B. roses som erotisk Digter ved Siden af hans Fader og Rahbek. — Rahbeks foragtende Udraab og Th. Kr. Bruns plumpe Haan lod B. foreløbig ubesvarede; men Ros fra en Person, der var ham lige modbydelig som Menneske og Forf., bragte hans skarpslebne Kaarde af Skeden.

»Gjengangeren« om Kjøbenhavnskritikken« er taget af B.s store Digt, »Gjengangeren og han selv eller Baggesen over Baggesen«. Her retter han sin polemiske Lanseod mod den gamle Skole: bl. A. mod Ros-i-flængvæsenet, som Rahbek havde indført i den literære Kritik, og som fortsattes af Præsten Pawels, der nylig havde overroset sin Ven Lundbys Poesier, skjønt disse var noget tarveligt Stads.

B. begyndte sin store literære Fejde mod Oe. med det allegoriske Læredigt »Pindsvinet«. Dette hører dog ikke til hans heldigste Arbejder, lige saa lidt som hele dets Tone i Grunden passer sig for »Gratiernes Digter«. Efter at det var fuldendt havde maaske B. selv en Følelse af dette og kastede i »Kritikkens Smil« et fint, sarkastisk Tilbageblik paa denne Del af sin Kamp. — Naar han taler om »Maskefæ«, sigter han til den Haardnakkethed, med hvilken A. E. Boye, Søn af Forf. til »Statens Ven«, fastholdt sin Anonymitet (»Peter

Wegner« alias »Hans Mikkelsen«). En Anonymitet, der heller ikke var ganske passende i dette Tilfælde, hvor den næsten alenestaaende B. altid navngav sig. — Med en »gul Pyt-Nixe« menes Molbech, Red. af »Athene« i gult Omslag. — »Den brune Søie« er de to Brun'er, Fader og Søn.

»Knud Sjællandsfars nærmere Oplysning« er et Fragment af sidste Halvdel af det fortræffelige polemiske Digt: »Per Vrøvlers yderst grundige Kommentar til den uhyre Digter Oehlenschlägers Skydebanevise, August 1816«. — Oe., som først og fremmest var Inspirationens Digter (d. v. s. digtede i Kraft af en aandelig Betagethed, som i bedste Fald lod ham frembringe vidunderlige Ting) var intet mindre end Lejligheds-poet, og jeg véd fra god Kilde, at der som oftest herskede en trykket Stemning i det oehlenschlägerske Hus, naar en eller anden højtidelig Anledning havde lagt Beslag paa »Faders« Pen. Saaledes havde den store Digter (mod sin Muses Gunst) i hine Dage forfattet en (æsthetisk taget) grusom Sang ved det kgl. danske Skytte-lags Fest, og B., der stedse var den Første til at anerkjende den yngre Digterbroders virkelig geniale Frembringelser, var ogsaa altid den Første til at hjemsøge ham, naar hans Arbejde var ham uværdigt. — I dette Tilfælde forestiller nu B. sig, at Oe.s altid slagfærdige Forsvarer Peter W. (sé ovenfor), der havde dristet sig til at forsvare »Ludlams Hule« ogsaa her bestræber sig for at fortolke den umulige Skydebanevise til Oe.s Fordel. Denne Fortolkning (som naturligtvis er af B. selv) læser Knud Sjællandsfar op for en fingeret Ildtilbeder af Oe. Men, som rimeligt er, bliver det »mere og mere taaget,

mere og mere broget« for den stakkels Tilhører, jo længere Knud kommer frem i Kommentaren. Sveden hagler ned ad ham under Bestræbelsen for selv i dette Tilfælde at fastholde sin Begejstring for Oe.: »Skulde virkelig den fordømte Baggesen have Ret i, at den beundrede Digter er gaaet tilbage! — umuligt — men hvad skal han paa den anden Side sige til disse Tankens og Fantasiens Torsk! — o denne lumpne Baggesen!« — Da demaskerer Knud Sjællandsfar sig, og den virkelige B. erklærer sig aabent og djærvt om sit Forhold til Oe. — Her begynder det optagne Brudstykke. Det er ypperligt; men jeg paastaar, hvad der gaar forud, staar ikke tilbage derfor: »Per Vrøvlers Kommentar« hører (hvad ogsaa Grundtvig indrømmer) til noget af det Vittigste, der er flydt fra en dansk Pen. Hvis ikke det begrænsede Arketal havde tvunget mig, havde jeg helst optaget det Hele. Det har kostet mig Selvovervindelse ikke at gjøre det. Men blot Noterne (thi det er fuldt af Allusioner til Datidens Literatur) vilde have fyldt adskillige Sider. Nu maa jeg henvisse til Kr. Arentzens skjønne Udvalg af B.s »komiske og satiriske Poesier«, hvor »Per Vrøvler«, udførlig kommenteret, er optaget in extenso. — Til det her optagne Brudstykke behøver den intelligente Læser ingen Oplysninger. Han vil strax se, at Hentydningerne angaa uheldige Arbejder af B.s Modstander, samt visse Forestillinger paa vor Nationalscene, der havde lidet med Kunst at skaffe.

Det episke Fragment »Thora fra Havsgaard« har jeg optaget, fordi B. hele sit Liv igjennem tragtede efter at levere et stort episk Digt. I vort Sprog naade han det i ethvert Tilfælde ikke; men

at han besad udmærkede Betingelser derfor, kan det foreliggende vise. Det vanskelige danske Hexameter er (efter Kyndiges Dom) her gennemgaaende behandlet med »eminent Dygtighed«. Naar Oe. derfor i et af sine tidlige Angreb paa sin forhenværende Ven siger om B.:

*»Syng Du om Jeppe!
Homér bli'er Du næppe,« —*

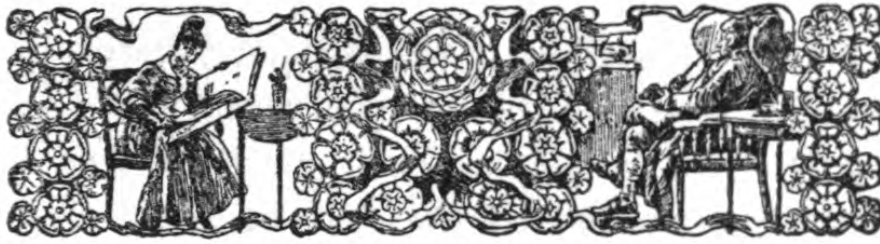
saa ligger der mer af heftig Malice i dette Tilraab end af Sandhed.

UDVALGTE DIGTE

*Hvor højt paa Grimselen han steg,
maa et germanisk Øje maale;
men Skalke-Smil og Lynilds-Leg
saa Danmark fra hans Øje straale.
De Rynker glatte skal i Vang,
saa længe Skov har Fuglesang!*

N. F. S. Grundtvig.

I

KOMISK FORTÆLLING

KALLUNDBORGS KRØNIKE

ELLER

CENSURENS OPRINDELSE

(Eventyrer og comiske Fortællinger. I. 1807.)

I Konning Dans forlængst henfarne Dage
Var Kallundborg en ganske anden Stad,
Der var en mægtig Hob, jeg veed ei hvad,
Hvoraf nu meget lidet er tilbage:
Der gaves Folk, som kunde færdig Jydsk,
Lybsk, Holsteensk, Hollandsk, Flamsk, og Svensk
og Tydsk;
Ja Kræmmere, som havde Been i Panden,

Og blot ei Horn — som kunde tviste med
Achill og Don Qvixott' i Tapperhed,
Og gave Lybeks sorte Tavle Fanden;
Pastorer, som holdt Troen reen og puur,
Og jog, ved Hielp af Aandens Naade-Gave,
Hvert Kiettersviin af Helligdommens Have,
Som, for dens Peberrødder at opgrave,
Sig sneg deri saa lumsk omkring paa Luur;
Studentre, som for nogle faa Rosiner
Forklarte hele Curtius paa Jydsk;
Og Skriverkarle, som med lærde Miner
Endog Aviser tolked ud af Tydsk;
For hvilke Læsning, selv i velske Bøger
Var ingen Kunst —
Ak! slige Folk man der vel nu omstunder søger
Omsonst.

Blandt mange flere Herligheder,
Som jeg vil springe reent forbi,
Var og i Kallundborg et Trykkerie,
Som den Tid fandtes næsten ingen Steder;
Ja, somme holde for (og rimeligt det er),
Den skadelige Kunst, at trykke Bøger,
Er egentligen først opfunden der
Af en fordømt Knapmager Tøger,
Som Fanden tog engang paa Veien til Korsøer,

Lig Doctor Faust en Tid derefter —
Og, som ved slige Folk han altid gjør!
Beviis herfor er over mine Kræfter;
Jeg hader al Slags Klammerie —
Nok, at der den Gang var, som sagt, et Trykkerie.

Men Trykkerie er eet, og Trykkerie er to!
I det Fald Kallundborg var et Geneve:
Man tænkte hvad man vilde, skrev i Roe,
Og Skrifter ubedømte trykte bleve.
Man derfor og fornam, at meer og meer
De gamle Hexe svandt med deres Herre;
At Haandverksfolk blev efterhaanden fleer,
Og Tiggere hver Løverdag blev færre;
Thi Konster, Videnskaber voxte frem,
Og Klogskab i hver Næringsvei med dem;
Man boede mageligt i nette Huse,
Som, for det meste, stod i lige Rad,
Man spiste god, og vel tillavet Mad,
Og drak sin Miød af skjønt glaseerte Kruse.
Aar efter Aar den meer oplyste Stad
Blev smukkere. Rundt om dens vestre Side
En Skov af Skibe saaes, opfyldte med
De fierne Jordens Egenes Herlighed.
End skjønnere man saae, mod Østerlide,
Det velopdyrkte, rigdomssvangre Land

At prange, ligt et Strøg af lutter Haver,
Med alle Jordens moderlige Gaver.

Saaledes overalt paa Mark og Vand,
I Husene, paa Torvet, og paa Gaden
Var nyttig Flid; og Ploven, Aaren, Spaden,
Knibtangen, Øxen, Naalen — alt blev brugt
Med mærkeligen meer og meere Frugt.
Meer ordentlig gik Sagerne til Tinge;
Meer ordentlig i Kirken Sangen gik;
Man hørte bedre Byens Klokker ringe;
Kort alt — endog de Halte bedre gik.
Men rigtig nok man stundom fik at læse
En lille Vise, trykt i dette Aar,
Som rynked hist og her en fornem Næse,
Vor Herre veed hvorfor —
Og rigtig nok (thi lyve vil jeg ikke)
Kom ud engang en atheistisk Bog,
Hvori Forfatteren til Punkt og Prikke
Beviiste, den var ikke rigtig klog,
Som troede, Jorden sad og Himlen rendte —
»Saa stor en Høflighed« (Gud frie os! hvilke Ord!
En Gysen giennem Præst og Præstedeien foer)
»Man ikke,« sagde han, »af Himmelen maa vente.«

Klog over det, som skrevet staaer,
Bør ingen from, retsindig Christen være!

Og trykke Bøger, hvor det gaaer,
Er egentlig dog intet andet, Kiere! —
Saaledes raisonnerte den og den,
Som var i Troen nogenlunde kræsen;
Særdeles Præsten og Borgmesteren
Leed ingeniunde dette Trykkevæsen,
Som (sagde de) var Aarsag i,
At Vantro, Sviir, og Horerie,
Og Kiettermeeninger, og Poesie,
Logomakie, Astronomie,
Og, frem for alting, Atheisterie
Fik Overhaand i alle Byens Gader,
Ja selv i Herrens Huus, skøndt det utroligt lader,
Saa stærkt, at Folk henslumred mangan Gang,
Naar Prækenen var blot tilbørlig lang,
Endogsaa paa de lave Stolestader.

Imidlertid gik Pressen lige fuldt.

»Lad dem kun smøre, de profane Hunde!

Saa længe vi, trods deres tappre Sult,

I vore Kanapeer rolig blunde!«

Saa tænkte Byens Fædre — men, o Vee!

Vee! vee dig, Kallundborg! din lærde Hæder

Skal snart fordunkles! Dumhed snart skal lee

Paa den Ruin, hvor alt Minerva græder!

En Dag (saavidt jeg veed, en Hundedag)
Borgmesteren sad i sin Stoel, hvis Arme,
Hvis magelige Sædes lumre Varme
Min skrøbelige Geist er alt for svag
Til at beskrive ret. Elastisk hæved
Den kielne Duun dens silkebløde Barm:
En Duft, som slukte strax hvert Glimt af Harm,
Omkring dens tause Damask døsigt svæved —
Kort: dypped jeg i Lethes Qvæders Pen,
Og skrev paa Valmu Dag og Nat med den,
Jeg kunde den ei søvning nok afmale —
Desuden var maaskee min Stræben her
Reent overflødig; thi, desværre!
Maaskee min Læser ligger alt i Dvale.
O! skyd, i saa Fald, Skylden ei paa mig;
Men blot paa Stolen! —

Med den dybe Mine,
Som for en saadan Mand kan skikke sig,
Hvis rummelige Mave faderlig,
Maa giemme hele Byens Fryd og Pine,
Sad den Velviiseste. Den Rolighed,
Den philosophiske Dybtænksomhed,
Og overvættes store Sielefred,
Man seer paa Dalens fede Konges Pande,
Naar han i Græsset sagtelig slængt ned

I Skyggen af et Træ, ved Kildens Bred,
I Dyssen af de musikalske Vande,
Med vigtig Taushed tygger Drøv,
Sad paa hans store purpurrøde Næse,
Hvor man med liden Møie kunde læse:
Siel! hold dig klogeligen i dit Støv!

Som Solen, naar den kobberrød fremstikker
Imellem tykke Skyer i taaget Rusk,
Saa fremstak af Parykkens Bukkel-Busk
Hans Ansigt i en Damp af Portorikker.

I slig Forfatning havde han for Skik,
At smøge sig i Slummer alle Dage;
Men hvordan det nu gik og ikke gik,
Saa vilde Søvnens ei i Dag behage,
Paa Pibens Vink at nærme sig som før;
Han røg, og røg igien, og røg sig ør;
Men intet Blund han fik, end sige Slummer —
Ak! ingen Dødelig er frie for Kummer!

Lig Kong Asverus lod han hente da
Den gamle store Stadens Chronika,
(En Bog, fem Gange tyve Vintre gammel,
Der ellers brugtes for hans Søn til Skammel,
Og for ham selv, at løfte til Motion)

Hvoraf hans Kone pleied i slig Knibe
Mod Søvnløsheden Antidot at gribe,
Og forelæse ham saa stor Portion,
Som til forønskte Virkning at frembringe
Var nok. Som oftest var den Dosis ringe;
Thi deels Borgmesteren, for sin Person
Til snart at slumre var utroelig nem,
Og deels var Bogen til at assoupere
Fast ligesaa beqvem;
Men denne Gang hun maatte læse mere.
Hvad Ord for Ord, aldeles paa et Haar,
Som det i samme gamle Krønik staaer,
Jeg her min Læser troelig vil levere.

* * *

»Den femte hujus døde Christen Smed
Den hele Bye til stor Fortred;
Han var en brav og nyttig Mand,
Beslog en Hest med stor Forstand,
Paa Laase gjorde mange Sving,
Slog Øier ud for ingen Ting.
Gid hisset han ei saa maa svede,
Som han har altid giort hernede!«

* * *

»Endnu du sover ei, min lille Mand?«
Udbrød den standsende Borgmesterinde —

»Nei! læs kun meer,« igientog han,
»Det vil sig, haaber jeg, paa Timen finde;
»Jeg ei begriber denne Søvnløshed;
»Nu vel! læs meer! bliv ved!« — og hun blev ved:

* * *

»Vor Præst, som nylig var lidt svag,
Blir feed og fyldig Dag fra Dag.
Han kan lidt meer end Fadervor,
Og maner stærkt, som Ordet gaaer;
Alligevel for Tyverie
Den stakkels Mand er ikke frie.
Forleden misted han sin Hest —
Vor Herre skaane kun vor Præst!«

* * *

Borgmesterinden standsed her igjen:
»Du slumrer ei endnu?« — »O nei! vist ikke!
»Jeg slumrer ei saa snart i Dag, min Fikke!
(Saa hed til daglig Brug Borgmestersken)
»Du nok kan mærke, naar jeg sover hen;
»Jeg snorker, som du veed; bliv ved at læse,
»Saa længe til du hør Signalet af min Næse.« —

Borgmestersken begyndte da igien;
 Men sprang tre fire Blade reent forbi,
 Som der var alt for meget moersomt i;
 Man derfor eene hende Skylden give
 Om Følgende lidt kiedsomt skulde blive:

* * *

»Den Tyv, som stial Herr Nielses Hest,
 Blev greben sidste Mortensfest,
 Og bragt paa Stand for Magistraten,
 Som arresterede Krabaten.
 Man kneb ham med saa megen Fynd,
 At han tilsidst tilstod sin Synd,
 Blev foresiunget, forelæst,
 Af den sagtmodige Niels Præst,
 Og siden paa en Sluffe slængt,
 Kiørt ud, vendt om, berettet, hængt;
 Men, som man snart vil mærke det,
 Altsammen overmaade slet.

Det henved Midnatstide var,
 Og Maanen skinte ganske klar,
 Og mange Stier blinkte ned
 Paa Marken, og paa Tyven med;
 (Thi Maanen seer paa slig Person
 Saavel som paa Endymion)

Da kom paa Hesten, trap, trap, trap,
Jens Skovfogd ridende saa rap,
Forbi det gyselige Sted,
Hvor Dievle vogte, som man veed,
Trofæen for Retfærdighed.

Ret, som han rider bedst, og seer
Ad Galgebakken til — hvad skeer?
En Røst, lig den af Belzebul,
Saa rædsom, underlig, og huul,
Ham brøler ud fra Galgen: »Stop!«
Og vips! foer Kolden i hans Krop;
Han skialv, som Esp, og i sin Skræk
Forglemte han at spore væk,
For i Gallop at komme bort,
Som jeg i hans Sted havde giort.

Han saae, og lytted nok engang —
Og nok et »Stop!« fra den, som hang;
Han slog et Kors, slog to, slog tre;
Men ligemeget hiulpe de.
Han takked i en Bøn for Mad;
Men ihvor inderlig han bad,
Kom dog den samme Lyd igien
Fra Fandens nylig hængte Ven.

Jens var for Resten ei Poltron,
Og hidtil aldrig kaldt Kujon;

Han tog paa sin Samvittighed
Det allerstørste Vangeled,
Og slog med det engang en Tyv,
Og kyste hele slige syv,
Som vilde plyndre lumsk hans Hjem;
Men der var ogsaa Liv i dem!
I denne Dievel derimod
Var intet uden bare Blod,
Og ingen, ingen Moders Siel
Kan slaa tilgavns en Død ihjel;
Selv naar han Græsset maatte bide,
Al Fordeel var paa Tyvens Side.

Imens han raisonnerte saa,
Lod Tyven atter fra sig gaae
Endnu et Skraal, som vores Helt
Fandt mere liveligt end fælt;
Og som, hvordan det ogsaa var,
Den Ting ham gjorde soleklar,
At der var Liv, et cætera,
Hvor dette sidste Skraal kom fra.

Liv altid var Jens Skovfogd nok —
En levende Banditerflok
Han meget heller Spidsen bød,
End een, som, nok saa tam, var død;

Og derfor reed han, hop sa sa!
Did, hvor den Lyd af Liv kom fra.

»Hvordan,« udbrød han, »er det fat?
»Er du i Live Kammerat?« —

»Ja, skiær mig ned o! christen Siel!
»Jeg ellers hænger reent ihiel!« —

»Band paa, du lever, først, hvis ei,
»Jeg løber strax igjen min Vei!« —

»Ja vist! i Dievels Skind og Been,
»Jeg lever! ja! den Sag er reen;
»Men lever bandsat, som du seer,
»Og dør, hvis — o! jeg kan ei meer« —

Jens Skovfogd tænkte lidt sig om,
Og snart til sin Beslutning kom;
(Thi det er dog særdeles sødt,
At bringe Liv igjen i Dødt.
Jeg troer, ved saadan Leilighed
Jeg og en stakkels Tyv skar ned.)

Jens Skovfogd tog sin Tællekniv,
Og raabte: »Løb, og frels dit Liv!« —

Og ned sprang Tyven, lig en Kat,
Der lang Tid har i Tønden sat,
Naar Dragøes Helt med vældigt Drag
Den redder i et Seierslag. —

Lig en forrykt, beskænket Mand,
Som Glæden jager fra Forstand,
Han takked ham, som gav ham Liv
Ved Mod, og Kierlighed, og Kniv —
Og Glæden af at gjøre vel
Betog vor Jenses hele Siel;
»Løb,« sagde han, »af alle Kræfter!
»Og stiel nu aldrig meer herefter!«

»Du gav mig Livet,« gientog han,
»Kun for at døe paa nye, min Mand!
»Hvor skal i Nat jeg arme hen?
»Klyng mig i Galgen op igjen!
»Forvildet, saaret, bange, mat,
»Man faaer mig letteligen fat,
»Hvis jeg til Morgen ei hos dig
»Maae lidet vederqvæge mig.
»Troe mig, det er en egen Sag
»At have hængt den ganske Dag!
»Lad mig udsove denne Skræk,
»Og pille mig i Morgen væk!

»Hvis ei, saa heller, kiere Ven!
»Klyng mig i Galgen op igien.«

Jens fandt den Sag ret rimelig,
Og sagde: »Kom da hiem til mig!«
Og tog ham bag paa Hesten rap,
Og reed til Huset, trap! trap! trap!

»Min Kone sover,« sagde han;
(En Helt er altid kierlig Mand)
»Giør derfor, Landsmand! ingen Larm,
»Men læg dig her, og sov dig varm!«
Og viste ham en opredt Seng;
»Sov vel! og ei i Drømme hæng!«
»God Nat!« og derpaa begge to
Sig sloge meget snart til Roe,

Jens havde med fra Marked hiem
To nye Støvler, hængte dem
Paa Sengestolpen, hvor han laae,
Og faldt i Slummer strax derpaa.

Vor Hængte med sin lange Hals
Var Søvnens ei saa let tilfals.
De Støvler fik han Øie paa,
Og meer og meer paa samme saae;

Han saae saa længe, saae saa tidt,
At han til dem fik Appetit;
Han vel tillukked Øiet; men
De Støvler lukked op igien.
Og hvor han vendte Synet mod,
De nye Støvler for ham stod;
De blanke var, og uden Meen;
Og syntes giorte til hans Been —
Som Tyvs, hans eget gamle Par
I jammerlig Forfatning var;
Thi hvor kan Retten tænke paa
En Fyrs Forlegenhed som saa?
Man troer gemeenlig, een, som hænger,
Af alting mindst til Støvler trænger —
Han stirred atter paa dem hen,
Og Rapse-Nykken kom igien:
Naturam furca pellas ex,
Hun kommer dog igien, den Hex!
Han saae paa dem, han saae paa sine,
Og tænkte: De skal være mine!

Som tænkt saa giort! han listed sig
Til Sengestolpen lumskelig,
Fik Støvlerne fra Knagen ned
Med al en Hængts Behændighed,
Og trak dem hurtig begge paa,

Og vilde netop til at gaae —
Da Jens, som vaagned ved den Larm,
Fik i ham fat med vældig Arm:
»Fordømte Tyv! som, nyelig hængt,
»Er end med Tyverie befængt!
»Kom du fra Galgen før i Live,
»Du nu for Alvor hængt skal blive!«

Saa sagde han, og trak ham med
Paa Marken ud; »afsted! afsted!«
Og puffede ham Puf i Puf,
Og puffed af ham mangt et Uf!
Det gik saa tyst den hele Vei;
Thi skrige høit, han voved ei,
Indtil de kom til Galgen hen —
Ved atter at beskue den,
Blev han, der Hest og Støvler stial,
Som han var ganske bindegal,
Og slog omkring sig vildt og fælt —
Men Jens, som før er sagt, var Helt,
Giengieldte Fyrens blinde Puf
Med sikkre Slag, og i en Ruf
Han styrted ham paa Jorden ned,
Og bandt ham med Behændighed,
Og klynged ham i Galgen op
Tilgavns, med ganske Siel og Krop:

»Raab nu, saa tidt du gider, Stop!
»Forsøg, hver Lyd fra dig at give!
»Du tredje Gang ei hængt skal blive!«

Det meget over Midnat var
Og Maanen skinte ganske klar
Og alle Stier blinkte ned
Paa Marken og paa Tyven med,
Som hastig gav det sidste Suk,
Og mukkede siden ei et Muk.

Jens Skovfogd gik sin Vei igien,
Kom hjem, gik i sin Seng, sov hen,
Stod op, og Morgenen derpaa
Sig lod med ingen Ting forstaae.

Aurora mellem Østens Høie
Kom i sit røde Skiørt og Trøie
Med gyldenstykkets Hue paa,
Og ligerviis paa Tyven saae.
Ved samme Tid en sort Krabat,
Som fuldt sig havde foresat
I Dag at ville staae sig brav,
Fordi han slemt i Gaar røg af,
Kom, henrykt i Qvintilian,
Og rendte paa Herr Urian.

Han standsed, studsed, da han saae
Ham med to nye Støvler paa,
Og tænkte stirrende: mon Fanden
End efter Døden rider Manden,
At selv i Galgen han ei kan
Afholde sig fra Natteran?
Gud frie os! Stjæle Støvler hængt
Er før ei seet, ja neppe tænkt! —

Med disse Ord han rendte hjem,
Og raabte høit, hvor han kom frem:
»Den Tyv, som hængt i Aftes var,
»Et nyt Par Støvler stiaalet har!«

Det hele Kallundborg kom ud,
Og saae det Syn; bevar os Gud!
De gamle Støvler borte var!
I deres Sted han nye bar.
Man stirrede paa ham, som hang;
Man loe, man græd, man peeb, man sang:
Man giennemgik Physik, Moral,
Og Hypoteser uden Tal;
Kort sagt: den hele Bye blev gal —
Men ingen kunde dog udgrunde
Hvor hængt man Støvler stjæle kunde?

Man efter Præsten Nielses Raad,
Som selv begreb ei denne Daad,
Omsider Haabet reent opgav,
Om den at fatte nogen Tid,
»Før,« som han sagde, »bag sin Grav
Man kom til noget mere Vid.«

Borgmester Ebbe derimod,
Som nok saa lidt deraf forstod,
Var ei saa rolig i sit Fag
Ved denne paradoxe Sag.
Han paastod fast med Mund og Pen,
At Tyven nok engang igien
For dette Ran afstraffes skulde;
Thi Tyverie er Tyverie,
Og Tyv bør ei gaae Ram forbi,
Fordi han ligger under Mulde.
I mangen Act in Folio
Man tvisted contra, tvisted pro;
Men kom med Sagen ei til Ende.
Man veed endnu med Vished ei,
(Thi saare lang er Rettens Vei)
Til hvilken Kant den vil sig vende. —

* * *

»Hvad!« raabte vor Borgmester vild,
Og slog sin Pibe reent itu paa Kanten
Af Folianten,
»Hvad!« brølte han, »er det for en Pasqvil?
»Det mig skal ramme, som jeg hører —
»At lugte sligt, er ingen Kunst!
»Nu, ved min Mave! den fordømte Smører
»Skal ikke have smurt omsonst!« —

»O Himmel!« raabte hun, og slængte Bogen
Saa langt hun kunde, hen i Krogen;
»Du drømmer slemt, min lille Mand!
»Vaagn op, og kom igjen til din Forstand!
»Og lad den Fule, Smør, og Sild, og Lugt,
»Og alt det andet fare! vaagn nu smukt!« —

»Hvad drømmer! drømmer! drømmer! nei desværre
»Jeg ikke fik et Blund, det veed vor Herre!
»For al den Skumlen, som du læste der —
»Det Frugten af den Hunde-Friedhed er,
»Alt hvad man vil at kunne trykke!
»Fornam du ei, din Gaas! det hele Stykke
»Du læste der, var Skamskrift over mig?
»Men det skal hævnnes! troe mig sikkerlig!« —

»Men, lille Mand!« gientog med Smil Madammen,
»Betænk, det er en grumme gammel Bog!
»Og det er trykt og skrevet alt tilsammen
»Før jeg og du blev født; betænk dig dog!
»Du har jo Støvler aldrig stiaalet!
»Du er jo hidtil ikke hængt, min Peer!« —

»Ja gammel hid, og gammel her,
»Den skal,« saa bandte han, »paa Baalet!
»Du dig kun lidt forstaaer paa slige Ting;
»Jeg seer en smule dybere; jeg veed
»Som Dommer, som Jurist, om sligt Beskeed:
»Han mener mig med hele Magistraten;
»Jeg rigtig nok engang har hængt en Tyv,
»Trods ham, og al hans skammelige Praten,
»Jeg kunde hænge slige syv;
»Og, hvis jeg havde ham saa sandt i Fælde,
»Ham selv i Midten, om det skulde gielde.
»Hvem anden mener han vel med den Mær,
»Som kom imellem nogle Høie
»Med guulrødt, eller brunrødt Skiørt og Trøie,
»Og gyldenstykkets Hue, noget nær,
»Hvem anden vel end dig? Til Punkt og Prikke
»Han dig har malt, min lille Fikke!
»Hvem gaaer med gyldenstykkets Huer nu,
»Med røde Damask-Trøier, uden du?

»Og, troe mig! med den sorte, det er reent,
»Som han beskriver saa confus,
»Han har vor ældste Søn, vor Petrus meent,
»Som røg forgangen af med Nucleus.« —

»Ja,« sagde hun, »nu synes mig, min Peder!
»At jeg begriber, du har Ret.
»I Mænd dog alting fatte kan saa let;
»Hvor er vi Koner dog kun Faar mod Eder!« —

»Desuden,« blev han ved, »jeg længe har
»Mig ærgret over det fordømte Væsen,
»At kunne trykke frit i hvad det var —
»Hvad kommer der vel ud af al den Læsen?
»En Skræder kan jo blive nok saa klog,
»Som jeg; kan mønstre mig og hele Staten;
»Kan trodse mig, og hele Magistraten,
»Ved Hielp af en og anden lumpen Bog?
»Spørg kun Herr Morten! han med mig vil sande!
»Jeg tidt har hørt ham Bøger at forbande:
»Han siger: det er lutter Satans Kram!
»Studeringer er blot for Folk, som ham,
»Der kan sin Hierne styre selv og raade,
»Og veed med Pønsknigen at holde Maade —
»Og overalt — hvad Krøniken især
»Betræffer, slig en Bog er ikke værd,

»At være mere til, om ei for andet,
 »Fordi den mig har skilt i Dag
 »Ved Middagssøvnen — blot for denne Sag
 »Den være skal til evig Tid forbandet!«

Endnu før Solens Nedgang blev sendt Bud
 Til Præsten, som var stærk Zelot i Sagen;
 Og under megen Raslen, Knittren, Bragen,
 Blev Krøniken opofret Ildens Gud.
 Med al Høitidelighed dette Væsen
 I Borgemester-Gaarden foregik:
 De tvende Byens Fædre stod og saae
 Med megen patriotisk Fryd derpaa,
 Mens Røgen af den brændende Kronik,
 Satyrisk selv i Dødens Øieblik
 Dem begge to stak onskabsfuld i Næsen.

Den næste Dag kom en Forordning ud:
 »At alle Exemplarerne af samme
 Opofres skulde Hevnens vrede Flamme,
 Som lige skyldige« — med nok et Bud:
 »At ingen, hvo det var, herefter mere
 Til Trykken maatte nogen Ting levere,
 Det være hvad det vilde, klogt og galt,
 Philosophier, Eventyr, Moraler,
 Ordbøger, Oder, Elegier, Taler,

Satirer, Fabler, Krøniker, Annaler,
Og andet sligt — med eller uden Salt —
Paa Jydsk, paa Tydsk, paa Holsteensk eller Flamisk,
Ja Græsk, Sverinsk, Franzøsk, Mesopotamisk,
Før det af Byes Borgmester eller Præst
Var nøie giennembladet, giennemlæst,
Og dømt, hvorvidt det Statens Tarv og Ære,
Og deres Bedste kunde tienligt være.«

Saaledes for een Mands afbrudte Slum
Opofredes for evig hele Staden —
Man hørte i et sammenmænget Brum
Af Jammerskrig, hvorhen man kom paa Gaden:
»Ak! vi har mistet vort Palladium!«

Borgmestren var, som han er nys beskreven;
Som Censor kiender man hans Dygtighed.
Med Præsten Morten man, saavidt jeg veed,
Saa nøie hidtil ei bekiendt er bleven.
Jeg derfor af hans trufne Malerie
Vil give her, saa godt jeg kan, Copie —
(Originalen hænger i Peer Paars)
Han stærk og fyldig var, og lidt til Aars,
Særdeles Kiender, frem for alt, af Heste;
Men af sig selv, som Folk er fleest.
Donat, og sligt, han eengang havde læst,

Og glemt igien; for Resten, som den beste,
Han brægede for Altret; præked blot
Et maadeligt Qvarteer, og dog saa godt,
Som nogen, fik sin Menighed i Slummer.
I Skriftestolen var han meget skrap,
Især mod dem, hvis Offring var lidt knap.
»Den rette Vei til Himmelen er Kummer!«
Hans Mundheld var — og, som en Siele-Ven,
Han derfor rundelig uddeelte den
Med Lovens Straf, og Prophetiens Varsler;
Og skruppede de Døende med Klem,
Til Lægen fra hans Torden frelste dem —
I øvrigt: aad for fire, drak for fem
Ved alle Bryllupper, Begravelser, og Barsler.

Med disse Censor-Evner rustet ud
Han hialp Borgmestren i at censurere
De sidste, svage litteraire Skud,
Som Rectoren, Conrectoren, og flere,
Hvis Navne jeg ei her opregne vil,
(Tildeels dog Calvinister) af og til
Bad skiælvende Borgmesters Pige, Rikke,
Igiennem Borgemestersken, Fru Fikke,
At presentere Borgemester Peer
Til naadig Dom.

Omsider meer og meer
Man kiedtes ved, tidt uden Frugt, at tigge
Til Trykken saadant Privelegium.
Man tabte Vid med Modet, og blev dum;
Og endelig man skrev aldeles ikke.

Bestandig meer og meer svandt Staden hen,
Thi Muserne Censurens Sæde skyede,
Og Handel, Kunster, og Fabriker flyede
Med dem i Hast til andre Kyster hen,
Hvor Fred og Frihed trygt de kunde nyde.

Den hele Bye blev fyldt med Graad og Sorg,
Ja! græd, ulykkelige Kallundborg!
Vee! Vee! dig, arme Stad! din lærde Hæder
Er nu fordunklet! Mæsket Dumhed leer
Paa den Ruin, hvor Kundskab hungrig græder!

II

LYRISKE DIGTE

DIGTERDRØMMEN

(Samtlige Værker. I. 1801.)

DEN eensomme Skov
Gienlød af forelskede Toner;
Og Troskabs og Kiærligheds Lov,
Mens sødt, o Semire! du sov,
Omjubled Dryadernes Throner;
Hvor fiedrede Saphoers Klager
Gienkaldte de bortfløine Mager.

Jeg listede mig
Til Leiet i Skyggen af Bøgen;
Zephirerne boltrede sig
I Løv, da jeg nærmede mig:
»O! røber mig ei ved jer Spøgen!«
Saa hvisked jeg til dem, og iilte
Did hvor min Tilbedede hvilte.

Her stod jeg og saae;
Og ønskede, med smagtende Blikke,
Eet Kys kun, for strax at bortgaae.
Hvor skialv jeg! den Yndige laae,
Og slumred, og mærkede mig ikke.
Saa laae den homeriske Skønne
For Paris engang i det Grønne.

Da sukked' til dig,
Sødtmilende Venus! din Sanger:
Tillad kun den yderste Flig
Blot eengang at kysses af mig;
Det er jo dog lidt jeg forlanger.
Og medens jeg kysser, Gudinde!
Hold Styr paa de spøgende Vinde.

Jeg bukked mig ned,
Og kyste kun Fligen, og bæved,
Af Frygt, at hun vaagned derved;
Thi Læben berørte det Sted,
Hvor Kiærligheds Himmel sig hæved.
Den Yndige vedblev at sove:
O torde jeg mere dog vove!

Vellystige Nu!
Paa rødmende Lilie-Kinder
Min Mund sig nu hefted; men du,
Sødtmilende! slumred endnu;
Og fyrig, og frit, uden Hinder
Jeg kyssed, og kyssed dig atter,
Du Himmelens yndigste Datter!

Hist kom han: du seer
Letvingede Søn af Cythere!
Saa bad jeg, hvor passende her
Anbragtes en Piil eller fleer!
Naar pleied du langsom at være?
Lad ene mig Arme ei brænde;
Viis ogsaa din Magt over hende!

Den spøgende Gud!
See, sagde han, der har du Pile,
Med Buen; skyd selv dem kun ud,
Og, hvor du vil, ramme dit Skud!
Jeg selv mig en smule maa hvile,
Aglæ med Roser bedækked
Det Sted, hvor den Lille sig strækked.

Lyksalige jeg!
Udbrød jeg, og Buen opspændte;
Og Pile paa Pile nu fløi,
Den Yndige mærkte det ei;
Men Kysse paa Læberne brændte,
Som vidnede sødt om den Flamme,
Jeg tændte, ved rigtig at ramme.

Jeg sigted, og skiød,
Og spændte, og sigtede atter.
Hvor smilende, blussende, rød,
Hvor yndig, hvor kielen, og sød,
Laae Himlens uskyldige Datter!
Hun drømte, hun smilte, hun spøgte.
Hver Piil hendes Ynde forøgte.

Men pludselig svandt
Den Yndige, Kogger og Bue;
Mens Eos af Havet oprandt,
I Ætherens østlige Kant,
Med tusindfold straalende Lue.
Forundret og frygtsom og ene
Jeg stod under qvidrende Grene.

I glimrende Skye
Sank ned Harmoniernes Fader;
Ham fulgte Parnassets de ni
Gudinder, som dandsed forbi
Min Studsen i vextende Rader.
De sang; og fortryllet, og bange,
Jeg hørte de himmelske Sange.

Kom, sagde han, kom!
Tag her mod den Lesbiske Lire!
Den stemte til Hymner fra Rom
Min Flaccus! du stemme den om
Til Sang om den danske Semire!
Jeg vaagned af Fryd — men med Blunden
Var Synet og Liren forsvunden.

TIL AMOR

DA HUN SEILEDE

(Samtlige Værker. I. 1801.)

See, hun seiler bort! mit Øie følger
Zittrende den lykkelige Stavn:
Triller sagte, muntre Bølger!
Bærer hende trygt i eders Favn!

Overgivne, sprudlende Delphiner
Skiemtsom rundt om Sluppen boltre sig!
Havets yngste Doridiner
Trække den, Diones Choncha lig!

Muskelklædte, blæsende Tritoner
Understøtte Nereiders Sang!
Festlig, som da deres Toner
Ved Cytheres Fødsel fordum klang!

Luftens spædeste Favon besøge
Amphitrite første Gang i Dag;
For i lette Flugt at spøge
Med det purpurrøde Silkeflag.

Ingen taaget Skye fra Vesten ile!
Havets Flade glimre, Himlens lig!
At i klare Bølgers Smile
Hun med Phoebus frit kan speile sig!

Men min Roe forlod mig med min Pige;
Ene staaer jeg Arme her igjen!
Amor! bring den Elskelige
Snart tilbage til sin ømme Ven.

DA JEG VAR LILLE

(J. Baggesens Biographie. I. Efter Forf. Haandskrift. 1814.)

Der var en Tid, da jeg var meget lille,
Min hele Krop var knap en Alen lang;
Sødt, naar jeg den mig tænker, Taarer trille,
Og derfor tænker jeg den mangen Gang.

Jeg spøged i min ømme Moders Arme,
Og sad til Hest paa bedste Faders Knæ,
Og kjendte Mismod, Uro, Grublen, Harmen,
Saa lidt, som Penge, Græsk og Galathee.

Da syntes mig, vor Jord var meget mindre,
Men og tillige meget mindre slem;
Da saae jeg Stjernerne som Prikker tindre,
Og ønskede Vinger, for at fange dem.

Da saae jeg Maanen ned bag Øen glide,
Og tænkte: gid du var paa Øen der!
Saa kunde du dog rigtig faae at vide,
Hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvor kjøn den er!

Da saae jeg undrende Guds Sol at dale
Lidt efter lidt i Havets gyldne Skjød,
Og glad og henrykt saae den atter male
Om Morgenen den fjerne Biergtop rød.

Og tænkte paa den naadige Gud Fader,
Som skabte mig og denne smukke Sol,
Og alle disse glade Myriader,
Som vrimle fra hans Hænder Pol til Pol.

Med barnlig Andagt bad min unge Læbe
Den Bøn, min fromme Moder lærte mig:
O gode Gud! o lad mig altid stræbe,
At være viis, og god, og lyde Dig!

Saa bad jeg for min Fader, for min Moder,
Og for min Søster, og den hele By,
Og for ukjendte Konge, og den Stodder,
Der gik mig krum og sukkende forbi.

De svandt, de svandt, de glade Barndoms Dage,
Min Rolighed, min Fryd, med dem svandt hen —
Jeg kun Erindringen har nu tilbage;
Gud! lad mig aldrig, aldrig tabe den!

DANSK TRANQVEBAR-VIISE

MED MESOPOTAMISK OMQVÆD

(Ungdomsarbeider. II. 1791.)

Jeg lever, rolig og munter, her
Saa luunt i Jordklodens anden Ende;
Min Flaske halv kun uddrukken er,
Og nyssens lod jeg min Pibe tænde;
Og naar jeg drikker, og naar jeg smøger,
Jeg kiæk med Skiebnens Orcaner spøger —
Ski-olski-doll!

Og hvorfor skulde jeg plage mig
Med sorte Griller og mørke Tanker?
Vor Verden er, som man tar den sig;
Jeg Roser mellem dens Torne sanker;
Og, hvor man vender sig hen paa Jorden,
Staae begge blandte fra Syd til Norden —
Ski-o-podol!

Sandt nok! jeg sidder paa denne Knub
 En tyve tredive hundred Mile
 Fra Kiøbenhavn og den kiære Klub,
 Og kan i Aften derhen ei ile,
 Om mine Been var end nok saa lange
 Som Laffers øgede tusind Gange —
 Po-dolski-o!

Men naar jeg undtager denne Torn,
 Saa seer jeg heller ei mange flere;
 Thi synger jeg, som jeg sang tilforn,
 Min Siel i Griller skal ei krepere!
 Vort Livs Kattun overalt er broget,
 Og, hvor man lever, man savner noget —
 Dol-skio-po!

Hvad har man hist, som man her ei har?
 Lidt bedre Smør — det er hele Svien!
 Jeg dette Savn mig saa nær ei tar —
 Og hvad er Smør mod Philosophien?
 Jeg uden Smør vel skal hytte Livet,
 Og eene dertil blev Mad os givet —
 Emme-ba-si!

Man har en Stjerne — jeg troer Polar —
I Haletippen af den Biørnlille,
Hvorom mig sagde min salig Far,
At den for Danske staaer altid stille;
Det gjør mig ondt for den gode Stjerne;
Den løb, som andre, vel ogsaa gjerne —
Op-emme-ba!

Man har for Resten Musik og Sang:
Jeg troer, man kalder det Operetter;
Men jeg forstaaer mig kun lidt paa Klang,
Og er i Dudeldum-Troen Kiætter,
For mig maae Pokker ta Trille Tralle
Daleidi lari, daleidi ralle,
Klemme-ba-si!

Den Flok af Skønne, man finder der,
Jeg her ei heller saa blodig savner;
Thi, sandt at sige, jeg ikke seer,
Hvortil den Flok uden Elskov gavner;
Og Elskov, medens jeg har Forstanden,
Jeg skyer og frygter, som selve Fanden —
Basi-o-po!

Al Jordens Elskov er Skum paa Vand;
 Dens Vellyst opveier ei dens Pine —
 Naar eene Dig jeg kun have kan,
 Tilbedte, himmelske Caroline!¹⁾
 Saa har jeg nok, og for andre Smukke
 Jeg ingentid, som en Nar, skal sukke —
 Sio-po-do!

Ski-olski, dolski, o-podol-ski!
 Podolski-o-sio, podol, skio:
 Basiopo, dolski-o-basi
 Op emmebasi o podol skio!
 Lemme basio podolski, lemme,
 Klemme basio podolski, klemme —
 Ba-sio-po!²⁾

1) I Tranqvebar skal man have et meget godt Billard.

2) »Det mesopotamiske Sprog er et underligt Sprog!«
Ulysses hos Holberg.

ROSERNE

(Nyeste blandede Digte. 1808.)

Da jeg fik dem

Skiønne, kielne Roser! visner ikke;
Blomstrer trygge her hos eders Ven!
Eders spæde Torne frit ham stikke!
Eders Duft helbreder ham igien.
Eders kielne Spyd omsonst ham true;
Gierne lider han, hvad Amor leed,
For i eders Smil at skue
Billedet paa skøn Uskyldighed.

Skiønne, kielne Roser! visner ikke!
Dufter indtil Dagens Ende sødt!
Dufter end i Nattens Øieblikke,
Naar Naturens sidste Smil er dødt!

Solen atter frem i Morgen iler,
Og opvarmer mildt den kolde Luft;
Naar dens første Blik til Jorden smiler,
Lad det vække mig i eders Duft!

Da de visnede

Røde Roser! Eders Purpur blegner;
Hvide Roser! Eders Snee blev graa.
Ak! saa falmer, svinder, mattes, segner
Al den Skiønhed, Solen blomstre saae.
Roser! Eders sidste Smil mig minder
Hendes Smil, hvis Haand I blomstred' i;
Ogsaa dette Smil engang forsvinder!
Grumme Roser! ak! hvi visned I?

O! vi haabede den stolte Lykke,
Tryllet sødt i hendes Haand af Lyst,
Hendes skønne, skyldfrie Barm at smykke,
Og engang at døe paa hendes Bryst!
Ak! vi maatte hendes Smil forlade;
Og af hendes Haand modtog os du;
Grumme! derfor falme vore Blade.
Grumme Sanger! derfor døe vi nu.

HARPEKLANG

(Samtlige Værker. I. 1801.)

Hvor er du, salige Lyst?
Hvor er du, o himmelske Glæde?
Kom hid til mit Bryst!
Tag tæt ved mit Hierte dit Sæde!

»Her er jeg! modtag mig! og lee!«
Saa vinkte Gudinden for Latter;
Jeg loe — men, og Vee!
Det ikke var Himmelens Datter.

»Kom! favn mig! omsving mig og larm!«
Saa hopped en anden, og spøjte;
Jeg sprang — men o Harm!
Det ikke var hende, jeg søgte —

»Kom! kys mig! og smelt i min Lyst!«
Saa tonte den tredde Gundinde;
Jeg sang — men mit Bryst
Blev tomt, det var ei min Veninde!

Da tav det; en Perle nedrandt;
Det smilte, som Englene græde.
Jeg græd — men jeg fandt
Min søgte, min himmelske Glæde!

TIL BOGEN

(Ungdomsarbejder. II. 1791.)

Gaae lille Bog i Verden ud, og vandre
Taalmodig om deri saa langt du kan!
Og taber du dig snart blandt tusind andre —
Saa tab dog ei derover din Forstand!

Om selv din Evighed, som let kan hænde,
(Thi hvad er Evighed i denne Tid?)
Ved næste Paaskeflytten gaaer til Ende —
Saa gaae dog derfor ikke reent fra Vid!

Ei Lyst til Glimmer var din Faders Spore;
En Nimbus om hans Navn er ei dit Maal;
Kan Du et Aar kun nytte lidt og more,
Saa slaae dig roligen dermed til Taal!

Dog da din Reise mueligt og kan blive
Lidt længer — hvo kan saadant forudsee? —
Saa vil jeg dig din Arv til Afsked give,
Ifald jeg dør, som ogsaa let kan skee.

Modtag den i din Faders sidste Lære:
Frie, høflig, aabenhieret, som du er,
Du overalt hos Smaae og Store være,
Mod Fyrsten, imod Bonden, mod enhver!

Tal uden Svulst et Sprog, som Mængden fatter,
Og sig utvungen, som det falder sig,
Med Suk, med Smil, med Alvor og med Latter,
Den smule Sandhed, som jeg lærte dig!

Buk dig for ingen høiforgyldet Daare;
Gaae ham med Haan forbi til Hytten hen,
Og seer du der foragtet Uskylds Taare,
Stræb ufortrøden at aftørre den!

Og møder dig en Recensent i Vaaben,
Og skiældende til Tvekamp fordrer dig,
Gaae taus din Gang! agt ikke paa hans Raaben,
Han sikkert langt om længe skiøtter sig!

Taal alt — det er den største Dyd heneden!
Vær stolt af Ondes Had og Narres Spot!
Vær munter! men for alting vær beskeden!
Det klæder alle unge Bøger got.

CITHERSPILLEREN

(Scandinavisk Museum. 1800.)

Jeg vandrer fra Bye og til Bye
Paa min Fod, jeg savner ei Vinger;
Med munter Sang i høien Skye
Jeg vandrer fra Bye og til Bye.
Og knap seer man Morgenens grye
Før til Sang alt Citheren klinger;
Og Koner og Børn om mig tye,
Og de Piger saa tæt mig omringer.

Og Venskab og Elskov og Sang
Er de Maal, hvorefter jeg tragter;
Mit Hiertes Lyst, min Cithers Klang
Er Venskab og Elskov og Sang.
Og falder da Tiden mig lang,
Naar jeg seer paa Menneskens Fagter,
Med Venskab og Elskov og Sang
Jeg da dem og al Verden foragter.

Og Kummer ei kommer mig nær,
For min Sang den hurtigen viger;
Den Mand, hver Viv og Møe har kiær,
Ham kommer ei Kummeren nær.
Thi Glæden er der, hvor jeg er,
I min Kreds staae smilende Piger;
Den Sanger, som de have kiær,
Han er tryg som i Himmelens Riger.

Jeg synger fornøiet og fri
Om de Ting, som Livet forsøde,
Om Elskovs Himmels Tryllerie,
Om Venskab og om Harmonie;
Og naar min Sangs Melodie
Faaer et Bryst af Snee til at gløde,
Saa smelter mit Hierte deri,
Og med Lyst i dets Smelten jeg døde.

Ak! ei for al Jorderigs Prang,
For hver Skat, ei selv for en Throne,
Bortgav jeg dig, min ringe Sang,
Mit Hiertes og Citherens Klang!
Thi hvad er vel Fyrsternes Prang
Mod din Glands, du Musernes Krone?
Mod Kys for hver smeltende Sang?
Og mod Smil for hver smeltende Tone?

Saa seer man med vanlige Gang
Af en Kreds i en anden mig ile;
Mig ingen Vei kan falde lang
Med Venskab og Elskov og Sang.
Og standser omsider engang
Mine Fjed, og jeg segner til Hvile —
Skal Venskab og Elskov og Sang
Om min Grav gjennem Taarer end smile.

AGNETE FRA HOLMEGAARD

(Nyeste blandede Digte. 1808.)

EN BALLADE

Agnete var uskyldig,
Var elsket, var troe;
Men stedse var hun eensom,
Hun aldrig havde Roe —
Aldrig Roe —
Hun frydede vel andre;
Men aldrig var hun froe.

Agnete hun stirred
I Bølgen den blaa —
Og see! da kom en Havmand
Fra Bunden at staae —
Op at staae —
Men stedse dog Agnete
Paa Bølgerne kun saae.

Hans Haar var som spundet
Af pureste Guld,
Hans Øie det var kiærligt,
Hans Mine den var huld —
O! saa huld!
Hans skiældækte Barm var
Af Kierlighed fuld.

Han sang for Agnete
Sin Elskov, sin Nød.
Hans Qvad det var saa kiælent,
Hans Stemme var saa sød —
O! saa sød!
Hans Hierte ham fra Læberne
Saa lifligen flød.

Og hør, min Agnete!
Hvad jeg vil sige dig:
Mit Hierte, det fortæres
Af Længsel efter dig!
Efter dig!
O! vil du det husvale,
O! vil du elske mig?

To sølvspændte Skoe flux
Paa Klintebredden stod —
Der fandtes aldrig skønnere
Paa nogen Dronnings Fod.
»For din Fod!
»Min Elskede (saa qvad han)
»Du tage dem imod!«

Saa tog han af Barmen
Det perlestukne Baand —
Der aldrig saaes et skønnere
Om nogen Dronnings Haand:
»Dette Baand —
»Min Elskede! (saa qvad han)
»Du bind det om din Haand!«

Saa tog han en Guldring
Af Fingeren sin —
Der fandtes ingen skønnere
I nogen Dronnings Skrin:
»Her, fra min,
»Min Elskede! (saa qvad han)
»Du sætte den paa din!«

Agnete ned paa Himlen
I Havdybet saae —
Den Bølge var saa sølvklar,
Og Bunden var saa blaa!
 O! saa blaa!
Da smilede den Havmand
 Og sang, og sagde saa:

Og hør, min Agnete,
Hvad jeg dig sige vil:
For dig mit Hierte brænder
Af Kiærligheds Ild —
 O vær mild! —
Siig! vil du mig husvale?
 Vil du mig høre til?

Og hør du, skøn Havmand!
Jeg vil tilhøre dig!
Hvis ned i Havets Afgrund
Du med vil tage mig!
 Tag du mig!
Og før mig til din Havbund,
 Der vil jeg elske dig!

Han stopped hendes Øre,
Han stopped hendes Mund;
Saa foer han med den Skønne
Dybt ned i Havets Bund.

Mund paa Mund —
De favnedes og kyste sig
Saa trygt paa Havets Bund.

Agnete, hun var der
I Aaringer to —
De elskede hinanden
Saa kiærlige og troe —
Elskovsfroe.

To Sønner der hun fødte
I Havmandens Boe.

Agnete sad rolig
Ved Vuggen der, og sang —
Da hørte hun en Jordlyd,
Som ovenover klang
Ding, ding, dang;
Og det var Kirkens Klokker
I Holmegaard, som klang.

Agnete lod Vuggen
Saa pludseligen staae,
Og ilte til sin Havmand:
Skøn Havmand tør jeg gaae?
Tør jeg gaae?
O tør jeg end før Midnat
Til Holmekirke gaa?

Du gierne maa før Midnat
Til Holmekirke gaae —
Naar kun før Dag du vender
Til Børnene de smaae —
Gaae! gaae! gaae!
Men vend før Dag tilbage
Til Børnene de smaae!

Han stopped hendes Øre,
Han stopped hendes Mund,
Saa foer han op med hende
Til Holmegaardens Grund —
Mund fra Mund
De skiltes, og han dukked'
Igien til Havets Bund.

Agnete sig skyndte
Til Kirkegaarden hen —
Der mødte hun sin Moder,
Og vendte sig igien —
 »O! hvorhen?«
Men hendes Moder vendte
 Den flygtende igien:

»Og hør du, Agnete,
»Hvad jeg vil sige dig:
»Hvor har du havt dit Ophold
»Saalænge langt fra mig —
 »Langt fra mig?
»Siig, hvor du har opholdt dig
 »Saalænge hemmelig?«

O Moder, jeg har dvælet
I Havmandens Boe:
Med ham jeg alt dernede
Har avlet Sønner to.
 Und mig Roe!
Jeg nu gaaer hen at bede,
 Og vender til min Boe!

»Og hør du, Agnete,
»Hvad jeg vil sige dig:
»Her dine to smaa Døttre
»Tildøde græmmer sig —
 »Skrig i Skrig
»De græde, de smaa Piger,
 »De længes efter dig!«

Lad længes, lad græde
De to smaa Døttre her!
Mit Øre, det er lukket,
Jeg hører dem ei der —
 Dem ei der!
Og der de to smaa Sønner
 Forsmægted, blev jeg her.

O! red dog de Arme!
O! lad dem ei forgaae!
O! tænk dog paa den mindste,
Som end i Vuggen laae!
 Hiem du gaae!
Og glem de to smaae Trolde
 For dine ægte Smaa!

Lad blomstre, lad fælme,
De to, som Himlen vil!
Mit Hierte det er lukket,
Det hører dem ei til —
Dem ei til.

Jeg ene for min Havmands
Smaa Sønner leve vil!

Og kan du dem glemme,
Som ved dit Bryst dig loe,
Saa tænk paa deres Faders
Din Ægtemands Troe —
Kiend hans Troe!
Saasnart du var forsvundet,
Han mistede sin Roe.

Han sørged en Sommer,
Han sørgede for dig —
Og ned fra Holme Fieldklint
Han styrtede sig —
Styrte sig.
Der funde de paa Stranden
I Skumringen hans Lig.

Nu nys man det lagde
I Kisten ned med Sang —
Og hørte du, min Datter,
Ei Klokkerne, som klang
 Ding, ding, dang?
Nu vendte hendes Moder sig
 Og Midnatsklokken klang.

Agnete, hun traadde
Ad Kirkedøren ind —
Og alle de smaa Billeder
De vendte sig omkring —
 Rundt omkring
I Kirken de smaa Billeder
 De vendte sig omkring.

Agnete, hun stirred
Mod Altertavlen hen —
Og Altertavlen vendte sig, og
Alteret med den —
 Alt med den
Sig vendte, hvor hun Øiet
 I Kirken vendte hen.

Agnete hun stirred
Paa Stenen for sin Fod,
Og saae sin Moders Navn, som
Paa Ligstenen stod,
 Hvor hun stod —
Da brast den Armes Hierte,
 Da iisned hendes Blod.

Agnete, hun raved,
Hun segnede, hun faldt —
Nu alle hendes smaa Børn
De længes overalt —
 Overalt.
Nu Sønner, som Døttre
 De længes overalt.

Lad græde, lad længes,
Lad sørge her og der!
Lukt er nu hendes Øie,
Det aabnes aldrig meer —
 Aldrig meer!
Og knust er hendes Hierte,
 Det slaer nu ikke meer.

KNUD SJÆLLANDSFAR PAA LANDET OG PAA VANDET

(Prøve af Ny Sange for danske Sømænd. 1808.)

KAHYTS-UISE

Mel. Boer jeg paa det høje Fjeld etc.

Boer jeg paa den tamme Bred,
I en Stad, i et Hus, i en stadselig Stue,
Hvor man bad mig sidde ned
Paa en Stol, mellem Frøken og Frue, —
Hvor een Jomfru kommer ind
Paa den anden, og Støvet af Fliserne fejer,
Mens med Viften hun gjør Vind,
Løfter Svandsen i Vejret, og nejer, —
Der min Skjemt ta'r Benklæder paa;
Der min Mund gaaer zirlig istaae —
Der jeg steger hvert et Ord,
Og la'r Saften og Kraften forgaa.

Boer jeg paa det vilde Hav,
 Som slet ingen Slags Zirlighed ændser og sandser;
 Hvor det Tunge fandt sin Grav,
 Og det Lette kun sejrende dandser, —
 Hvor Naturen bryder løs,
 Mens Matrosen med begede Kløer slaaer i Diske —
 Hvor Forklædet er en Gjøs,
 Særke Sejl, og kun Fiskene Fiske, —
 Der min Skjemt ta'r Buxer ej paa, —
 Som den er jeg lader den gaae —
 Der jeg koger ingen Ord —
 Kammeraterne sluge dem raa.

Byder man mig en Kop Thee
 Ved et Bord i en Halvkreds af halve Baroner,
 Hvor man Jøder faaer at see,
 Og desligeste Modens Personer, —
 Hvor man blues ved en Hat, —
 Hvor en Kind, som er bleg, bliver rød, naar
 man spørger:

»Hvordan Frøknen sov i Nat?«

Eller »hvorfor mon Jomfruen sørger?«

 Der tilværks forsigtig jeg gaaer —
 Fint jeg der paa Strengen kun slaaer —
 Der jeg føler først mig for,
 Før i Texten jeg videre gaaer.

Men har jeg en lille Rus
Ved en Punsch, i en Kreds af de blaa Kammerater,
Hvor med Sølling jeg er Dus,
Og deslige forvovne Krabater, —
Hvor Koksmaten kommer ind
Med sin Pøs, skyller Glas, og Kahytgulvet fejer,
Mens selv Himmelen gjør Vind,
Og Fregatten i Bølgerne nejer, —
 Skjemtens Melk, saa sød og saa pur,
 Der ej staaer, og bliver mig sur —
 Der min Sang er uden Tvang,
 Som den kunstløse vilde Natur.

Hver Sit! Skjemter jeg paa Vand,
Er i Skjemt jeg naturlig, som Fædrene vare, —
Leer jeg derimod paa Land,
Kan jeg og mig, som Sønnerne, bare.
Med Korsarer her ombord
Kan jeg lee, være lystig, og trumfe mod Fanden;
Ved et Søndagsselskabsbord
Kan jeg keede mig smukt, som en anden.
 Alt sin Plads! saa alting er godt!
 Selv lidt Spøg, lidt Spas, og lidt Spot!
 Alt er ædelt, siger Knud,
 Naar man mener det ærligt og godt.

GAMLE JOBS SANG PAA HOLMEN.

Om hvorledes han faldt om med Vor-Fru-Kirke, sov
hos Maanen i Rendestenen, og efter at have drømt
en trøstelig Drøm, rejste sig, og gik rask til sin Dont.

(Prøve af Ny Sange for danske Sømænd. 1808.)

Enfoldigen fremsat af ham selv, og synges efter sin egen bekjendte
Melodie.

Paa Bredden af Sundet der ligger en By —

Tyve paa Havet omfore. —

Der hæved' en Havfru sig højt udi Sky,

Højt agtet af Smaa og af Store.

Hurrah! for Danmarks Havfru!

Hurrah! larium! larium!

Mod Store som Smaa var i Kamp hun bered, —

Tyve paa Havet omfore. —

Men altidens fredelig sindet i Fred

Saavel mod de Smaa, som de Store. —

Hurrah! for Danmarks Havfru!

Hurrah! larium! larium!

Den Frues Havryttere stolte red med, —
 Tyve dem Undergang svore. —
 Skjøndt ej paa den hele Halvverden de red
 Som den babyloniske Hore.
 Hurrah! for Danmarks Havfru!
 Hurrah! larium! larium!

De babelske Tyve de sneg sig i Land, —
 Byen de Undergang svore. —
 Hver fredelig Vaaning da flux stod i Brand,
 Det kildred' den babelske Hore!
 Skam faae den falske Havtyv!
 God dam! larium! larium!

Vor Fredrik var fjern fra sin Havfrues Borg,
 Tyve den Undergang svore. —
 Dens Forsvar var borte, jeg siger for sand:
 Det kunde saa lidet os more.
 Skam faae den falske Havtyv!
 God dam! larium! larium!

De skjændte i Dage, de brændte i een, —
 (Fruen saa vilde de skumpe)
 For Fruen at redde var ingen Mand seen,
 Jeg skyndte mig ærlig at pumpe.
 Skam faae den falske Havtyv!
 God dam! larium! larium!

De skjændte i Dage, de brændte i to, —
Fruen vilde de skumpe, —
Jo mere det brændte jo mere de loe,
De Djævle! mens jeg maatte pumpe. —
Skam faae den falske Havtyv!
God dam! larium! larium!

De skjændte i Dage, de brændte i tre, —
Fruen begyndte at dumpe. —
Da græd jeg; de Djævle blev ved dog at lee,
Da Fruen hun laae paa sin Rumpe.
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Jeg nægter det ikke, da Fruen hun faldt —
(Det maatte vel Englene smerte!)
Den Perle for Fruer, i et og i alt
Et Mønster! det gik mig til Hjerte.
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Jeg saae (det erindrer min gamle Cavaj
Med Suk; thi hun blev der desværre,)
Da næsegrus styrtede Herr Nicolaj;
Men det var dog ikke vor Herre!
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Jeg saae (det erindrer min gamle Cabus
 Med Suk; thi hun blev i den Lue)
 Da Slotstaarnet faldt i et brændende Blus;
 Men det var dog ikke Vor-Frue!
 Skam faae den falske Havtyv!
 Aha! larium! larium!

Jeg saae (det erindrer min stjaalne Bid Skraa)
 To Gange den engelske Lue;
 Men dog blev jeg ved i hver Skumpling at staae, —
 For Ballandsen jeg ej maatte grue.
 Tak skee vor stolte Havfru!
 Hurrah! larium! larium!

Dog det gik for vidt! da Vor-Frue faldt ned,
 (Babel! det volder din Ende,)
 Fortumlet af Faldet jeg tumlede med,
 Saa nær ved den Stenenes Rende.
 Skam faae den falske Havtyv!
 Aha! larium! larium!

Vor-Frue-Quarteret laae dækket med Grus,
 (Babel! det volder din Ende!)
 Selv hver en Afviser var dækket, og buus!
 Der laae jeg i Stenenes Rende. —
 Skam faae den falske Havtyv!
 Aha! larium! larium!

Af Sprøiternes Vand og af Taarer, som flød,
(Babel! det volder din Ende!)
Brostenenes Rende, den dybe, var blød, —
I hvilken jeg faldt overende. —
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Jeg Hætten tog af, da jeg stødte min Fod,
(Rørende var det at skue!)
Hvad jeg i den Rendesten sparkede mod,
Det Kronen just var af Vor-Frue!
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Min Aftenbøn bad jeg saa lang som jeg var, —
Foldende smukt mine Hænder, —
»Hvis her Vores-Frue fornærmet jeg har,
»Jeg veed at vor Herre mig kjender,
»Og selv vor stolte Havfru.
»Amen! larium! larium!

Jeg tænkte med Blusel: du ligger en kjøn!
(Lemmerne trængte til Hvile)
Da saae jeg i Renden den Maane saa skjøn
Tæt ved mig saa mildelig smile.
Tak skee vor stolte Havfru!
Hejsa! larium! larium!

Guds hellige Maane, hun laae mig saa nær,
 Saa trøstelig monne hun smile. —
 Andægtig jeg tænkte: kan du ligge her,
 Kan jeg vel og slaae mig til Hvile,
 Alt for vor stolte Havfru. —
 Hejsa! larium! larium!

Andægtig jeg tænkte med Taal i mit Sind:
 »Nu ligger de Smaa og de Store, —
 »Nu ligger jeg med!« og sov sødelig ind.
 Men jeg drømt' om den babelske Hore.
 Alt for vor stolte Havfru.
 Hejsa! larium! larium!

Jeg drømte: hun blev til en uselig Kat,
 (Tiger var hun, den Tæve!)
 Og at jeg i Halen den lumske fik fat
 Med denne min begede Næve. —
 Tak skee vor stolte Havfru.
 Hejsa! larium! larium!

Hun hvæs'de *God dam!* al Jorden til Gru,
 Himlen og Havet det hørte, —
 Hun hvæs'de (jeg hører og seer det endnu)
 Saa Nelson i Graven sig rørte.
 Det voldt vor stolte Havfru!
 Hejsa! larium! larium!

Men, som man kan tænke, jeg holdt hende fast, —
Tæven lod jeg ikke dratte;
Men Halen blev længer og længer, og brast:
Hun selv blev til tusinde Katte.
Skam faae den falske Havtyv!
Aha! larium! larium!

Der løb hun paa firemaaltusinde Been:
Hver Kat blev en svømmende Røver —
Men jeg, som holdt Tippen, ej heller var seen:
Jeg blev hundrede svømmende Løver.
Tak skee vor stolte Havfru!
Hejsa! larium! larium!

Saa løb jeg paa firemaaltusinde Been
Efter de flygtende Tyve, —
Al Verden løb med mig, og Alle som een;
Jeg ikke paa Nogen vil lyve. —
Alt for den stolte Havfru!
Hejsa! larium! larium!

Da klavred de Katte til Masternes Top,
I Vandter, i Stag og i Talljer, —
Men alle de Master, hvori de krøb op,
Blev alle til engelske Galljer.
Tak skee den stolte Havfru!
Hurrah! larium! larium!

Saa drømte jeg der den udslagene Nat
Saa dejligt i Stenenes Rende —
Jeg havde det vist af min Sov'kammerat,
Hun veed, hvad paa Jorden kan hænde.
Tak skee den stolte Havfru!
Hejsa! larium! larium!

Om anden Dags Morgen, da Solen stod op,
(Maanen laae der ei meere)
Jeg fandt mig saa styrket og rask i min Krop:
Jeg tænkte mig flux at movere —
Alt for vor stolte Havfru!
Hopsa! larium! larium!

Moverte jeg altsaa til Holmen mig strax,
Den gamle Haandtering at øve, —
»Naar Frederik kommer, hver Ulk og hver Lax
»bli'r flux til en svømmende Løve!«
Saa sang den stolte Havfru —
Hurrah! larium! larium!

Jeg er kun en Job; jeg har aldrig studert, —
For mig kun og mine Jævnlige
Jeg synger enfoldig hvad der er passert;
Dog veed jeg, hvad Sangen vil sige.
Hurrah! for Danmarks Havfru!
Hurrah! larium! larium!

MIN AFTENSANG I FRANKRIG

(*Poetiske Epistler. 1814.*)

Til mine danske Veninder

(Marly)

Hvo veed, hvor nær mig er min Ende?
Hvad jeg har skrevet, alt forgaaer!
Hvor let og snart kan altsaa hænde,
Jeg selv herfra at vandre faaer!
Hvo veed, om hvad i Dag jeg skrev
Er ei mit allersidste Brev?

Jeg ligger her paa fremmed Leie,
Fiern fra mit Hiertes Opholdssted;
I Kiøbenhavn er brændt mit Eie —
Maaskee mit Navn og Minde med.
Hvad her jeg har, er Himmerig,
Men uden Nydelse for mig.

Jeg har en huld og ædel Kone,
Forstandig, dydig, from og skøn,
Værd at tilbedes paa en Throne,
Og værd at elskes huldt i Løn;
Hver Viv og Moder ufortalt,
Et Mønster for sit Kiøn ialt.

Jeg har en Søn, en venlig Engel,
Rask, vittig, munter, rund, og rød,
Livsalig — paa sin spæde Stængel
Er ingen Rose meere sød,
Hver Treaars-Engel ufortalt,
Et Mønster for et Barn i alt.

Men denne hulde Kone lider —
Og denne hulde Søn er spæd —
Og naar jeg mine Hænder vrider,
Bespændt af Angest, og Fortræd,
Saa trøste begge mig paa fransk;
Og — jeg er i mit Hierte dansk.

Og naar min indre Harpe bæver
Af Veemods underfulde Lyst —
Og naar til Sang sig Smerten hæver
Paa Andagts Vinger i mit Bryst;
Gaae begge tause deres Vei;
Thi Englene forstaae mig ei.

Og naar mod Skiæbnens fiendske Pile
Min lille Jocus væbner mig
Med lunefulde skielmske Smile —
Naar jeg er selv en Engel lig;
Med Studsen begge paa mig see,
Og blive bange for at lee.

Saaledes ligger jeg paa Steene,
Skiøndt fængslet her af Rosenbaand —
Saaledes er jeg evig eene,
Skiøndt med en Engel ved hver Haand —
Og i mit Himmerig paa fransk,
Er jeg ulykkelig som Dansk.

Jeg føler dybt, at mig blev givet
Et lille Tryller-Amulet —
Til ikke blot at taale Livet,
Men selv til at forskiønne det —
Jeg føler, at jeg ei blev fød
Til Glemsels Lod i Stilheds Skiød.

Og dog blev det min Lod at tabe
Paa Jorden hver en Støvets Skat —
Selv Evnen til i Sang at skabe
En kunstig Dag i Livets Nat —
Dog nei! trods Tidens Vold og Gru,
Den er ei ganske tabt endnu.

Thi skøndt jeg Øiet sielden væder,
Skøndt sielden jeg er glad i Hu,
I Sang jeg leer, i Sang jeg græder,
Som om jeg var et Barn endnu —
Uskyldighed! det skyldes dig;
Thi huld din Aand omsvæver mig —

Din Aand, mit Fødeland! som smiler,
Trods Fienders Vold og Venners Svig,
Omlynt af Skiebnens Tordenkiler,
En venlig Fredens Engel lig?
Og trykker med Erindrings Lyst
Hver Haabets Spire til sit Bryst! —

Den Aand, der blid, som Frelsens Moder,
Med Sværdet i den hvide Barm,
Sit Dans og Nordes og Anguls Poder
Høit hæver i Marias Arm —
Den Aand, som hendes Ynde lig,
I Danmarks Sprog udtaler sig!

Selv syg jeg føler, at den rører
Usynlig Harpen i mit Bryst;
Den aner, fatter, seer og hører
Min skiulte Qval og skiulte Lyst;
Den skænker Trøst, og Taal, og Mod —
Og gør min Afskedstime god.

TIL STIERNERNE

(Danfana. 1816)

Nattens funklende Kiærminder,
Øineklare Stierner smaa,
Som i Himlens dybe Blaa
Ofte før med Graad paa Kinder
Andagtsfuldt jeg stirred paa!
Vredes ei deroppe, Søde,
For saa hyppig jeg ei meer
Op til Jer med Længsel seer!
Det er ingen Rosen-Røde —
Det er ingen Lilie-Snee —
Det er ingen Perle-Skimmer —
Det er ingen jordisk Glimmer —
Som har vendt min Længsels Vee!
Det er ingen Børn af Flora,

Som har stukket Eder ud —
Det er ei engang Aurora —
Det er selv ei Solens Gud!
Det er, hulde smaa Veninder,
Himmelske Medbeilerinder,
Klare, milde, taagefrie,
Stille, venlige, som I:
Det er Nannas fromme Blikke!
Stirrer alle kun med mig
Ind i deres Himmerig,
O! saa vredes I vist ikke.

TIL SPOTTERNE

(Rosenblade med et Par Torne. 1819)

I gamle Slaver, og I unge Herrer,
Paa Livets Fryds omrodede Parnas,
Tilfods, til Hest, i Giker og i Kerrer,
Hvem Dyrehave-Leeg kun er tilpas;

Hos hvem Begeistring yttre sig i Hikken,
For hvem, om et Skildpaddebord i Ring,
Den legemlige Æden kun og Drikken
Udretter endnu stundom store Ting;

Som intet andet Tryllerie begribe,
End det, der stiger op af Glas og Kruus,
Og troer, at, naar I fløite, naar I pibe,
Jert Bacchanal er Glædens største Ruus!

I see mig Comus og Cotytto svigte,
Og spørge mig, som Livets største Nar,
Ved Nys om Kilderne til mine Digte:
Hvor mange Nanner jeg har havt, og har?

Min Vellystkilde-Kreds er ingen Vrimmel,
Fra den er alt, hvad mylrer, jaget bort;
Hvis Mængden gjorde det i Glædens Himmel,
Min Graad mod Eders Latter kom til kort.

Hvad nytter altsaa, hvad jeg kunde svare
De Tællere, som kun paa Tallet see,
Hvis Musers og Chariters Trylle-Skare
Er hundred Gange meer end ni og tre?

Hvis og tolv Gange Knop sig aabenbarte
Den Kiærlighedens Roses Ideal,
Som Hiertet fra sin første Vaar bevarte —
Hvis og er fyldt min Elskovs Disar-Sal,

Hvor lille dog er mit Olymp heneden
Mod Eders Jordbefolknings Ararat!
Og hvad er Aftenstiernen i mit Eden
Mod Eders Fyrværks Tusind og een Nat!

Hvad er den Veemods Fryd, som mig beruser
Fra den Tid Nannas Blik paa Harpen faldt,
Multipliceert med Gratier og Muser,
Mod Eders Lyst, multipliceert med alt!

Imens Gemeenheds Ukrud rundt i Norden
Skiød frem, og naede selv Parnassets Top,
Jeg flygted med det helligste paa Jorden,
Did, hvor kun barnlig Uskyld kravler op.

Hidflytter frit, I Kæmper og I Dværge,
Med Seid, i Luurers, Horns, og Pibers Støi,
Daraussens Irmenfield og Risenbierge! —
Men lader mig min Danske Barnehøi!

DUUS-DRIKKEVISE

(Til min Ven, Justitsraad Viborg)

(*Danfana. 1817*)

Her ved dette Gammensbord,
Lystigt uden Lige,
Gad jeg et fornuftigt Ord.
Mellem os indsnige!
Glasset, Ven, gaaer ud paa Duus,
Som jeg her Dig skiænker —
Hør, hvordan da, uden Ruus,
Og med Ruus, jeg tænker!

Vil du styre med Besked,
Hold dig selv i Tømmen!
Vil du roe med Værdighed,
Ro, som jeg, mod Strømmen!
Vil du sikre dig en Havn,
Her i Livet Himmel,
Vend mod huslig Fryd din Stavn,
Bort fra Larm og Vrimmel.

Vil du fast og opret staae,
Staae paa egne Fødder;
Hvad skal frodigt voxer, maa
Først slaae dybe Rødder!
Derfor adspred ei dit Liv
Vildt omkring heneden;
Med en Ven, og med en Viv
Hegn dig ind et Eden!

Først og fremmest: hvad du bør —
Siden: hvad dig huer —
Gjør tilgavns, ihvad du gjør!
Sky, hvad intet duer!
Reis om Lykkens Ring ei hen
Hist og her paa Jorden;
I din Viv og i din Ven
Find dit Syd og Norden!

Venskab er og Kiærlighed
Livets bedste Gave,
Og en reen Samvittighed
Begges Edens Have!
Broder! det er kiernesandt!
Kiernen i det Hele!
Bort med Skallens ydre Tant;
Kiernen lad os dele.

Men skal varig Sympathie
Nære Himlens Luer,
Bort med hverdags Dutterie!
Bort med mange Du'er!
Hvis du føler sligt, som jeg,
Er vi duus hernelen,
Og, naar endt er Livets Leeg,
Duus i Evigheden.

ERINDRING

(Danfana. 1816)

HARPESANG

Naar Børn sig om mig slynge
Ved snurrikt Eventyr,
Naar i den hele Klynge
Det mindste selv ei knyter:
Den Fryd, som om mig tindrer,
Og Glæden i mit Bryst,
Mig veemodsfuldt erindrer
Min Barndoms tabte Lyst.

Naar i en Kreds af Venner
Om Bollen paa mit Bord,
Jeg glad min Sorg bortgienner
Med Klink i fulde Chor:

Jeg stedse dog fornemmer,
Veemodig vel tilfreds,
At Hiertet aldrig glemmer
Sin Ungdoms første Kreds.

Naar mellem hulde Piger,
Som lytte til min Røst,
Et Glimt af Fryd sig sniger
Med Længsel i mit Bryst:
Jeg zittrende fornemmer
Af Suk i Harpens Klang,
At Hiertet aldrig glemmer
Sin Elskovs første Sang.

Og hvor mig her paa Jorden
En Livets Sol oprandt,
I Syden, og i Norden,
Hvor jeg et Eden fandt,
Jeg overalt fornemmer
I Flagren, Engles lig,
At Hiertet aldrig glemmer,
O, min Sophia¹⁾, dig!

1) Min tabte Mage.

En Huldflor af Kiærminder
Jeg giemmer i mit Bryst,
Som end dets Harpe binder
Til Barnekrandsens Lyst.
Omsmilt af Emma-¹⁾Blikke,
Selv under sølvgraa Haar
Jeg veed, den visner ikke
Før Hiertet meer ei slaaer.

Thi mangt et Held forsømte
Jeg i mit Sanger-Liv;
Selv mangan Pligt bortdrømte
Mig Harpens Tidsfordriv.
Jeg tabte, spildte, glemte,
Hvad Verden har og veed;
Men hvad mit Indre giemte
Var dig, Uskyldighed.

1) Min tabte Datter.

JUBELÆBLET
ELLER
DEN GAMLE HARPESPILLER

(Rosenblade med et Par Torne. 1819)

Midt imellem Tidens Grave,
Der hvor fordum Livets Træ
Stod i Uskylds første Have
For hver fiendtlig Storm i Læ,
Skyder end imellemstunder
Af den gamle Stammes Muld
Op et Æbletræ-Vidunder
Med en Frugt af pure Guld.

Siident er det Syn at skue;
Sekler komme, Sekler gaae,
Før paa Jordens grønne Tue
Blomstrende man seer det staae.
Og hvis hundred Aar henrinde
Før det spreder ud sin Lugt,
Tusind, og vel flere, svinde,
Førend modnes fuldt dets Frugt.

Thi fra Viisdoms Væld maa flyde
Lysets Saft, og Livets Blod:
Begges Strømme maa begyde
Hierterislende dets Rod;
Uskyld maa det stadigt pleie;
Og, skal Frugten lykkes, maa
Den forsage hvert sit Eie,
Som dets blotte Spire saae.

Kun eet Æble dog det bærer,
Naar det lykkes, aldrig fleer;
Men, hvo det har seet, ei nærer
Nogensinde Lyst til meer;
Og trods Armod, og trods Alder,
Og hvert Skiæbnens mørke Bud,
Skjalden, i hvis Lod det falder,
Er lyksalig som en Gud.

Lokt af Nattergalens Triller
I den næste Lindetop,
Kom en gammel Harpespiller
Did, hvor Spiren først skiød op;
Kiendte flux Naturens Under,
Nærmte sig den gamle Lind,
Og hensatte sig derunder
Taus med Haanden under Kind.

Stirrende paa Spirens Stengel,
Der saa venlig huld og sød,
Som af Natten Lysets Engel,
Op af Muldets Tue skiød,
Drømte han sig lagt paa Baare
Længe før dens fulde Flor,
Mens ham, kildrende, hver Aare
Salig Længsel giennemfoer.

»Fryd, som Skialden evig drømte,
»Naar ham Glæden gik forbi,
»Mens hver Indsats han forsømte
»Her i Lykkens Lotterie!
»Uskylds Himmels Førstegrøde,
»Paradisets sidste Skud,
»Idealets Morgenrøde,
»Sangen aabenbarte Brud!

»Hulde Væxt, hvor saae jeg gierne,
»Før mit Øie lukker sig,
»Slukket af Din Glands hver Stierne,
»Som i Natten straalte mig!
»O, men ak! jeg kom at skue
»Maalet for min Harpes Klang;
»Og Dit Hiertes rene Lue
»Smilte til min Undergang.

»Smile? nei! min Tid er omme!
»Vee mig, her i Lindens Læ,
»Før jeg seer dit Æbles Blomme,
»Tusindaarets spæde Træ!
»Kun i Tanken saae heneden
»Skialdens Stirren Frugtens Guld;
»Naar du modnes er han heden —
»Naar du smiler er han Muld.«

Altsaa klang til rørte Strænge
Bævende den Gamles Sang;
Nattergalens Klukke længe
Blandte sig med begges Klang;
Begges Toner sammenfløde
Sødt i Klagens Melodie
Til omsider Nynnet døde
Med det sidste Suk deri.

Som han taug, og stirred, rørtes
Pludselig hvert Lindens Blad,
Og i Toppens Susen hørtes
Hviske tyst, jeg veed ei hvad —
Stum blev Nattergalens Trille,
Klangen løstes op i Duft —
Og, mens alt blev tyst og stille,
Lød det i den tause Luft:

»Hvis dit Bryst hernelen kaarer,
Andagtfuldt af Kiærlighed,
Hvad de hierteløse Daarer
Her i Livet spøge med,
Maa paa Valgets Alter flyde
Lysets Saft, og Livets Blod;
Lad dig Offret ei fortryde,
Gamle Sanger, har du Mod!«

Som naar Himlens Straale rammer,
Slog en hellig Offerlyst
Ned med alle Martyrflammer
I den fromme Sangers Bryst:
»Vox o Træ, hvis Frugt jeg kaarer,
»Her, hvor fordum Edens stod,
»Vandet af mit Øies Taarer,
»Giødet af mit Hiertes Blod!«

Og, med Blikket mod det Høie,
Flux han Harpen sønderbrød,
Mens veemodig fra hans Øie
Perle ned paa Perle flød.
Frodigt, som til ingen Tider
Voxte Træet skyndig op —
Snart det blomstred — og omsider
Gløded Æblet i dets Top.

»Skattes Skat! jeg dig har vunden!« —
Som han jublede det, kom
Bag om Træet ind i Lunden
Just en Dreng og saae sig om;
Ak men Oldingen, ved Roden,
Jubelmattet alt laae død —
Da hans Offers Frugt var moden,
Faldt den ned i Drengens Skiød.

III

RIIMBREVE

ROMERERING

(Rimbrev 1807)

*Til A. C. Gierlev i Rom
Paris*

GLADE, lykkelige Ven!
Som i Hesperiders Have
Henrykt sværmer Vintren hen
Mellem Alderdommens Grave,
Hvor Hellænis gaaer igien —
Hvor blandt Roms de store Skygger,
Rundt omgiven af Exempler,
Idealer, Guddomsstempler,

Og Udødeligheds Templer,
Venskab Dem en Hytte bygger,
Som kun Moltke bygger den —
Alt for lykkelige Ven!
Hvad kan vel fra Seinens Boder,
Mellem lutter nye Moder,
En forfløien siællandsk Pen
Bringe Dem til Skiænk igien
For de glade Sværmerier,
For de Nyn af Philomeler,
For de Træk af Raphaeler,
For de klassiske Magier,
Deres sidste Tryllebrev
Mere sang mig til, end skrev?
Ak! paa hine ni Gudinder
Kalder jeg omsonst mig hæs:
Min Anraabelse forsvinder
Mellem lutter Gaasehvæs
Af de tusind hvide Tøiter,
Som ei blot paa Pinde staae,
Naar en fransk Josias fløiter;
Men som gribe, holde paa
Danske Fremmede, der gaae,
(Som De veed) paa Dydens Skøiter
Over Levemaadens Iis
I det slibrige Paris.

Og dog kan og vil jeg ikke
Paa et Brev, som Deres var,
Dem — maaskee til Tibur — skikke
Et gemeent prosaisk Svar:
Vil det ei; thi, skiøndt beskeden,
Som en ægte Siællandsfar
Jeg af Digterevigheden
Med en Stump til Takke tår,
Ønsked jeg dog, sandt at sige,
Heel og holden denne Stump;
Og, hvis i Apollos Rige
Jeg til Høihed ei kan stige,
Dog at hytte mig for Dump
I en saa afskyelig Moose,
Som min gamle hverdags Prose —
Kan og ikke; thi min Aand
(Vant til Rimets Ledebaand)
Hvergang noget mig beruser,
Hvis den gaaer allene — buser;
Hver en Gang min gamle Pen,
Med en sympathetisk Ven
Bliver som til Barn igien,
Rimet mig i Øret suser;
Og ved hver en deelet Fryd
Hører jeg en dobbelt Lyd,
Som en Væddesang af Muser —

Sligt er eengang min Natur:
Enten maae jeg lægge sammen
I en bunden Stil min Gammen,
Eller tie, som en Muur.

Altsaa vilde dog min Stierne,
(Hvad De undte mig saa gierne)
At jeg skulde see mig om
I det hellige, det skønne,
Stolte, gamle, eviggrønne,
Underfulde, store Rom!
Altsaa dog ei blot i Tanker,
(Hvori hver Poet jo spanker,
Naar han vil, al Jorden om,
Ja vel og i Himlen dandser)
Men med alle mine Sandser,
Endelig derhen jeg kom!

Ja, min Ven! jeg hører, skuer,
Lugter, smager, føler alt,
Hvad om denne Troldstads Buer,
Støtter, Templer, Torve, Stuer,
Helte, Munke, Muser, Fruer,
Gamle Ørne, unge Fluer,
Blev af Hviid og fleer fortalt!
O! jeg seer — og mine Blikke

(Held mig glade!) skuffes ikke,
 Som saa mangen anden Gang —
 Alderdommens hele Prang:
 Dette Capitol, hvis Torden
 Rysted fordum hele Jorden —
 Hele Jorden, at forstaae,
 Folkene, som boe derpaa!
 O! jeg bæver, ved at skue
 Hin Sankt Peter med sin Hue,
 I hvis stadselige Vom
 Vor Sankt Peter med vor Frue
 Magelig til Rette kom!
 O! hvad seer jeg ei? mit Øie
 Drukner i et Trylleblik
 Over selve dig, Sankt Peter!
 Over disse Heltehøie,
 Disse sande syv Planeter
 I den høiere Sphærik!
 (Thi Naturens — o! hvad er den,
 Imod denne Kunstens Verden,
 Andet end Matematik
 Imod plastisk Dynamik?)

Hvad er Alpetoppes Svimmel,
 Hvad er Nattens Stjernevimmel,
 Imod denne Romer-Himmel,

Naar man sandse, føle kan
Med en Mand, som Winkelmann?

Og — det kan jeg, kiære Ven!
Nok saa godt, som een igien,
Naar jeg giver mig lidt Stunder,
Og paa Kunsten kritisk grunder.

Naar jeg, i en vis Distant
Fra mig selv, paa Posten hans,
Fordumstidens Godefagter,
Her i dette Gruus betragter,
Spørger jeg mig henrykt om:
Hvad er vel vort usle Norden,
Hvad er vel Naturens Orden,
Hvad er Havet, hele Jorden,
Alle Stierne, alle Sole
Mellem Melkeveiens Pole,
Hele Verden, kort, mod — Rom?
Den, som midt i Kunstens Skatte
Sligt et Spørmaal ei kan fatte —
Den, som her ei raaber Bæ!
Til vor Nutid — er et Fæ;
Ham gav blot Naturen Patte;
Ham gav ingen sund Kritik
Denne Melk, som Smagen kryster

Af de gamle Kunstens Bryster,
Som man kalder Æsthetik.

Himlen over alle Sole —
(Den i den latinske Skole
Meener jeg med Himlen her)
Og dens Rector — være lovet!
Jeg har ei saa reent bortsovet
Tiden i Naturens Arm,
At jeg ei, hvergang mig Dunsten
Stiger noget op af Kunsten,
Skulde kunne blive varm;
Ja endog, trods nogen anden,
Blive ganske heed i Panden.
Svar mig, kiære Gierlev! svar!
Føler jeg mit Hierte banke
Som en anden Siællandsfar?
Er ei værdig Rom den Tanke,
Jeg paa Potteskaarnes Banke,
Hvor jeg netop stander, har?
Er den Følelse, som stiger
Høit med Tiecks og Göthes Lyst,
I mit fordumssvangre Bryst —
Ægte klassisk? See, jeg kiger
Ned paa Brokker hist og her
Blandt Ruiner fiern og nær —

Og, begeistret af den øde
Gamle, faldne, knuuste, døde,
Halvforraadne Værdighed,
I hvis Grav jeg blikker ned,
Ønsker jeg: »en dygtig Torden
»Maatte knuuse hele Jorden,
»Og, om mueligt, Himlen med;
»Saa, at alle syv Planeter
»(Hvad jeg vilde sige: ni)
»Med alt hvad der er deri,
»Sole, Stierner, og Cometer —
»Flux blev til Antiquiteter;
»Og (o meer end Salighed!)
»Intet, intet blev tilbage
»Af den unge Herlighed,
»Som skamskiænder vore Dage;
»Og at jeg i dette Nu,
»Mellem Gruus og Skaar og Stumper
»Af de andre Verdens Klumper
»Selv og maatte gaae itu!« —
Svar mig, Kiære! svar oprigtig:
Finder De min Tanke rigtig?
Er der Tieckisk Sværmerie,
Er der Schlegelsk Poesie,
Er der nye Philosophie,
Er der gammelt Raserie,

Er der klassisk Chiliasmus,
Høihed, Kraft, Enthusiasmus,
Fiinhed, Stolthed, Energie,
Ahnelse, Kritik, Genie —
Kort: æsthetisk Ild deri?
Lugter ogsaa den af Fæet,
Som, imellem Faar og Giæs,
Udelukt af Propylæet,
I Naturen gaaer paa Græs,
Og som dumt sig vederqvæger
Ved Forstandens Kilde? — Ven!
Skulde selv en Schlegel-schläger,
Kunne skamme sig ved den?
Er den værd de vilde Blikke,
Han (hvis han sig fandt i Rom)
Vilde lyne rundten om?
Ligner den — om nu just ikke
Fuldelig, til Punkt og Prikke —
Noget den beruuste Hikke,
Som ham sikkert der paakom,
Ved sin Siæl i Alderdom
Ganske pærefuld at drikke? —
Svar mig! — Dog De tier? Sligt
Synes Dem (hvis jeg kan læse
Trækket under Deres Næse)
Svimmel Hovmod alt for ligt.

Om jeg altsaa tog tilbage
Denne Pralen uden Mage?
Om for ham i Skiul jeg krøb,
Vigende hans løbske Løb?
Vel! jeg lader ham den Ære
(Men og eene ham) at være
Stærkest i poetisk Ruus,
Gøthiskhed, og klassisk Duus —
Ham, der (som os Rygtet siger)
Alt besov Parnassets Piger
I sin Vugge — ham, hvis Næb
Qviddrede sin Jordemoder,
Een af Sprogets bedste Oder
I sit allerførste Flæb —
Ham, som alt, før han gik ene,
Drak sig fuld i Hippokrene —
Og saasnart ham hans Mama
Lærte stamme plat: Papa!
Føied lyrisk til: Ha! ha! —
Ham, som gjorde (tabt desværre!)
Alt en Hymne til vor Herre
Fuld af Streger, i sit Svøb — —
Ham i Drukkenskab at stikke,
Vover min Begeistring ikke;
Skiøndt i Digter-Veddeløb

Fra de Fem, og fra Forstanden,
Den tør trodse hver en anden.

Men fra denne svimle Top,
Hvor, for Blik med Dem at deele,
Jeg saa modigen steeg op,
Gjør jeg, ned igien, et Hop.

Thi skøndt Tidens Ormes Vrimmel
Mylrer i mit Hoveds Svimmel;
Skøndt jeg føler i mit Bryst
Meer en Gammelost af Himmel,
End et Hierte fuldt af Lyst —
Finder dog, naar for og agter,
Her i denne gamle Bye,
Critisk Tingen jeg betragter,
Jeg mig Stakkel alt for nye.
Og naturligviis lidt blye
Ved at finde mig (trods Volden
Paa mit Væsen) heel og holden,
Som man staaer og gaaer i Thye,
Skynder jeg mig ned i Livet
Fra det Golgatha, hvorpaa
De og Moltke henrykt staae.

Mig blev, ærlig talt, kun givet
Meget lidet (som De veed)

Af den sande Classiskhed —
 Meget lidt af disse Miner,
 Hvormed Kienderen fremtriner
 Paa Hesperiens Ruiner —
 Meget lidt af denne Smag,
 For hvad Tiden har fortæret,
 For hvad eene heelt har været
 En Snees Sekler før i Dag —
 Meget lidt; skøndt maaskee mere
 Selv, end mangan tydsk Pedant,
 Der, som Schlick, og Schlack, og flere,
 Meer i Roms Kloaker fandt,
 End i alt fra Syd til Norden
 Under, eller over Jorden;
 Thi det lidt, jeg fik — er sandt.

Men hvad seer jeg? Selv De stiger,
 Og min ædle Moltke med,
 Ned i Livets lave Riger,
 Fra det Hovedpandested,
 Rundt om hvilket, hvor det kiger,
 Øiet seer kun Dødens Fied.

Mæt af Romerherlighed,
 Træt af Trin paa Kunstens Grave,
 Tyer De til mit Opholdssted

I vor Nutids unge Have,
Hvor, imellem Blomsterbed,
Man istedenfor Gudinder,
Og Gudinders Børn af Steen,
Svage Dødelige finder,
Lutter Mænd kun, og Mandinder,
Men som have Kiød og Been —
Og for stumme Idealer
Af en Gud, en Helt, en Taler,
Folk, som man kan snakke med
Om sin Fryd og sin Fortred —
Og for hvad de Døde skreve,
Og de Døde svarte paa
(Skiøndt i Vers, som evig leve)
Muntre Baggesenske Breve
I et Sprog, som vi forstaae.

Troe mig: Det er skjønt at sveve
Mellem Skygger hist i Rom —
Saligt, vellystfuldt at leve,
I det gamle Svinedom,
Nye Sviin har rodet om —
Mig dets Under og henreve,
Skiøndt jeg kun i Deres Breve
Did med alle Sandser kom.
Men, naar man har seet sig om

Nogen Tid i Guddomsskrabet
Af forgangne Hedenskabet,
Finder man tilsidst sig i
Livet, som det nu er Moden
Mellem Christne her paa Kloden:
Livet uden Maskepie
Med det gamle Svinerie —
Livet, som er end tilbage —
Livet, som er ei forbi —
Livet, kort, i vore Dage —
Livet — som man lever i.

Men det er vel Tid, jeg ender!
Jeg er ikke rigtig klog:
Pennen løber, Tiden render,
Brevet bliver til en Bog.
Til de Romere jeg skriver
Med en Lyst, og med en Iver ...
Der maa være noget dog,
Noget eget der, som driver!
Thi Sankt Paulus selv og skrev
Dem sit allerlængste Brev. —
Sagen er: jeg romererer,
Trods en anden, og jeg er,
Naar jeg Rom satyriserer,
Og mig over Kunst moqverer,

Alderdommens Kunst især:
Ræven under Rønnebær.

Lev, min Ven, lyksalig lev!
Hils det gamle Roms Gudinder!
Hils de nye Romerinder!
Hils Virgils og Flakkus Minder!
Hils hvad andet smukt, De finder!
Men, for alting, hils mig der
Moltke med sin Adaminde,
Humboldt med sin Humboldtinde,
Og den lille Carl især,
Som jeg meer, end alt, hvis Nyden
Blev min Siæl til Deel i Syden,
Har i min Erindring kiær,
Kom omsider fro tilbage,
Rig paa Kundskab, rustet ud
Med Erfaring — og en Brud,
Lære Dem, at vore Dage,
Trods de gamles Daad og Digt,
Have (skiøndt med Snue blandet)
Selv i Norden eet og andet
Himmelskt og guddommeligt!

Mangt et Blomst, som lifligt qvæger,
Mangen Plante selv, som læger,

Mangen Frugt — er udenlandsk;
Skue de fjerne! pluk de næste!
Prøv dem alle! giem de beste!
O! men bliv bestandig — dansk!

NOUREDDIN TIL ALADDIN

(Riimbrev 1807)

TIL DIGTEREN, ADAM ØHLENSCHLÄGER,
I PARIS

Kiøbenhavn d. 14de Nov. 1806

»Du har fundet den, min Adam! den jeg søgte
»Med Alvors dybe Grublen, med
»Utrættelig Arbeidsomhed,
»Fra Sol gik op, til Sol gik ned,
»Blandt Torne og Tidsler, i blodige Fied,
»Med glødende Pande, med strømmende Sved,
»Mens Hindring og Fare min Stræben forøgte!
»Du har da fundet den, jeg søgte,
»Fra Sol gik ned, til Sol gik op,
»I Afgrundens Skiød, og paa Klippernes Top,
»Med frysende Hierne,
»Ved Glimt af vor Nordpols bestandig urokkede
Stjerne,

- »Aladdin Adam Øhlenschläger!
- »Noureddin Baggesen, ukiendt med Svig,
- »Uegennyttig umisundelig,
- »Froe, hos sin Ven at see den Skat, han ønskede sig,
- »Opkalder Dig:
- »Aladdin Adam Øhlenschläger!
- »Ved Lampen! ved Naturens Tryllebaand!
- »Ved Lampen! ved den aldrig seete Haand!
- »Ved Lampen! ved den Piil, som saarer og som
læger!
- »Ved Lampen! og ved Lampens Aanders Aand!
- »Stig op af Hulen under Jorden!
- »Hør Luftens rene Storm og Himlens høie Torden!
- »Slæng bort de gamle Ledebaand;
- »Kast bort de tydske Snurrepiberier!
- »Behold kun Lampen i den ene Haand,
- »Og ræk Din Ven den anden! — Stormen tier,
- »Og Tordenen forstummer — Soles Sang
- »Opkalder Dig, i alle Stierners Klang,
- »Til Lampens Aanders høie Harmonier!
- »Stig op! stig op!
- »Høit! høiere! til Bierget! til dets Top!
- »Der sæt Dig, Lykkelige! ved min Side!
- »Og jeg, som ikke Lampen har, men veed
- »Om Lampens Brug, og Lampens Aand, Beskeed,
- »Vil lære Dig, dens Kobberrust at gnide!« —

Saa raabte Dig min hele Siæl,
Saa tonte Dig mit fulde Hierte,
Sophias Broder! da jeg (skiøndt en fæl
Og skummel Tvivl endnu mit Bryst fortærte)
Din dybe Gang, med tydske Rangler paa,
I Morgenlands Vidunder-Huuler saae,
Og skimted Dig i Eddas Mørke spøge
Blandt Norges Graner, og blandt Herthas Bøge;
Og, følgende med stadigt Blik Dit Fied,
Dig øined nær det underfulde Sted,
Hvor Lampen, jeg har søgt, laae gravet ned.
Hvor fulgte jeg Dig paa de vilde Gange,
(Fra første Gang, jeg saae Dig, var jeg Din;
Og hver Triumf, Du nød, som Digter, min!)
Nu fuld af Haab, nu tvivlende, nu bange!
Hvor zittred jeg, mens Dine mange lange
I alskens Toner stemte vilde Sange
Mig døvede, ved næsten hvert Dit Skridt —
Til endelig jeg saae Dig, midt i Dampen,
Imellem Gøglelys Dig nærme Lampen!
»O!« raabte jeg — og græd — og slængte hen
Min, ak! af ingen Aand adlydte Pen —
»Nu griber han — nu har — nu har han den —
»Nu har han Lampen! Allah være lovet!
»Vel har jeg trællet, medens han har sovet;
»Men ligemeget! hans Letsindighed

»Er mere værd i Lampens Konges Øie,
 »End al min Tanke, Sindighed, og Møie,
 »Jeg vil mig over hans Triumf fornøie!
 »Mig venter andensteds en anden Salighed.« —

Du hørte dybt i Hulen ei mit Raab —
 Du gik belæst med de tunge Steene
 Din Gang i tusind og een Nat allene;
 Dog steg nu alt med hvert Dit Trin mit Haab,
 Alt som Du hæved Dig, og — Under over
 Under! —

Ei meer en rød og hvid, glathaget Dreng,
 Der efter alle Frugter greb i Fleng;
 Men alt en Mand med Skiæg, jeg saae Dig, i
 Vaulunder,

Ved Hielp af gamle Mimers egen Stav
 At velte Steenen fra Din mørke Grav
 Med vældig Kraft. Ei fandt jeg længer nødig,
 At hielpe Dig; min Arm var overflødig:
 Knap var Du med den hele Krop
 Af Hulens Aabning kommet op,
 Saa skued jeg Dig, henrykt, selv at gnide
 Din underfulde Lampes rette Side,
 Og høi og herlig stod Du, med et Hop,
 Som Hakon Jarl paa Fieldets Top.

Vær hilset her, hvis ei mit Øie svigter,
Hvis Du bevarer Dig for Fald,
Vær hilset af den ældre Broder-Skiald,
Med høie Bifaldshymners Jubelskrald,
Som Danmarks Melpomenes største Digter!

Forlad, min Adam! at et Øieblik
Jeg tvivled om Din Seier, trods den Styrke,
Du, fremfor tusind andre fik,
Til Aandernes Natur i Shäkespear's Spor at dyrke;
Fordi jeg længe fandt Dig ei
Paa den af Grækenland og Evigheden
Erkiendte Kunstens rette Vei!
Jeg Dig tilgiver, stolt beskeden,
Engang at have ærgret Dig
Derover, at Du nogensinde mig
Har kunnet holde for endog en lille Digter.
Jeg kunde svare Dig: saa langt vi troe,
At kunne øine begge to,
Os begge to maaskee vort Øie svigter;
Men dette svarer jeg Dig ei —
Ved hvad jeg grundet paa, ved alt, hvorpaa Du
grunder!

Ved Emma! ved Aladdin og Vaulunder!
Ved Hakon! og ved Parthenäis! nei!
Vi to, hvis og erkiendt af ingen anden,

Jeg, vexelviis, i Himmelen med Dig,
Du vexelviis i Helvede med mig,
Jeg glad med Ynglingen, Du froe med Manden;
Og Lygtemændene, som under vore Fied
Opklavre, sparkende hinanden ned,
See, høit paa Toppen, studsende derved,
Aladdins og Noureddins Fred,
Og gaae ved dette Særsyn fra Forstanden!

Hvor dybt, min Adam! føler jeg Dit Savn
Her i mit Haabs og min Erindrings Havn!
Snart iler jeg til Dig, og til en elsket Mage
Fra Hiemmet, og dets bedste Blomst, tilbage,
Til Aanders Helvede, til hint Paris,
Som Hun og Du, trods al dets tomme Huulhed,
Og al dets ydre Skals forgyldte Fuulhed,
Mig ville danne til et Paradiis.
Der skal Du af min glade Læbe høre,
Hvad i et Brev jeg ei kan heelt udføre —
Der skal jeg, i Din Favn, fortælle Dig
Hvad Salighed, jeg troer der venter mig,
Naar jeg har kæmpet alle mine Kampe!
Dig vinker i Din Lampes Aanders Dands
Paa Fieldets Tinding Evighedens Krands;
Jeg vandrer end, skiøndt ei blandt Dalens Dampe,
Forsigtig, varsomdristig, uden Lampe;

Min Gang mod Banens store Maal er seen;
Men stadig, lige, tryg, paa begge Been.
Dog hvad jeg finder, efter mange Kampe,
(Ifald jeg ellers finder een)
Det bliver neppe den forunderlige Lampe,
Men ventelig Vaulunders Steen.

TIL
DIGTEREN ADAM ØHLENSCHLÄGER

(I Anledning af hans Svar paa mit Riimbrev:
Noureddin til Aladdin)

(Nye blandede Digte. 1807.)

Parnassets Alliker, og Giøge, Giæs,
Og Frøer og Ænder, og hvad andet Tamt
og Vildt, med hæse Skrig, og falske Fiær,
Og halve Vinger, eller vingeløst,
Kukukker, snadrer, qvækker om dets Fod,
Jeg, sænkende Camoenens Ørne-Flugt,
Dem visende den længe skiulte Kloe,
Har søgt at skrække lidt, og skrækt maaskee.

Ugierne fra den Ætherluft, hvori
Jeg, stirrende med stadigt Blik mod Solen,
Omsvævede den vestre Tind, mens du,

Min Adam, om den østre henrykt fløi,
Nedlod jeg mig saa dybt, ugierne drog
Jeg tungt min Aande, skjøndt et Øieblik
Kun dvælende, saa nær den lave Sump
I Dampens Qvalm; men den Gudinde, vi
Tilbede begge: Nordia det bød.

Kied af den evige Kukukken, Qvækken,
Og Snaddren, i en Egn, hvor hun var vant,
Til Svaners Susen, Nattergales Kluk,
Og Lærkers Triller; frygtende tilsidst,
I din Fraværelse, hvis ingen kiæk
Fortolked hendes Mishag, at hun selv
Strafværdig maatte synes, ved i Fred
At lade kukke, qvække, snadre — bød
Hun mig at yttre hendes egen Dom.

Det har jeg giort, endskiøndt i Skiemtens Sprog,
Alvorlig-strængt; endog, maaskee, lidt diærvt.
Men synger du ei selv, om Fieldets Top
Dig hvirvlende, langt fra den lave Sværm,
Hvis Larm ei naaer dig, trods den Fredens Aand,
Du ligne vil: »at Pøbelfordom, Løgn,
»Forfængeligheds Maske, Plathed og
»Den hule Prosa, du med Strænghed selv
»Aflæde vil, og vise Folket i
»Sin hele latterlige Nøgenhed?«

Og dette har jeg, skaansom, truet blot —
Dem ladende behørig Tid til Flugt,
Som ei vil kiempe, seire, eller døe.
Mens disse ruste sig (jeg venter ei,
Og ønsker ei engang, at alle flye,
Begiærlig efter Leilighed, til meer
End Trusel) o! med hvilken Fryd, min Adam,
Opsvinger jeg mig atter i den Luft,
Som toner af dit Vingeslag!

Dit Svar

Paa min med Alvor blandte lette Spøg,
Gienkaldte mig det hele Tryllerie,
Hvormed din Hakon mig beruuste; meer,
End noget andet Qvad, dig Musen huld
Indgav, det viiste mig i fulde Glands
Din Modenhed og Manddom — ak! men og
Hvor let i Rummets og i Tidens Skiød
Een Aand miskiender anden Aand, og tidt
En Skygge tage kan for Legemet,
Og Legemet for Skyggen!

Aldrig skrev

En Ven den anden, med en mere huld
Og tillidsfuld Fortrolighed, end jeg
Til Skiemtens Aladdin min Skiemts Nou-
reddin!

En Hyldest mere varm, og inderlig,
 Og mere hædrende (hvis ei det Navn
 Du selv mig giver i din Sang er blot
 En høflig Lyd) jeg troede selv umuelig;
 Og krydrede den derfor just, at ei
 Den, alt for ubetinget, skulde troes
 Tvetydig!

Dig er altsaa Pladsen, jeg
 Tilkiendte dig paa Fieldets Top, mens selv
 Jeg skued op dertil, ei noksom høi?
 Dig er ei nok, at jeg, foruden det,
 Naturen gav, har ogsaa glad erkiendt
 Hos dig, hvad Digtren give bør sig selv?
 Ei nok, af mig, den ældre Broderskiald,
 At hilses, hvis du vogter dig for Fald,
 Som Danmarks Melpomenes største Digter?
 Fordi jeg, følende dit store Kald,
 Tillader mig, af Omhu for vort Sprog
 Og for din egen Hæder, iverfuld
 For Kunstfuldendelsen af hver dit Værk,
 At pege paa, du og har store Pligter?
 Hvor overstolt?

Ubilligt kalder du,
 Og strængt, og haardt, at, mens du »Bien lig,

Ustadig svævede fra Blomst til Blomst,«
 Jeg fandt din Flugt ustadig — at »imens
 Du tumledes fra Skylla til Charybdis,«
 Jeg fandt dig lidt i Fare — medens dig
 »Sireners falske Sang nær havde misledt,«
 Misdelig — at, kort: jeg i dit Chaos
 Kun anede, men ikke saae din Verden? —
 At jeg et Barn dig fandt, da du var Barn —
 Begynder, førend du blev Mester — dig,
 Hvad Schiller, Göthe, Shak'spear selv,
 og hver,
 Endog den største Kunstens Dyrker, før
 Han til dens Allerhelligste blev indladt,
 Som prøvet Lærling? Hvor urimeligt!

Tre Gange tonte mig dit Svar i Vest
 Paa hvad jeg qvad i Øst. — Tre Gange klang
 Med stigende Fortryllen Strængens Sølv
 Mig klart; men stedse meer og mere mørk,
 Trods al min Lytten, blev mig Strængens Aand,
 Som Gienqvad; Gaaders Gaade: hvor du mig
 Et Øieblik har kunnet troe Noureddin,
 Den hierteløse syge Trolde, som nidsk
 Hos andre haded, hvad ham nægtedes —
 Og Gaaders Gaade, hvor et Øieblik
 Du, som Vaulunders, og som Hakon Jarls,

Forfatter, dig har kunnet troe benævnt
 Aladdin? Musens lunefulde Spøg,
 Har du saa ganske kunnet misforstaae?
 Mistyde Billedet hun valgte, fuld
 Af din Allegorie, paa Kald, og Pligt,
 Paa Genius og Flid, paa Vaar og Høst,
 Natur og Kunst? — Som om bogstavelig
 Jeg troede mig aldeles uden Evne,
 Kald, Genius, Natur?

Nei! Melpomene
 Forstaaer Thalia; Polyhymnia,
 Calliope; og Clio selv Erato —
 Hvis Pieriden fra Parnasset blot
 Til Svar dig havde fremskyndt, en saa grov
 Mistydning aldrig havde fundet Sted!
 Tilstaae det, Ædle: Vredesbrusen, Harm
 Fremskyndte dig! Og naar jeg, rolig, alt
 Hvad mellem dig og mig et Skyggebjerg
 Af drømte Grundforskjelligheder fast
 Nødvendigen har maattet reise; naar
 Jeg overveier, at det halve kun
 Af Baggesen dig hidindtil sig har,
 Endog i falsk Belysning, aabenbaret,
 Forstaaer jeg denne Harm og Vredesbrusen,
 Og finder den ei blot tilgivelig;

Men ædel, stolt, og skøn; og favner dig
 Med dobbelt Fryd, fordi du mandig kold
 Undveeg et Favntag, som du troede Skrømt!

Dig svævede for Øiet, hvad engang
 Jeg yttrede som Kunstner dig (maaskee
 For skiærende) mens Lessing og Virgil,
 Homer og Vosz mig lærte: vanskelig
 At gjøre lette Vers — at Formen nemlig er
 Det Væsentlige. Det, forbundet med
 En gammel Kiærlighed til Wieland (blind,
 Som Sønnens til en Fader) og en trodsig
 Uvillie mod hans Foragter Göthe,
 (Forvandlet længst til elskende Beundring)
 Naturligen maa have viist dig mig
 Fra Smagens Side, som en fransk Stilist;
 Og, var jeg det, med Rette da min Roes
 Du burde frygte meer, end selv min Dadel.

Barn har jeg været, Adam, ogsaa mig
 Har Ranglen eengang tryllet, og Trompeten
 Med Bladguld om Zinnobermunden, og
 Den lille Hest med Piben i — Som Yngling
 Jeg og har lyttet til Sireners Sang,
 Og ladt mig føre vild af Lygtemænd
 Paa mangel natlig Vandring — alt for syg

Jeg ofte været har, som du for frisk;
 Og nærmte du dig Scylla lidt forvoven,
 Kom jeg lidt frygtsom tidt for nær Charybdis. —
 Maaskee jeg end, som Mand, er meer Odysseus
 I Raad end Peleus Søn i Kamp — blandt Sangens
 Krigsdommere (der Styrke bør og Viisdom
 Forene) meer en Josva lig, end Samson;
 Hvad veed jeg? — men Philister er jeg ei.
 Thi dybt jeg føler i min stille Kraft,
 At slaaer mig og en stærkere, jeg dog
 Af Samson selv ei slaaes i Tusindtal.

Du glemmer, at den mindre Kunstner selv
 Som Mand, ved Banens Maal, den Yngre større,
 Der end til sit bag hans afstukne haster
 I Løbet, før han naaer det, overseer.

Den Forskiæl er imellem dig og mig,
 At længer jeg har vandret paa den Vei,
 Du alt har lagt tilbage. Doppelt Tid
 Og dobbelt Flid anvendte jeg, for did
 At komme, hvor jeg seer dig alt. Som Barn
 Du naaede Høiden alt, hvorpaa jeg stod
 Som Yngling — og, som Yngling, Mandens Top!
 Der rakte jeg dig broderlig min Haand
 Med velmeent Varsel. Er den overflødig,

Ved Overflyven af sig selv, ved alt for kiæk
 At ville meer end hans, meer end det meeste!
 Indgiv ham mindre Tillid til sin mindre,
 Og større til sin større Kraft! den største
 Blev hans. Paa Banen, han har valgt, jeg aldrig
 Vil naae ham; thi til dennes Tvillingtop
 Opløfter eene Tvillingvingen, som
 I Vuggen alt af Barnets Haand og Fod
 Frempipped i dramatisk Dobbeltleeg.
 O lad ham ei miskiende denne Kraft,
 Som brød i Shak'spear ud til Kunstens største

Gran

Paa sin Tidsalders Dovre! lad den hellighøi
 Som hin, og underfuld, men mere rund —
 En Tempelkuppel mod et Kirkespiir —
 Udbryde paa vor Nutids Libanon,
 Som Melpomenes største Ceder! — Storm
 Og Torden, Livets Uveir, skaane
 Dens høitidsfulde Krone! Hiertets Saar
 Ei nage Marven i dens Stamme! Savn
 Af Livets Nødtørft aldrig bore sig
 Ind i dens stærke Rødder! — Eengang frisk,
 Og lykkelig, ei blot af Musen, men
 Af Skiebnen blidt og huldelligen tilsmiilt
 See Dannemark sin Digter, før omsonst
 Dets spildte Taarer kalder ham tilbage!

DEN DANSKE MATROS

ELLER

FLASKEBREVET

(Poetiske Epistler 1814)

(Paa hin Side Kap, i Begreb med at forgaae den 28de Januar 1808)

»Knud Siællandsfar!!!« — Jeg seer i Tanker,
Jeg hører alt, min gode Ven,
Dit Hop, og hvor dit Hierte banker
Ved Synet af mit Segl, det Anker,
Jeg her har tegnet med min Pen:
Det Anker nemlig med de fire
Bekjendte Vindes Strænge paa,
Havfruens tangbekranste Lire,
Som jeg engang i Drømme saae,
Og heller selv, end den, der tindrer,
Paa Himlen i det høie Blaa,

Opvaagnet ønskede mig at faae —
 Mig selv, min Broer! du vel erindrer!
 Den gamle Holmens-Stok-Poet,
 Hvis Psalmer, Indfald, Ordsprog, Eder,
 Og lystelige snouske Qvæder
 Hver Ulk, der ei ham selv har seet,
 Dog idetmindste tidt har galet
 Og tordnet, eller — tugtig talet —
 Skraalt ud af Hiertens Grund, og leet —
 Knud Siællandsfar, der sang for fire,
 Hvor der var Høitid og Kredit;
 Og — selv forstod den Kunst, at svire
 Med eet Glas Kummen-Aqvavit —
 Ja selv, naar intet var tilbage,
 Saa snildt, i Kreds, det kunde mage,
 At de, som sadde ham omkring,
 Blev fulde selv af ingen Ting —
 Tak skee den overgivne Tummel
 Af stærke Toner i hans Bryst,
 Hvis Hurrah var en evig Rummel
 Af festlig patriotisk Lyst.

End lever jeg, endskiøndt, desværre!
 Med Læk — saa godt som i min Grav —
 Midt i det nederjordske Hav —
 Hvor mange Timer, veeå vor Herre!
 Da, meer end hundred Miil fra Land,

Min lække Skude mere drikker,
End selv Nødpompen lade kan.

Dog — hvortil nytter det, jeg klynker?
Drik, Diævelinde, til du synker!
Mit Brev jeg færdigt have maa.
Benyttende de Øieblikke,
Du har endnu dig fuld at drikke,
Jeg Pompen smukt vil lade staae,
Og skrive væk, til vi forgaae;
Det maa desuden eengang hænde —
Vort Liv fik ellers aldrig Ende;
Og hvortil nytted Himmerig,
Hvis her man var udødelig?

Hvad taber jeg? En hullet Skude
Med et Par sønderrevne Klude —
Et hullet, sønderrevet Liv,
Hvis hele Værd, før det var ude,
Var Drømmen om lidt Tidsfordriv
Paa Diævlens gamle Hovedpude
Ved Siden af en Engleviv —
Da Diævelinden kun kan drikke,
Og Engleviven er der ikke,
Saa haaber jeg, at Himmerig
Vil begge let erstatte mig —
Og skulde det og ikke ville,
Saa var jeg sikkert dog en Nar,

Hvis ikke, før det er for silde,
Jeg drak den sidste Taar, jeg har,
Paa denne Fredriks Januar.

I seer, jeg har min gamle Maade,
Indtil mit sidste Aandedræt
At lade smukt vor Herre raade,
Hvor jeg ei selv kan raade ret;
Og, gaaer det ogsaa nok saa slet,
At bierge Modet og Forstanden,
Og gik det øvrige til Fanden —
Med andre Ord: naar sidste Bræt
Med hver en Haabets Planke sprækker,
Naar alting brister, alting brækker,
Naar Masten raver, Skroget lækker,
Urokket selv at holde tæt.
Jeg leved som en modig Svømmer
Paa denne Verdens vilde Sø —
Som det en nordisk Sømand sømmer,
Med Kiækhed vil jeg ogsaa døe.
Min sidste Flaske vil jeg stikke
Paa mine Brødres Sundhed ud —
Og først Din Skaal, o Fredrik! drikke —
Og siden mig befale Gud!

O! danske Sletter! norske Fielde!

O Miledamp! o Tørverøg!

O sorte Gran! o grønne Bøg!

O selv du lille Siællands Nelde!
Du Vrøvl af Bauser i en Kro
Ved Juletid paa Vesterbro!
I hæse Hurrah uden Mage
Bag Gammelholm paa Lønningsdage!
Min Barndoms og min Ungdoms Lyst:
Her, paa vor Verdens anden Side,
Tretusind Mile fra jer Kyst,
Her, mens jeg synker i det vide
Dødstille Hav, af Pumpen mat,
Af Jord og Himmel rent forladt;
Mens jeg omsonst om Redning leder,
Og den alt nære, skumle Nat
Min sidste Seng i Dybet reder —
Forglemmer jeg min egen Nød,
Og selv i Favnen af min Død
Jeg ændser, sandser, seer kun Eder!
Ak! fra det Helvedøieblik,
Hvori jeg Efterretning fik
Om Brittens Overfald der hiemme,
Begyndte jeg min egen Brigg,
Og alt, hvad her var mit, at glemme:
»Nu gaae du og til Fanden med!«
Udbrød jeg i min Ivrighed,
Og slog min Kno tilblods i Bordet —
I kiende mine gamle Smæk —

Om Skuden derved fik et Knæk,
Det veed jeg ei; men den blev læk,
Og tog mig rigtig nok paa Ordet.
Lad gaae! Det er min Trøst, at saa
Den Engelskmanden ei kan faae,
Skiøndt rundt han over Havet raader;
Og kom han med al Verdens Flaader,
Min Brigg i dette Øieblik
Ad al hans Vælde kunde blæse:
Den sank ham lige for hans Næse.
Troer I, jeg lod mig redde her
Af ham, ifald han ogsaa vilde,
Saa kiender I Knud Vidfadm ilde.
Jeg tog mit eneste Gevær,
Og skiød, og ladte, sigted' atter,
Og skiød, og skiød, og Paf i Paf,
Hvis Skuddene kun rigtig traf,
Sank ned til Helvede med Latter —
Vil sige: foer til Himmerig;
Thi — brænde løs paa Engelskmanden,
Ihvor han ogsaa viser sig,
Er udentvivil saa christelig
En Sømandspligt, som nogen anden —
Desuden har vi nu jo Krig.
Men, hvad jeg altsaa vilde sige —
(Man ventelig forlader mig,

Hvis Kursen ei er ganske lige,
Og Stilen lidt uordentlig
I dette Flaskebrev) — min Kummer,
I det jeg her, som sagt, forgaaer,
Er ei min Død. Det er en Slummer,
Hvori jeg idetmindste faaer
Hvad her mig fattes, og i Livet
Mig arme Knud blev sielden givet:
En Smule Mag og Rolighed.
Nei! hvad mig piner, er, at ende
Mit Liv saa langt fra Hiemets Skiød;
Omsonst af blodig Lyst at brænde,
Min Kraft mod Albion at vende,
Og nytte Danmark med min Død.

Og her, Børnlille! kommer Knuden,
Som qvæler min medfødte Taal;
Min Sømandssiæl gled, den foruden,
I Dybet ned, glat som en Aal.
O gid den gik itu, med Skuden,
Her i mit sidste Skriftemaal!

Jeg har fortient min Lod. Vor Herre
Veed hvad han gjør. Mig skeer min Ret.
Jeg har fortient den; og, desværre,
For længe siden! — »Hvordan det?«
Hvordan det? Vee mig! o! jeg kunde
Mig bore selv i Grund, mig Nar,

Hvis det ei overflødigt var,
Da jeg gaaer, uden det, til Grunde —
Fordi jeg dumme Siællandsfar
Ei blev i Rolighed derhjemme
Paa Holmen, med det tørre Brød,
Og min sonore Hurrastemme,
Der halvveis indtil Skaane lød.
Sandt nok, det var kun lidt; men Nøden,
Med Venner deelt, er næsten kjær;
Og i det elskte Hiem er Døden
Selv mere sød end Livet her.
Med h er jeg meener blot ei Skuden,
Der synker, men hvert Land og Vand,
Ihvor det er, der ligger uden-
for Tvillingrigets søde Strand.

Men vee mig! Fanden mig forførte,
Da Skipper Jan jeg snakke hørte,
Ved sit tolv Gange tømte Kruus,
Om China, Cap, og Franske Kysten,
Og Herligheder, som hans Ruus
Multiplicerte med hvert Kruus,
At jeg, beruset selv, blev lysten,
At see mig om paa denne Jord
I Øst, og Vest, og Syd, saa længe,
Til jeg fik samlet nok af Penge,
For at bosætte mig i Nord —

Med Rette siger jeg, at Fanden
Forførte mig, og ingen anden.
Den første Snog, hvormed jeg gik,
Blev ført af Kaptein Hom'patrick —
Den Gavtyv er endnu i Live.

I har vel alle længst forglemt,
(Hvis ikke, mellem os det blive!)
At jeg, for Skams Skyld, var bestemt
Fra Barnsbeen til den sorte Kiole,
Og gik i den latinske Skole —
Men, vant til Søen i Korsøer,
Jeg tyede tidlig alt til Vandet,
Bestandigen i Hov'det ør,
Søsyg, og uden Ro paa Landet.
Vel fusked' jeg, som Studios,
I stille Veir; men, hvad jeg læste,
Tog Fløiten strax, saasnart det blæste —
Jeg var og blev en fød Matros.

For Lysten til Seilads at styre,
Jeg lod mig atten Gange hyre;
Og gjorde nitten Aar i Rad
Af Reiser henved fyrretive —
Hvis I dem gierne høre gad,
Jeg kunde jer dem her beskrive;
Men Brevet blev til en Postil,
Og Tiden er for kort dertil.

Jeg nøies altsaa med at sige:
De var, som Fleres Reiser var;
Man allerede deres Lige
I Albert Juliusses har,
Paa det allene nær, de endte
Just ei som hans. Men ellers hændte
Mig næsten Alt, hvad hændes kan
Paa denne Jord, især paa Vand.
Thi selv, hvergang i Middeltiden
Jeg landet i min Fødestavn,
Traf noget ind i Kiøbenhavn,
Der sielden hændtes før og siden —
Hvorved jeg mistede det Lidt,
Hvorfor jeg havde svedt og slidt.
Bestandig noget sprang i Skyen,
Et Krudttaarn, eller en Fregat —
Bestandig antændt noget drat,
Snart Slottet, og snart hele Byen —
Bestandig misted jeg min Hat,
Kabus, Kawai, og sligt, i Flammen —
Til jeg omsider troede plat
Mig Stakkel Skyld i alt tilsammen;
Og at jeg var det Søm, hvorpaa,
Gud veed hvorfor, hver Ildens Vaade
Sin Hat bestandig hængte saa.

Til min, saavel som Landets Baade,
Sligt meer og meer bestemte mig,
Saa langt, som muligt, bort at fierne
Fra Hiemmet min fatale Stierne,
Indtil dens Hale vendte sig,
Og blev et Riis lidt mindre lig —
Saa længe, tænkte jeg, lad lide
Hvert andet Landstrøg ved min Qvide!
Og gik, med Sorgens tunge Fied,
Frivillig i Landflygtighed —
Mig trøstende, ved hver Ulykke,
Hvergang jeg følte Skoen trykke,
Med Haab: at Kiøbenhavns gik med —
De Padder, som jeg hørte vanke
Fast daglig ved min Reders Bord,
Som det var Sild fra Isse-Fiord,
Bestyrkte mig i denne Tanke.

Jeg saae mig endelig istand
Mig selv en lille Brigg at kiøbe,
Hvormed jeg netop vilde løbe
Tilbage til mit Fædreland,
For der i Rolighed at smage,
Med Jutta Paars, min drømte Mage,
Den sidste Rest af mine Dage —
Og blot, ifald det kom til Krig,
Igien paa Vand at tumle mig —

Da Brevet kom fra Paars — og Lækken —
Og siden Uveir Nat og Dag —
Og Rorets Tab — og Mastens Knækken —
Og Bølgeslag paa Bølgeslag —
Beständig Sugem, evig Pumpen —
Nu Stigenop, nu atter Dumpen
I Havets Bruus og Stormens Brag —
Og endelig — med megen Klynken
Ombord af Folket — Skibets Synken.

Af Skiørbug alle var krepert,
Saanærsom Tom og John og Gert,
De tre, saa halv om halv i Live,
Blev, til imorges, ved at hive —
Da pludselig en Styrtning kom,
Og tog dem, før jeg saae mig om,
Hvorved jeg ene blev paa Dækket
Med Døden, som jeg komme seer
Paa min sædvanlige Maneer —
Ei blot frimodig, uforskrækket;
Men selv med en Slags Munterhed,
Der i den sorteste Fortred
Det Hvide mig at see tilsteder,
Og, ihvor barsk sig Skiæbnen teer,
Imens det ene Øie græder,
Beständig med det andet leer.

Og, virkelig, saa mørkt det synes,
Naar roligen man stirrer lidt,
Er i hver Sorthed noget Hvidt.
I hvert et Tordenveir der lynes —
I hver en Sult er Appetit —
I hver en Undergang er Ende —
Og hvadsomhelst der os maa hænde,
Hvor slemt og Skiæbnen det mon vende;
I hvert et Kul er noget Kridt.

Paa min Forfatning (til Exempel)
Er ogsaa trykt det gamle Stempel
Af Lys og Skygge, Tørt og Vaadt.
Af Smil og Graad, af Ondt og Godt
Er selv min Synken her en Blanding,
Endog naar jeg betænker blot,
At jeg har mistet min Bemanding —
Thi — det var Engelskmænd, min Broer!
Og, Dagen før min Læk, jeg hørte
Hvad de mod mig i Skioldet førte —
De vilde nemlig overbord
Mig slænge, for at gaae med Jutta
(Saa hedder Briggen) til Calcutta.
Men Lækken deri gjorde Streg,
Og de gik overbord før jeg —
Den første Fordeel! Nu den anden:
Hvis her jeg ei tilgrunde gik,

Gik snart dog, efter mit Bestik,
Alt, hvad jeg har, til Engelskmanden,
Da mellem Thy og Trankebar
Han tager, hvad han alt ei har. —
Min tredde Fordeel her, paa Randen
Af Agterdækket og min Grav,
Er Enden paa det hele Jav,
Hvoraf jeg længe, sandt at sige,
Trods min medfødte Lystighed,
Af Mangel paa bemeldte Pige,
Var ubeskriveligen keed.

Hvad angaaer ellers Undergangen
Allene midt i Havets Skiød,
Jeg siger til mig selv, at mangan
Poet sig ønskede slig en Død;
Og ønskede han sig den ikke,
Saa var han, som Poet, et Fæ —
Meer skabt til, trygt at posekikke,
Som andet lavt prosaiskt Kræ,
End til at have stolt for Øie
Paa Farens Pynt det sande Høie.
Saa Fætter Paars vist gierne saae
Vor hele Jord engang forgaae
Med alle Væsner, onde, gode,
For nye Billeder at faae
Til en alvorlig evaldsk Ode.

Jeg selv, endskiøndt min Lires Klang
Er dæmpet af den megen Tang,
Naturen vikled om dens Strænge —
Skiøndt Oden er just ei mit Fag,
Og intet Tragiskt er min Sag,
Og skiøndt jeg aldrig mig lod hænge
For noget Billed — finder dog
En vis enthusiastisk Svimmel
I dette Svælg af Hav og Himmel,
Hvori jeg synker med mit Skrog.
Rundt om mig, nemlig, er det stille,
Da Vinden har sig ganske lagt;
Og Aftenrødens Straaler spille
Paa Vandets Sølv med selsom Pragt.
Spektaklet er saa stort, som muligt,
Og i dets tause Herlighed
Er Noget af den Verden skuêligt,
Hvorom vi ellers intet veed.
Den Verden, man i Verden kiender,
Er næsten reent forsvunden her —
Og, hvor jeg hen mit Øie vender,
Mig Evigheden synes nær.
Hvis jeg var stolt, jeg kunde prale
Ved denne skønne Leilighed,
Og Jer den anden Verden male
Med temmelig Nøiagtighed;

Dog sligt er ei for mine Lige —
Jeg, til Jer Trøst, vil ene sige:
Min Undergang i Pragt og Glands
Er ganske sikkert uden Lige
Paa denne Jord til Lands og Vands.

Men, hille mænd! nu stiger Vandet
Til Tønden, som jeg skriver paa —
Og jeg maa skynde mig forbandet,
Hvis jeg skal Brevet færdigt faae
Med Pakken, og med Testamentet —
Jeg, sandt at sige, havde ventet,
En smule længer her at staae,
Og at jeg kunde rolig rime
Endnu omtrent halvanden Time —
Dog har jeg neppe tre Qvarteer
At regne paa, saavidt jeg seer.

Til Texten altsaa, Landsmænd kiære,
Foruden længer Compliment:
Modtager her mit Testament!
Hvor gierne vilde jeg forære
Jer Skib, og Ladning, Liv, og Blod,
Hvis Skiæbnens Stivhed det tillod!
Men — den tillader det nu ikke —
Alt hvad jeg arme Knud formaaer,
Mens jeg med Top og Tavl forgaaer,
Jer med mit Testament at skikke,

Er et Par Viser for i Aar,
Af samme Slags, som de, jeg gjorde,
Da jeg med Jer var inden Borde;
Hvis ellers I dem ei forsmaaer,
Som alt for gammeldags, da Moden
I Poesien, som i meer,
Vel neppe staaer paa samme Foden,
Som før, i Gammelholms Qvarteer.

Men først i Hast jeg maa Jer sige,
Jeg alt har tvende Gange sendt
Jer Flaskeladninger af slige,
Hvorom det er mig ubekjendt,
Om de er komne Jer til Hænde —
Her er mit tredde Testament;
Og dermed er det og til Ende.

Jeg veed, hver Landsmand ruster ud,
For vores Sømagts Tab at hevne,
Fra en Fregat til et Skud Krud,
Hvad, efter rig og fattig Evne,
Enhver formaaer. Jeg arme Knud
Formaaer kun hevnopfyldte Sange,
Med aandelige Pileskud,
Mod Fjenden, som Jer plyndred ud —
Og en Slags Moerskab i de lange
Skibsaftener ombord i Slud —
Kun Lidt — det veed den søde Gud!

Men velmeent; og, om intet andet,
Dog Yttren af mit Hiertes Slag,
Der slog indtil min sidste Dag,
For Holmen, og for Danmarks Flag,
Skjøndt jeg var fjern fra Fædrelandet.

Hvis alle trende Flasker har
Den Lykke, rigtig at spederes
Af Extraposten, de leveres
Syvhundred Mil fra Tranqvebar;
Hvis underveis de ei skamferes
Af nogen engelsk Flag-Corsar,
Saa er det i det mindste Noget,
Ei blot, som god Makulatur —
Men for den skønne Leilighed,
Det giver: uden Pral at vise
Den offentlige Gavmildhed,
Der i hvert Uheld skaffer Lise —
Som ny Matros-Litteratur,
Og Bidrag til Trekroner-Sproget.
Og danske Publicum, som greb,
Og griber, til veldædig Hængen
Af Armods Tyv, det mindste Reb,
Udstrækker sikkert mod min Slængen
Af dette her sin runde Haand —
Ei for Værdien, som er ingen,
Naar man kun seer paa selve Tingen,

Da det er intet Silkebaand,
 Men blot et Tvind af hine Traade,
 Hvormed der »giøres Vers ombord,«
 I aaben Søe, i Bugt og Fiord,
 Paa Orlogskibe, som paa Baade.
 (Man veed, at mellem Røg og Damp
 Vi Søfolk digte kun med Hamp;
 Det er nu engang saa vor Maade).

Det være, hvad det vil — jeg har,
 I gode Venner! intet Andet
 At efterlade her paa Vandet:
 »Tre Flasker Skiemt med Alvor blandet,
 »I Viser af Knud Siællandsfar,«
 Sendt portofri til Fædrelandet.
 Tre Flasker Dry-Madera var,
 Jeg veed det nok, en bedre Gave;
 Men den, som her just for mig staaer,
 Hvori jeg Brevet vil begrave,
 Er drukket ud til mindste Taar —
 Det var min sidste. Da jeg klarlig
 Min Afskedstime komme saae,
 Jeg tog den op af Skrinet varlig,
 Og sagde: »Du skal ei forgaae!
 »Du blev mig ene tro tilbage
 »Til denne helligste blandt Dage,
 »Paa hvilken Frederik blev fød,

»Og jeg oplevede min Død —
»En sød og salig, vil jeg haabe!
»Og, naar jeg til den sidste Draabe
»Har tømt dig ud, du tiene skal
»Den Deel af mig, som efterbliver,
»Og som jeg mine Landsmænd giver
»I sidste Suk — til Futteral.«
Saa svor jeg hellig, og ved Siden
Af Skrivertøiet satte den
Paa Tønden — dyppende min Pen,
Hvergang min Læbe kyste den —
Og skrev, og drak, og hele Tiden,
Mens vixelviis jeg drak, og skrev,
Skreg: »Lev, o Fredrik! længe lev!«
Og »Hurrah Danmark!« mutters eene
Paa Dækket til den sidste Scene,
Skjøndt kun af Himlen hørt det blev.

Jeg altsaa Vinen ei kan sende.

Hvis ikke mine Visers Kraft
Jer røber noget af dens Saft,
Er det med samme reent til Ende,
Som snart med mig. Dog glemmer ei
Den farlige, den lange Vei,
Forbi saa mange Kap — blandt Skarer
Af Hayer, Hvaler, og Corsarer —
Forbi vor halve Jords Barbarer —

Forbi al Verdens Røverøer —
Igiennem alle Havets Søer,
Mit arme Testament maa vandre!
Betænk, kiære Børn! især,
At, hvis det havde mere Værd,
Saa blev det indeholdt af Andre.
Var Flasken, her jeg sender, fuld
Af Diamanter eller Guld,
Saa (ei at tale om de Love,
Der gjøre alle ny Forsøg,
Man dem til Trods har villet vove
I Svømmekunsten, reent til Røg)
Lod sikkert ingen Engelskmand
Den flyde hen til Danmarks Strand.

Af samme Aarsag har jeg kaut
Indblandet i mit Brev lidt Flaut,
Og udeladt paa mange Steder,
Expres, en Mængde Vittigheder —
Paa det en Søtyv ei deri
Opdage skulde stort Geni,
Og fristes til, paa ægte Bengelsk,
At oversætte det i Engelsk,
Og fræk udgive det for sit —
Hvad der i London hændes tidt.

Jeg haaber ellers, I vil finde
Det Flaue paa Jer egen Haand —

En Dansk kan skielne sligt i Blinde
Fra det, hvori der er lidt Aand —
Dertil behøves ingen Stregen;
Og I behøver ei min Pegen
Paa hvert et dumt og smagløst Sted,
Der skyldes min Forsigtighed.
Det, som mig gjør lidt meer forlegen,
Er hvordan I vil støde paa
Den skiulte Kløgt deri, som saa?
Og mærke Jer til Punkt og Prikke
Den Vittighed, som er der ikke?
Jeg frygter, naar man seer sig til,
At Fanden her har havt sit Spil
Med Pudset, jeg ham spille vilde —
At jeg har været alt for kaut,
Og gjort det, meer end nødig, flaut?
Ifald saa er — saa er det ilde;
Thi, kiære Børn! det er for silde —
Nu staaer det stedse stegne Vand,
Og spiller alt paa Tøndens Rand,
Jeg selv deri til over Maven —
Jeg kan ei meer forandre Gaven;
Og gik det, ved et Under, an:
Skrev jeg det om, og noget Andet,
Det sikkert nu blev alt for vandet.

Farvel da, kiære Folk og Land!
Jeg føler, jeg er nær min Ende —
Thi Vandets Stigen ikke blot,
Som gjør mig Skriverbordet flot,
Og truer, op og ned at vende
Mig selv; men et, jeg veed ei hvad,
Jeg gierne Jer beskrive gad:
En Følelse, jeg før ei kiendte,
Saa stærk mig Tiden ogsaa rendte —
En Følelse af Hastighed
I alle mine Pulses Surren —
En selsom Tankernes Forpurren —
En svimmel Utaalmodighed,
Og (skiøndt aldeles uden Knurren)
En underlig Urolighed
Beviser mig, jeg maa afsted.
O Jutta! Jutta! — Svup! nu skyder
Mig Vandet Tønden bort — den flyder! —
Farvel, min sidste Herlighed! —
Jeg skynder mig, at stoppe ned
I Flasken det, jeg her har færdigt —
Er det og ei Jert Bifald værdigt,
Er jeg dog værd Medlidenhed —
Thi nu er Herligheden ude —
Knud Vidfadm synker med sin Skude!
Hurrah! for Danmarks Kongeflag!

Jeg dør paa Fredriks Fødselsdag!
O Jutta! lad en Taare rinde
Paa Qvintusspidsen til mit Minde!
Og syng den Vise til min Roes:
»Han døde som en dansk Matros.«

VÆDDELØBET I DET LAVE

(*Poetiske Epistler. 1814*)

TIL DIGTEREN ØHLENSCHLÄGER I PARIS

»Tel brille au second rang, qui s'eclipse au premier« —
Det gielder omvendt tidt, naar den, som græder, leer.
Marly

Tak for den Tilskrivt, som din Skiærts
I respektive Svar paa Vers
Har alt for kiærlig lempet efter
Min Aands og Fatnings ringe Kræfter,
Nedladende sig til en Stil,
Der egentlig kun mig er egen,
Og som din Muse, halv forlegen,
Har vist ledsaget med et Smil,
Om ikke med lidt huuslig Skiænden,
Fordi Du hendes Høihed tvang,
Trods lange Slæb og tunge Krone,
Samt høie Hæle under Sko'ne,

Midt i sin stadselige Gang
Til en Slags Gadetøiterenden
Med een af disse Duller smaa,
Der løber om, med Tøfler paa,
Og ofte blot paa Hosesokker,
Tyndklædte, let til Fods, som Pokker,
Og stæle Pølser, eller Taft,
I Poesiens Vimmelskaft —
Jeg meener, som du vel kan tænke
Min Dulle, salig Wessels Enke.

Tak, Herre Ven! des meere Tak,
Da, for sin Majestæt en smule
Ved denne Leilighed at skiule,
Din ellers kongelige Snak
Omsvøbte sig en hullet Kappe
Istedenfor en simpel Frak,
Hvis Ærmer var den lidt for knappe;
Og, for at blive min saa lig,
Som mueligt, næsten alt for kurrig,
Alt for pudseerlig, alt for snurrig
Riimkarrikatureerte sig!
Tak siger jeg, Tak siger dig
Med mig den lille Skiemt-Canaille,
Der sidder med sin smækkre Taille,
Skiøndt Enke, dog, som nylig fød,

Saa kiælen, væver, hvid og rød,
Her paa mit muntre Lunes Skiød
I Kield'ren, hvor jeg boer hos hende,
Ved Musevimmelskaflets Ende —
Tak siger jeg med min Pernille
For Æren af det Gienbesøg
Din Muse giort os har i Spøg —
Tak, mange tusind Tak, Broerlille!
Tak for det slemme Bryderie
Dig vist har voldt, saa lavt at rime
Paa vor Maneer halvanden Time,
I halv fortroligt Maskepie
Med vore Dukker, vore Løier,
Og alt det Snurrepiberie,
Som Smaafolk kun og Børn fornøier,
Og som, til Nød, vel neppe døier
Jert eget Tempels Gallerie —
Tak! for saa dybt I vilde stige
Herned til os og vore Lige,
For, uden mindste fornemt Knurr,
I næsten under Rimets Mudder,
Saa got, som i prosaisk Dynd,
Med meer end den mig egne Fynd —
Paa bare Been at løbe Surr —
Og boltre jer i bare Sludder.

Naar jeg betænker ret den Top,
Hvorpaa du sidder dog gemeenlig,
Høit over mig, og næsten eenlig,
Da saare faa til den steg op,
Begriber jeg det næsten ikke,
Hvorlunde du, paa langs og tvers,
I næsten underjordske Vers,
Min komiske Begeistrings-Hikke
Har kunnet, blot ei trumfe mod,
Men virkeligen, Fod for Fod,
Og Riim paa Riim, endogsaa stikke.
Tillad, min Adam, mig at troe,
Du meere græd derved end loe;
Og at du ikke fik for intet
Spøgflesket i dit Sprog saa tintet —
At det var ikke lutter Sviin,
Hvis inden Skiemtbillardets Borde
Du Stød i Stød bestandig gjorde
Min Karambol og Karolin!
Tilgiv mig, hvis af Kunst jeg mærker
I dit naive Svar et Spor,
Og at jeg det blandt dine Værker
Netop det mindst naive troer.
At gjøre din Fru Melpomene
Paa Riimbrevmusens lave Scene,
For, uden Tvang at løbe rap

Med min Smækfilliken om Kap,
Trods Hendes Gyldenstykkets Trøie
Og Sølvmoers Skiørt — saa reent til Sløye,
Saa fuldelig fra Taa til Tip
Til overgiven Spirrevip,
Har sikkert kostet dig lidt Møie.
Og det er ei at undre paa —
Du vil din Nød bestandig faae,
Naar ikke blot du med de store
Spilopper røre vil og more,
Men ogsaa kildre med de smaa.

Thi — jeg vil tiene dig, min Broder —
Man være kan et stort Genie
Med alle Nykker, alle Noder
I Tiecks og alskens Poesie:
En sand Original-Copie
Af Göthe, Fanden og hans Moder —
Og sove sig til Dreier i
Naturens plastisk-drastisk-drægtige
Og pittoresk-groteske, prægtige,
Naive Pottemagerie,
(Hvis Skiørhed sig kun sielden blotter
I Fastelavnske Mandags-Potter) —
Man sove kan hos alle ni
Nat ud og ind, og blive Fader

Til ni Kuld Qvæder og Ballader,
Og til den hele Skue-Slægt,
Fra Ridderen af Elephanten,
Med Alexandernavn i Kanten,
Til Spillet komiske Klør-Knægt —
Ja — jeg vil tiene dig, *monfrère!*
Man af Naturen fød kan være
Til Guds og Fandens Tidsfordriv,
Og være klædt, paa alle Moder,
I Gadeviiser, og i Oder,
Før Fødslen selv, i Moders Liv —
(Hvis min korsørske Jordemoder
Har ikke smigret mig med Snak,
Jeg selv endog har havt den Ære
I en slags Skiorte født at være,
Der lignte baade Kiol og Frak)
Ja — jeg vil dig end meere lade —
Man digte kan en Iliade
Trods den almægtige Homers,
(Hvis Almagt var dog vel, som fleers)
Man kan endog maaskee det tvinge,
Med dybe Fiær af et Par Læs
Betydningsfulde Mortensgiæs,
Sig tragisk op at kunne svinge
Høit over en Euripides
Og Æschylos i Dramurgieen,

Og alregiere panisk i 'en,
(Tak skee ny tydske Pansophieen)
Som en fuldendt Pansophokles —
Ja — hvis, som sagt, kun rigtig rykkes
Bemeldte Fiærevingers Skud
Af Alnaturens Vildgaas ud,
Og Aabningen af Aaren lykkes,
Hvormed sig kiækt forskrev fra Gud
Den salig' Doctor Faust til Fanden —
Man uden mindste Hovedbrud
Kan gaae saa drastisk fra Forstanden,
At alt det Smør, der gøres i
Naturens Melkeveies Kierne,
(Saa kalder jeg en Digtets Hierne)
Blir lutter ævret Smør-Genie:
Puur, pære, plastisk Phantasie —
Man siden kan med denne smøre
Nye Verdner sammen, af og til,
Trods dem i Shakspears Tryllespil,
Og Konger, Kæmper, om man vil,
Og alskens Kalibaner gøre
Deri, hvem veed? — og dog, Broerlil,
Og dog — just ikke løbe til,
At gøre Riimbrev-Arieller,
Smaabitte Luneglutter, eller

Jens Baggesenske Baggateller,
I lette Vers, saasnart man vil.

Saa (for af Biblen at fremføre
Beviis, hvor sært den Tanke kan
Selv Tusendkunstnere forføre:
At hvad i Grovt man nemt kan gjøre,
Gaaer i det Fine let og an)
Saa blev for Israels Befrier
Ægyptens Troldmænds Koglerier,
Der stak, og gjorde næsten Beet
Den jødiske Landplagemager
I hiemmegiorte Landeplager
Af næsten engelsk Bonitet,
Til Skamme netop i den Lille —
Og de, der tappert slog Spadille
Til hver hans Trumf-Kalamitet,
Og eftergiorde hans Spektakler,
I store tragiske Mirakler
Af alkens Mord og Vold og Gruus —
Imens der laae et Fandens Huus —
Blev (siger Skriften) reent til Stakler,
Og hver stod, flad og flau, konfus,
Da det med eet blev ganske stille,
Og Jøden dem faldt paa at drille
Med Eftergiøren af hans Luus. —

Saaledes — for paa mit Exempel
At sætte Hedenskabets Stempel,
(Hvis Biblens er dig ikke nok,
Der af deslige har en Skok)
Saaledes Jupiter, der gjorde,
Som Overgud, alt hvad han torde —
Og torde, hvad han vilde — thi
Hans Guddom var et, trods Herr Schlegels,
Herr Tiecks, Herr Werners, og Herr Hegels,
Aldeles ugeneert Genie —
Der brød sig lidt kun om Kabalen
Af Christendommen og Moralen —
Og trodsede den gode Smag,
(Den i det mindste som er Moden
Blandt sædelige Folk paa Kloden)
I mangen Yttring for og bag —
Som derfor og blev Stamme-Peter
Til alskens Bestialiteter
I Verdens store Jupitrik,
Ved det de øvrige Planeter
En Hoben Genialiteter
Med hans Genie paa Halsen fik —
Selv denne Jupiter, den første
Blandt alle Göther, og den største,
Der hver en Kiæmpe-Viv og -Brud,
Snart med, snart mod Naturens Orden,

Besov i Himlen og paa Jorden —
Som Svane snart, og snart, som Stud —
Men altid herlig, som en Gud —
Der, uden allermindste Hinder,
Og, uden at det kosted ham
En Skillings Udgivt, gjorde tam
Den hele Vildpark af Gudinder,
Faldt reent igiennem, som vi see,
I Skikkelsen af Sommer-Snee
Fra gyldne Skyer — maatte dale,
Sin høie Majestæt til Spee,
Lig en i Taarer opløst Svale,
Der drypper ned i dybe Dale
Med optøet Næb og smeltet Hale
(For ei om Vingerne at tale)
Og, bærende sig for at lee,
Han maatte grædende betale
For et Par lumpne Kys, maaskee,
Af Sperevippen Danaë. —

Saa (for Exempler og at tage,
Til Overflod, af vore Dage)
Saa den forfærdelige Fyr,
Tarantelen imellem Bieerne —
En Hval imellem Sild, en Tyr
Blandt Tudser, kort: blandt tamme Dyr

En Tiger — der nu holder Styr
Paa Verden her i Tuillierierne
Med — troer jeg — med sit blotte Navn,
Hvis Nabo-Løve-Brøl henruller
Om Jorden i et rædsomt Bulder
Fra Qvang-tong-fu til Christjanshavn —
Der gjøre kan alt hvad han vil,
(Trods Sydens Tell, og Nordens Till,
Og Østens Povel, og Vestens Peder,
Der staae, med Gaben, og see til)
Og netop vil Umueligheder —
Der med et Gaasefædersving
Kan gjøre Modens Potentater
Præfekter, Paver, og Prælater,
Af ingen Ting, som ingen Ting —
Der, efter næsten alt paa Jorden,
Hvad der var hidtil noget ved,
Med forrige Naturens Orden
Tilgavns at have revet ned,
Er i Begreb med at faae færdig
For alle Dyr et sikkert Buur,
Og, inden sammes tykke Muur,
En ganske splinterny Natur,
Ham selv, og dem aldeles værdig —
Han staaer der nu — Fru Fine fandt,
Og Frøken Fis, og mange fleere,

Som jeg vil ei kompromittere,
At, hvad jeg siger her er sandt: —
Han staaer (trods Evnen til at aabe
Selv Fanden efter i at skabe)
Med al sin Almagt der en kiøn,
Hvor det kun gielder om at mage,
Hvad end dog kan i vore Dage
Selv manges Anonym, i Løn:
Og mægter ei, trods Smiger-Oden,
Der ligner ham med Antipoden
Af det passive Hverkenkiøn —
Trods Fruens, og hans egen Bøn —
Med al sin Ragen om og Roden,
I al sin Magt, med hele Kloden
I Snavset under Støvlefoden —
At færdig faae paa gamle Moden
En lille Tøddel af en — Søn.

Saa (for ei længer mig at rende,
Stakaandet efter Prøver fleer
Paa hvad du allerede seer —
Og Brevet paa en god Maneer
Med en moralsk Sentents at ende)
Saa tidt den største Spillemand,
Der med Fiolen fører an,
Kun slet paa Hyrdepiben fløiter;

Den, som i Luften dandse kan,
Og løbe paa en Afgrunds Rand,
Kan derfor just ei gaae paa Skøiter.
Selv den, der Hoffets fine Smag
Med Held polerer Dag for Dag,
Og hele Nationens høvler,
Var neppe ret i Stand, som saa,
(Kom det alvorlig an derpaa)
Tilgavns at børste dine Støvler.

Jeg derfor giver^r dig, min Broer!
Det Raad, jeg gav dig alt i Fjor:
Bliv stor — bliv ved at være stor,
Hvor Melpomenes Lamper tindre;
Men, alt for nær ved Jorden, gys
For hendes Søsters Gøgle-Lys —
Og vov dig sielden til det Mindre!

ELEGIE

TIL

FRU PROFESSORINDE RAHBK, FØD HEGER

(Danfana. 1816)

(I Anledning af en mig fra Hendes Haand for Øie kommet Afskrivt
af mit tyske Afskedsdigt til Grevinde Bombelles)

Seer mit Hierte jeg i dette Speil?
Smile mine Tanker mig imøde?
Opstod, himmelluttret, uden Feil,
Deres Aabenbaring fra de Døde?
Bragte fra Teutona Hiemmets Aand
Hid tilbage til mit Danmarks Have
Mine Runer, i en Engels Haand
Skriftforvandlede til Tryllestave?

Drømmer jeg? er end ei visnet reent
Krandsen, mine danske Sangveninder
Huldt mig bandt af smilende Kiærminder?
Blomstrer her den tidlige mig seent?
Har, trods Storm og tordenlumre Dage,
Dybt i Skialdens Floras Efteraar,
Friske Blade den endnu tilbage,
Sødt erindrende den svundne Vaar?

Er mig Nordens Himmel meer ei vred?
Hader Asers Æt mig længer ikke?
Smiler Freia selv i disse Blikke
Fra sin lyse Stol mig atter ned?
Tør jeg troe mit Øie, troe mit Hierte,
Stirrende paa disse Staves Lyst?
Deeler end min Vellyst og min Smerte
Nogen Hiemmets Asynines Bryst?

Hulde Vink af Nordens Yndes Aand!
Glimt af fordums fædrelandske Smile!
Herthalundens Amors kydske Pile:
Træk af Charis Margaritas Haand!

Skrift, hvori sig Dannisheden maler,
Som den svæver for en Engels Sands:
Med Kiærminde-Runers Idealer!
Du har laant min Veemod huld din Glands?

Haanden, for hvis kiælne Krystens Favn
Rosenknoppe selv er ei for ømme —
Som jeg tidt i Venskabs bittre Savn
Elskovssyg har kyst i søde Drømme —
Den har værdiget et Blomstersuk,
Som i den forladte Sangers Smerte
Rosenblodigt udsprang af hans Hierte,
Mer end blot et fingerflygtigt Pluk!

Den har nektarbægerrundet sig
For det Spæde moderømt at vugge,
Let berørende dets mindste Fnugge,
Morgenrødens Rosenfingre lig!
Den har foldet ud hvert Blad, med Dvælen,
I dens Lilieviftens Zefyrluft,
Og for Øiet selv udpyntet kiælen
Rosendukken i sin Barseduft!

O! nu først min Sang mig synes færdig,
Yndemoden, elskelig, og skøn,
Som jeg ønskede den saa dybt i Løn
Engles Engel, Sangens Ida, værdig!
Du, som aldrig glemt jeg eengang saae!
Du, hvis Rose dufter i mit Hierte,
Lindrende de gamle Tornes Smerte,
Du har lagt den sidste Haand derpaa.

IV

SATIRISKE DIGTE

FRØKEN LUNAS INDFALD

En Fabel

(Søndagen Nr. 4. 1814)

EN Aften sagde Maanen til sin Moder:
»Jeg gaaer saa nøgen her, Mama!
Jeg skammer mig i Sandhed for min Broder,
Og andre skikkelige Kloder —
Ja selv for Jorden — der dog nu og da
Tar noget paa, hvor og den faaer det fra;
For ei at tale om Kometerne,
Med deres lange Slæb, som stadse mig forbi.

Hvis du skal ordentligen klædes paa,
Med den Ustadighed du haver,
Een Kiol — et heelt Dusin vil ei forslaae:
Hver Dag en nye du have maae!«

Du finder, Læser, Maanen reent af Lave;
Men hvordan finder du den feige, brave,
Frie, bundne, lille, store, høie, lave,
Grusomme, kiælne, Menneske-Nation,
Der endelig med Diævels Magt vil have
En varig Engle-Constitution?

POETISK SMAGDOM

(*Danfana. 1816*)

Muserne.

Det Spillende forlyster os i Livet,
Hvad, giennemsusende dets tynde Luft
Med Farveleeg og Trylleklang og Duft,
Opsvingende sig over Larvens Gruft,
Forlader Muldet, Fieldets Moos, og Sivet.
I Spillerummet, os blev over Floras givet,
Vi lege helst med Ornithonas Børn:
Falk, Svane, Lærke, Nattergal, og Due;
Med allerhøiest Lyst vi Lynildsvingrens Ørn
At snappe Krandsen os af Haanden skue;
Dog hylde vi og selv i tunge Flagrenop
Til Tanketempets natindhylte Top
Den gaadefulde Rok og vor Minervas Ugle. —
Det er vor Smag! I Smaa, hvad siger I?

Gratierne.

Vi holde meest af lette Vinger, vi,
Af Amor, Gierdesmutte, Kolibri,
Og samtlige smaa muntre Sommerfugle.

Apollo.

Jer Smag er min, I Ni! Jer Lyst er min, I Tre!
Jeg efter alt i Luften, som I see,
Er selv, som jeg var reent af Lave —
Jeg ta'r i den, bestandig glad,
Til Takke med jeg veed ei hvad,
Indtil den allerflygtigste Gudsgave,
Paa mindste lille Flyveblad —
Kun Næb, og Kløer og Vinger maa det have.

RIDDER RO, OG RIDDER RAP

Ballade

(*Giengangeren. 1807*)

Der vare paa Thorsinge Riddere to;
(De rede saa sielden om Kap)
Hvis Thorsinges Krøniker stande til Troe,
Den eene var doven, og kaldtes Herr Ro,
Den anden var flink, og hed Rap.

De beilede begge, med Guld, og Forstand,
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Til Pugerups Datter, den Lillievand,
Ro nemlig med Guldet, og Rap med Forstand —
Men Signe holdt meest dog af Rap.

Herr Pugerup elskede Grunker, og Guld —
(Ja Guldet! hvor var det, vi slap?)
Ro havde, det vidste han, Kisten saa fuld:
Ham bød han skøn Signelild være lidt huld —
Hun græd; og gav Kurven til Rap.

Ridder Ro nu, som Fæstemand reed under Øe,
(De rede saa sielden om Kap)
At hente til Bryllup sin fæstede Møe;
Der red han paa Bredden af brusende Søe —
»Men jeg rider med!« sagde Rap.

Den Fæstemand førte den Fæstede hjem;
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Og, da de nu kom mod det Borgeled frem,
De Herrer og Fruer der hilsede dem —
»See! her er jeg med!« sagde Rap.

Saa førte de Bruden til Brudesal:
(De Riddere føred om Kap)
Der vanked saa mangen en lystig Pokal,
Brudgommen til Gammen, og Bruden til Qval —
»Ja! drik nu kun du!« sagde Rap.

Herr Ro sad paa Bænken, og lystig han drak;
(Ja lystig! hvor var det, vi slap?)
Der indenfor redtes det Brudegemak
Af Møer og Terner, med Kik og med Kak —
»Ja! fniser kun I!« sagde Rap.

Saa førte de Bruden til Brudeseng:
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Den Brudgom saa magelig sad paa sin Bænk —
»Ja! sid du kun der! sid kun rolig! min Dreng!
Jeg nok skal gaae med!« sagde Rap.

Saa tog han ved Haanden skøn Signelild fat;
(De løb med hinanden om Kap)
Og i slog han Dørren bag efter saa brat:
»I siger fra mig nu Herr Ro kun God Nat! —
Nu ligger jeg her!« sagde Rap.

Frem treen til Herr Brudgom den liden Smaadreng:
(Ja Brudgom! hvor var det, vi slap?)
»Herr Brudgom! Herr Brudgom! i Aften Jer hæng!
Rap ligger derinde med Bruden i Seng« —
»Ja mænd gjør jeg saa!« sagde Rap.

Den Brudgom, han pikked paa Dørren med Kno,
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Saa lukker derinde mig op dog, I to!
Jeg selv med min Brud nu vil slaae mig til Roe —
»Ja slaae dig til Roe!« sagde Rap.

Den Brudgom, han slog nu paa Dørren med Stok:
(Smaadrenge slog med ham om Kap)
Kom ud! Af den Spøg vi nu alle har nok!
»Kom ud, Ridder Rap, til den øvrige Flok!« —
»Ja see, om jeg gjør!« sagde Rap.

Den Brudgom, han hamred paa Dørren med Skiold:
(Ja hamred! hvor var det, vi slap?)
»Ifald du derinde min Brud tår med Vold —
Hvis — hør du? — jeg hevner det tusindefold!« —
»Gaae Fanden i Vold!« sagde Rap.

Den Brudgom, han blev nu i Huen saa vred:
(I Tip, og i Top, og i Tap)
»Hvis ikke min Brud du lær være med Fred —
Jeg Kongen om Sagen vil give Besked!« —
»Ja gjør du kun det!« sagde Rap.

Aarle om Morgnen, da det blev Dag,
(De rede saa sielden om Kap)
Ro sadled sin Ganger, ei længer i Mag,
Og skyndte sig, Kongen at klage sin Sag —
»Men jeg rider med!« sagde Rap.

»Herr Konge! jeg havde mig fæstet en Brud;
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Da Brylluppet stod, gik den Ridder sit Skud
Til Brudegemakket, og sov hos min Brud!« —
»Ja! det gjorde jeg!« sagde Rap.

»Da begge den Møe dog I have saa kiær,
(I ride saa sielden om Kap)
»Saa for at afgjøre, hvem Seiren er værd,
»Saa bryder engang med hinanden et Spær!« —
»Ja! gjøre vi det!« sagde Rap.

Da Solen om anden Dags Morgen stod op,
(Ja Solen! hvor var det, vi slap?)
Ro vælted paa Hesten i Sadlen sin Krop;
Og Hoffet kom sammen, at see paa det Hop —
»See! her er og jeg,« sagde Rap.

Den første berendende Dyst, de nu reed,
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Raps Ganger i Springet paa Fødderne glead,
Og snubled, og segned i Knæerne ned —
»Nu hielpe mig Gud!« sagde Rap.

Den anden berendende Ledding, de reed,
(De reed nu for Alvor om Kap)
Af Panderne sprang da den blodige Sved:
Herr Ro faldt i Støvet af Gangeren ned —
»Der ligger nu han!« sagde Rap.

Herr Rap nu reed seirende hjem til sin Gaard —
(Ja Seier! hvor var det, vi slap?)
Skøn Signelild, krandsset, og smykket, i Maard,
Saa smilende kiærlig ved Borgeled staaer —
»See! nu er du min!« sagde Rap.

Nu har Ridder Rap da forvundet sin Harm;
(Med Tip, og med Top, og med Tap)
Nu hviler hans Hoved ved Signelilds Barm;
Nu sover den Hulde saa trygt i hans Arm —
»See nu er det godt!« sagde Rap.

V

EPIGRAMMER

UNDER WESSELS PORTRÆT

(Wessels samtlige Skrifter. 1ste Deel. 1787)

GRAAD smelted hen i Smil, naar Wessels
Lune bød,
Og Glædens Smil forsvandt i Taarer ved hans
Død.

DEN TRUFNE CENTAUR TIL SIN
LÆRLING

(Rosenblade med et Par Torne. 1819)

Dreng med den herlige Bue, som jeg at spænde
dig lærte!
Kunstens Opelsken i Dig var mig, som Aldrende,
Lyst;
Nu er jeg Olding; min Løn, din Priis, er blandet
med Smerte;
Thi hvad du valgte til Maal, var mit dig elskende
Bryst.
Viig nu herefter for ingen i Skud-Kunst prøvende
Dyst,
At den eeneste Trøst endnu maa qvæge mit
Hierte!

Den af K. L. Rahbek saa kaldte

»PERSONA MISERABILIS«

og af T. C. Bruun betitlede

»JØDERNES GIENLØSER«

I Anledning af tre Linier i Nytaarsgaven for Damer
af N. T. Bruun. 1813:

»Hvad Rahbek, Baggesen, min Fader, skreve

»Til Hæder for det elskelige Kiøn

»Vil efter deres Død paa Jorden leve«

(Skuddagen Pindse-Skud-Nummer. 1814)

»Korsfæst ham!« skreg en natlig Dagens Ravn;
»Korsfæst ham!« skreg de smaa bekiendte Gaders;
Og en Smørvæk opklyngede hans Navn
Imellem sin Beskytters og sin Faders.

KÆMPEVISEN

(Danfana. 1816)

Man har meget Smukt fortalt
Om den underlige Spise,
Som engang i Ørken faldt —
Manna, troer jeg, dengang kaldt —
Der, i Mangel af en bedre,
Smagte sødt de gamle Fædre:
Man den gamle Kiæmpeviise,
Som de nye Dværge prise,
Ligerviis bør ogsaa hædre;
Men ei lade sig forføre
Til at dyrke Korn med Sved,
Der kan eene regne ned.
Hvo, som Øre
Har, han høre:
Gammelt Qvad er skjønt og stort;
Det er godt, naar det er giort;
Men det la'er sig ikke giøre!

EPIGRAMMET

(Danfana. 1816)

Et Epigram
Er ligt en Dram,
Som du har nødig,
Naar du er mødig,
Og, med Forlov!
Naar du er flau.

VI

POLEMISK DIGTNING

GIENGANGEREN OM KJØBENHAVNS- KRITIKKEN

(Giengangeren. 1807)

DEN skranted noget under Rahbeks Pen,
(Med Pennen mener jeg hans Aands Be-
gavelse)

Og under Sanders Blyant døde den —
Saa kom en vis Claus Pavels, eller Pavelse,
Min og Herr Lundbyes inderlige Ven —
Bekjendt med næsten hver en Sprogets Stavelse;
Men uden Blyant selv, end sige Pen.
I Mangel af de tvende førstes Havelse

Han puttede sit aandelige Null
I Kiøbenhavnskritikens tomme Hul,
Og recenseerte med et Stykke Kul —
Tak skee hans Digterkirkegaards Tillavelse,
Tak skee hans lærde Roden Nat og Dag,
Den gamle, syge, døde gode Smag
Fik derved dog en christelig Begravelse.

KRITIKENS SMIL

(J. K. Høsts Ugebl. Den nord. Tilskuer. 1814. Nr. 3)

Parnassets Maske-Fæe
Saa længe raabte Bæ
Til Reglerne,
At Phøbus sendte vred
En skiemtsom Muse ned
Til Keglerne,
For med en skarp Kritik
At holde lidt i Skik
Bebæerne,
Og vække med en Piil
I hvert et Skiemtens Smil
Mæhæerne.
Idet hun steg forbi
Den gamle Svinestie,
Paa Tærne,

Saa peent, saa net, saa let,
Sig vogtende for Plet
Paa Klæ'erne,
Sprang frem, en Ræv ret lig,
En Ting, som kaldte sig
Hans Mikkelsen,
Med nok en Tingest — men
Der lod som Statens Ven
Paa Skikkelsen:
Hen over Smagens Bræt
Hun mellem dem saa let
Ei slippede —
Den eene stamped her —
Den anden tramped der —
Det vippede.
I Grøften, hvor en guul
Pyt-Nixe legte Skiul
Bag Træerne,
Tak skee det Vipperie,
Kamenen plumped i
Til Knæerne.
Til Lykke havde hun
De sorte Strømper kun
Paa Beenene;
Da med de hvide paa
Man neppe nu kan gaae

Langs Steenene,
End sige neden om
Det guule Svinedom
Bag Hækkene,
Hvis fordum brune Søl
Har nu gjort reent til Pøl
Molbækkene —
Til Lykke; thi paa Sort
Faldt reent for Øiet bort
Det stødende,
Hvorfor og lige fro
Den himmelske beloe
Sit Mødende —
Til Lykke, siger jeg,
Hun ellers paa sin Vei
Sig vendende,
Var steget op igien,
Paa min for fine Pen
Lidt skiændende,
Til Hevn paa Pindi Top
Den hele Gudetrop
Antændende,
Fra Himlen Ild og Svovl
Paa baade Peer og Povl
Nedsendende,
Og med det Dommerblik

Hun af Apollo fik
I brændende
Satirisk Polemik
Al videre Kritik
Aldeles endende.

AF »KNUD SIÆLLANDSFARS NÆR-
MERE OPLYSNING«

(Per Vrøvler. Et comisk Læredigt: Kbhvn. 1816. Str. 182—209)

Jeg være hvem jeg vil — hvad kan ei stikke
Bag et poetisk, skønt uløiet, Navn? —
Hin Baggesen i al Fald er jeg ikke,
Der sammensyes af Snak i Kiøbenhavn —
Saa lidt, som den af mig forfulgte Bræger
Er Hakons, Thors og Helges Oehlenschlæger.

Jeg er den Baggesen, som Knud du kiender,
Den Baggesen, der sand og ufortalt,
Som Fiende blot af aandelige Fiender,
I alle sine Værker sig har malt —
Den Baggesen, der, som Skribent, ei dølger,
Han overmodigt Undersmuds forfølger.

Den Baggesen, der er kun lidt paa Jorden,
Og veed, hvor reent han taber sig i Alt;
Men her, paa denne lille Plet i Norden,
Dog føler, at det lidt han er, er Salt —
Og troer sit Embed rigtigst at forvalte
Ved Nutidsaandens Ferskhed lidt at salte.

Ham er jeg; og, som Oehlenslags Nedriver,
Jeg hugger løs paa sligt, som jeg kan bedst;
Dog, hvad jeg Hugget ubarmhjertig giver,
Er ikke Rytteren, men blot hans Hest.
Maaskee jeg slaer den, som en Stud for Panden —
Hvi sætter han sig ikke paa en anden?

Jeg standser ham, trods Molbæksmøller-Roesen,
Trods alle Tudsers Velkomst-Hurlumhei,
Paa styrtende Galoppen ned i Mosen;
Jeg raabte først — hvi hørte han mig ei?
For nu ham selv at redde, jeg med Vælde
Maae løbske Bæstet, som han rider, fælde.

Saa længe paa sin Pegasus (saa lod det)
Høit over min, han herlig opad reed —
Var jeg ei selv den første, der tilstod det?
Tilraabte jeg ham ei lidt meer end Fred?
Var jeg istand, hans Hæder at misunde,
Hvi lod jeg taus ei nu ham gaae til Grunde?

Uendelig gemeene Kielderdrømme!
Jeg ham misunde, hvad jeg, selv som Dreng,
Foragtede: Molbækkes Bifaldsstrømme,
Og Pibehesttrompetres Roes i Flæng?
Misunde ham, hvad hver en Nar kan have,
Der veed at tee sig ret, som reent af Lave?

Misunde ham et Bravo, hvor man klapper
Ad Stolper, Styltegang, og Dukkedands —
Hvor en Joli paa Skiød med Porthundslapper
Og Mundkurv selv er sikker paa sin Krands?
Misunde ham — at sige reent ud Ordet —
De Been, jeg selv har før slængt under
Bordet!

Misunde — Dig, Gespenst af Oehlen-
schläger!
Hvad, var jeg med min Stolthed i dit Sted,
Trods hver en Slurk af det bekrandste Bæger,
Jeg bitterligen vilde græde ved:
En Hagbartskappe, sammensyet af Pialter
Hængt op at tørres bag ved Freias Alter —

En Gedebuk i vor Thalias Revel —
Med en Kanarifugl i sammes Krat —
Tre fire Killinger, hvoraf hver Trevel

Tilhører Tiecks alt længe døde Kat —
Din Oxes Frøer, som Græsk i Moorland hvæse —
Din Trimp — og din Prindsesses lange
Næse?

Misunde Dig Per-Vrøvler-Kommentarer,
(Før jeg har gjort dem om i Vers, som her)
Din Forsvars-Hær af anonyme Skarer,
Hvis Navne mig tør ikke komme nær? —
Misunde Dig, du frommeste blandt Løver!
Nu, du en Stab af Harer selv behøver?

Misunde dig Nedpositionens Hylden
Af alt, hvad til min Giengang siger Paf —
De galdegule Maleres Forgylden
Af Billedet, dit Guld er skrabet af —
Din egen Virak — og en Bagfrablæsen,
Hvorfor sig Slagtre selv tilknibe Næsen?

Nei sligt misunde dig den dumme Diævel!
Men unde dig det — kan den Onde blot.
Jeg lod dig gierne meer end Krat og Revel
I det af mig forladte Bifalds-Slot —
Da jeg derfra henflytted i min Hytte,
Jeg troede, Haven selv du vilde nytte.

Men nu, du Holbergs, Evalds, Vessels Poder,
Og, hvad jeg selv har saaet, og saaer deri,
Som kalydonsk Husserer der omroder
Med din udanske Nedgangs-Poesie,
Nu maae jeg dig i Havens store Knibe
Med min Satires Latterspyd angribe.

Du stræbte, mig at rive lidt af Pinden,
Endnu en Pog i blot personlig Krig;
Du fordred mig med Kaadhed ud, forinden
Jeg saae blot til dig — det tilgav jeg dig!
At syg og faldefærdig Jens du skiældte —
Det ei Korsøer, end sige Danmark fældte!

Da jeg, lovsyngende din Morgenrøde,
Med stræng Advaren krydrede min Priis
(Fordi jeg hader selv det alt for Søde)
Du truede din Lærer selv med Riis!
Du gjorde splittergale Vers i Vrede,
Da reent jeg ei faldt ned, dig at tilbede!

Du gav mig at forstaae, jeg skulde pakke
Mig bort, ei blot fra Bierget, hvor du stod;
Men selv fra den Parnassets lille Bakke,
Hvor du endnu har aldrig sat din Fod!
Det alt tilgav jeg dig; thi mig alleene
Din Kaadhed gierne havde kunnet steene.

Men dennes Steen tilsidst blev alt for mange;
De true nu med fast en Steenflods Regn —
Mig ei (thi jeg for mig er ikke bange),
Men Sprogets, Sangens, Smagens sidste Hegn!
Dets Nedbrud tør jeg ikke borttrallalle;
Thi det tilhører ei blot mig, men Alle.

Desuden jages ei paa Flugt ved Gaben
Din Steenbagslængens unge Peter-Trop,
Det nye Parnassets Børnekuld af Aben,
Som i dit Spors Petræa voxer op
Og, førend een af Kunstens Abeceter
Det ret har lært, blier Oehlenslags-Poeter.

Nu vender ud jeg, seer du, lidt det Laadne;
Nu slaaer jeg paa Salttønden Bunden ud,
At Aanden her skal ikke ganske raadne,
Der blev til Flesk paa dit Serimnerbud.
Rid op igien, ifald du kan, til Toppen;
Hvis ikke, ligger du der selv med Tropfen!

Jeg føler, at paa denne Kamps Bravalle
Min Ring mod Tandens taber ei sit Slag.
Tag dig i Agt; thi selv i Een mod Alle
Man har seet seire før den gode Sag!
Frimodig, uden Pseudonymers Vaaben,
Den gaaer ved Dagen frem, Visiren aaben.

Og nu, min lurende, min tause Fiende
Paa det af dig bedragede Parnas,
Hvor du ved andre lader overende
Det rive, som er ei dig selv tilpas —
Miskiend ei ganske, med de mindste Daarer,
Den diærve Tugter, som din Hovmod saarer!

Du, som for en Kritik, der, ak! dig priiste
Kun som en halv og ei som ganske Gud,
Phøbøisk mig Aurora-Dørren viiste,
Ved fornem blot at række Tungen ud,
Og overlod til Drengene lidt at snerte —
Da Hov'det saaes — mig det useete Hierte —

Du, som med andres Fingre kun mig tiatter,
Selv uden Mod — hvis lever end din Aand —
Maa føle, min dig hædrer som Forfatter
Med et Par Tugtslug af sin egen Haand!
Hvis jeg dig vilde Haan med Haan giengielde,
Jeg overlod en Lærling, dig at fælde. —

Hvad, mener man, vil Oehlenschläger svare,
Som Digter og æsthetisk Philosoph,
Ifald engang han læser, af Vanvare,
Min Digt-Samtales Slutnings-Apostroph?
Hvad svarer du, min Ven, du tier stille! —
»Derom en anden Gang vi snakke ville«.

Nei, strax, paa Stedet, Kiære! vil jeg vide,
Hvorvidt jeg kan forlade mig paa dig,
Naar ei du sidder længer ved min Side —
Hvis, som jeg haaber, nu han møder mig —
Og — hvad der ikke vilde mig bedrøve —
Forvandlet pludselig af Krebs til Løve?

Thi, seer du, skiøndt jeg ene med de andre
Vel bliver færdig, uden Sekundant:
Hvis til sig selv han kunde sig forandre —
Til Jetten, jeg i ham dog eengang fandt —
Blev Kampen mig en Smule for ulige
Mod ham foran og alle bag, at sige.

»Velan! Ifald han bryder løs, og render
Dig ind paa Livet, løber jeg min Vei —
Og lader Eder slaaes med egne Hænder;
Thi ham, ihvor det gaaer, jeg rører ei.
Men jeg mit Ord dig giver: Af de andre
Skal for min Haand syv, otte heden vandre«.

Epilog.

Min — hvem? Ja Himlen veed, hvem her jeg
duser,
Og hvem der duser mig saa smukt igien —

Forlad mig, stille Værn om danske Muser,
Jeg i din Kreds end tænker mig en Ven;
En Ven, der, hvis mig saaret synker Armen,
Paa Skuldre bærer Helten ud af Larmen.

I Anledning af Professor Oehlenschlägers

ERKLÆRING TIL PUBLICUM

om sit personlige Forhold til mig

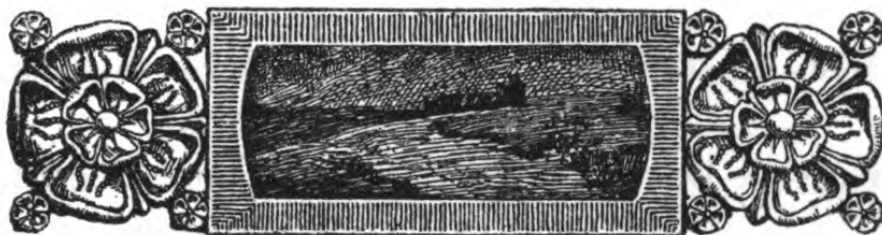
(Rosenblade med et Par Torne. 1819)

Jo meer jeg tænker paa det store Fald
Af Døgnparnassets Drot, den Fedegode,
Jo meer han synes mig en bagvendt Frode,
Og jeg mig selv en omvendt Hiarne Skiald.
Mig bæres for, jeg maa hans Liigvers skrive,
Og at det Vers vil lykkes mig saa got,
At Tylten selv — naar raadnet er dens Drot —
Mig til Belønning vil hans Krone give.

DET BELOVEDE LIIGVERS

Tre Aar i Bærestol at føre rundt om Land
Skioldungen, der var død i legemlig For-
stand,
Skiøndt virkende hans Aand end leved — lod
sig høre;
Men i tre Gange tre saaledes om at føre
Skialdungen, der er død i aandelig For-
stand,
Skiøndt legemlig endnu han er en holden Mand,
Det maa hver rørig Aand, der lever end, oprøre.
Desværre sees deraf, foruden Hovedbrud:
At Lugt af Aanders Liig kan længe holdes ud.

VII
EPISK DIGTNING

THORA FRA HAVSGAARD

Første Sang

(*Danfana. 1816*)

VESTLIG i Skaane der ligger en Gaard afsides
og eensomt,
Havsgaard kaldet, fra Kæmpernes Tid, omringet
af aabne
Marker, og nær ved en vild, vidtstrakt, udørkelig
Kratskov.
Kort Tid efter den Calmarske Krig beboede den
rolig,
Glemmende Verden, og glemt, en brav velhavende
Lænsmand,

Svarte han mild, tog af Glarøinene, lagde dem
ind i
Bogen, og lukkede den. Du har Ret, vedblev
han, for dig er
Disse Historier alt for alvorlige. Lad os da
snakke
Sammen om muntre Ting! Det er sandt, du
lever et tungt Liv,
Naar jeg betænker det ret, i din Møveaar, her
med mig Gamle
Midt i en Udørk, eene, saa langt fra Stæder og
Landsbyer,
Uden den mindste Forlystelse reent afsondret fra
Selskab!
Himmelen eene kan lønne dig det, min Thora!
det vil den
Sikkert! jeg beder derom, det er eene min Dag-
og min Natbøn.
Thora ham svarte: min Fader! hvis dig jeg
noget erstatter
Tabet af alt hvad dig ellers var kiært, er jeg
rigelig lønnet.
Tilgiv, om jeg imellem lidt svag dig synes, jeg
er det
Inderlig ei; jeg er rolig tilfreds, og opfylder med
Glæde

Her i dit Huus min kiæreste Pligt. Det var
kun et Vindstød,
Nys, som mig gjorde lidt moed. Nu gaaer jeg,
at hente dit Qvel-Øl.
Ret som hun reiste sig op, ham omfavnende,
rumlede selsomt
Uden for Gaarden en Vogn, og en Haandkno
pikked paa Vindvet.
Thora nu gyste paa ny; men paa eengang fat-
tende frit Mod,
Gud er med den, som frygter kun ham! hun
mumlede hastig,
ilte til Vindvet, og aabnede det, og spurgte:
hvem er der?
Underlig huul, skiøndt bønlig, og sukkende,
svared en Stemme
Giennem den susende Vind: Kulsvier er jeg, fra
Skoven
Næstved kommen med Kul, for at age til nær-
meste Kiøbstæd.
Vognen veltede for mig, det varede længe, før
eene
Løftet jeg fik den igien; da paafaldt Natten, og
nu jeg
Finder ei meere min Vei; Gud signe Jer! under
mig Huusly!

Men for den andens en Glød hun hentede kun
 paa et Fyrfad,

Bringende skyndig en Kande med Øl, og et Sølv-
 og et Tinkruus.

Begge nu smøgende sad, og i Snak om eet og
 om andet,

Prøvede Gubberne der, tidt løftende Kruset fra
 Bordet,

Øllets opvarmende Kraft, og hinandens Klygt,
 og Erfaring,

Mens i en Krog sad spindende taus den lyttende
 Thora.

Stormen nu havde sig lagt. Klart giennem
 Hiertet paa Skuddet

Troede hun Maanen at see, som hun sad i Hiørnet
 ved Vindvet.

Ør af Dampen og Heeden (thi gamle Papa var,
 som Olding,

Kuldskiær, og havde det gierne saa luunt) lidt
 kied og af Snakken

Om den forbistrede Calmarske Krig, og om
 Gigten, og Dyrtid,

Ønskte hun, medens de Gamle saa got ved Øllet
 i Prat sad,

Udenfor Porten at gaae, for der at aande den
 frie Luft,

Og at adsprede sig lidt de mørkt opstigende
Tanker,
Eene med Maanen. Hun elskede høit dens ven-
lige Selskab,
Stirrende tidt med et kiælent og inderligt Suk
paa dens Aasyn,
Naar den smilende selv gik hen sin eensomme
Bane
Taus; hun kaldte den ofte sin troe Veninde paa
Himlen.
Ogsaa vilde hun see, om ordentlig Porten var
tillukt,
Hvilket den fremmede Giæst, ukiendt med Skodden,
i Mørke
Mueligen havde forsømt. Hos sig selv betæn-
kende saadant,
Stod hun forsigtigen op, og, fyldende Kanden
paa ny først,
Satte hun den for de snakkende hen, og smutted
af Dørren
Ud. Portgangen var mørk; og i det hun vendte
til høire,
Gled hendes Fod. Udstrækkende flux, for at
støtte sig, Haanden
Henimod Væggen, hun greb i en Tot, og følte
med Gysen,

Famlende nærmere til, et Ansigt under dens
Krølhaar.
Hiertet i Barmen blev Iis, hvert Lem skialv,
Knæerne zittred,
Og nær havde hun tumlet omkuld. Da hæved
en Engel
Pludselig hendes forfærdede Siæl til den høieste
Fatning
Over sit Kiøns naturlige Kraft; den Engel var
Uskyld:
Skriger du, er du fortabt, og vender du bævende,
døer du!
Hvisked i Hiertet den zittrende lydt en varende
Stemme.
See! og hun tvang sig, og løe; og beslutted, at
nærme sig Porten,
Undersøgende hver af de Sække der rolig i
Mørket.
Gangen var snever; ved næste hun lod, som om
Foden igien gled,
Pladskende hastig i Renden, mens, strækkende
Haanden til høire,
Nok eet Hoved, hun greb. Jeg vil see dog om
Porten er tillukt!
Mumled hun høit; treen atter saa feil, forsætlig,
til Siden,

Famled, og greb om en tredie Tot med glødende
Pande.

Det er dog vel, at de Sække jeg har, at støtte
mig paa her,

Sagde hun, leende, sikkert jeg troer, jeg ellers
omkuld faldt —

Og udglidende greb hun, som før, og følte den
fierdes

Øre: Den Sæk er nok lappet med Skind! hun
mumlede halvlydt,

Gled, og fornam i den støttende Haand varmt
aande den femte.

Skodden nu trak hun for Porten i Laas, og sagde
med høi Røst:

Nu vil jeg holde mig midterst i Renden; min Fod
er dog vaad alt;

Men paa den nærmeste Sæk hun støttede Haanden,
som forhen,

Her til den modsatte Væg, og den siette berørte
hun varsomt,

Følede Tippen af Næsen. Derpaa den syvendes
Haartop

Fik hun i Haanden; og siden den ottendes blus-
sende Kiæve.

Kullene, troer jeg, er varme! hun smaaloe, da
hun paa Læben

Følte den niende, skyndende sig, og, famlende
hastig

End en eeneste Gang, den tiendes Hage be-
rørte. —

Thora! Thora! din Drøm er forklart: den
rædsomme Portgang

Giennem et Helved du gik; og i Stuen er
Helvedets Fyrste!

Saa hun talede dybt i sig selv, oplukkende
Dørren

Atter; og ind hun i Stuen nu treen saa bleeg
som en Dødning.

Skottende hen med et myrdende Blik, Kul-
svierens Øie

Fæstede sig paa den bævende Møe. Hvor var
du, min Datter?

Spurgte den Gamle. Besindende sig, hun hur-
tigen udbrød:

Ak! min Fader! i Stalden jeg var, for at give
mit Føl Høe;

Dørren var aaben; det var der ei meer; nu
løber det sikkert

Vildt i Marken, og fryser ihjel! jeg er saa be-
drøvet.

Kiæreste Fader, du gav mig det selv til Foræring
min Byrdsdag!

Turde jeg sige det Karlen, og sende ham efter
det? tør jeg?
Hende nu svarte med Smil den gamle værdige
Lænsmand:
Neppe vil Grimer forlade sin Sæng, og maaskee
til i Morgen
Løbe paa Marken omkring, for at stille, min
Datter, din Uro;
Har han dog tærsket i Dag! For mig du gierne
for Resten
Maa det forsøge, hvis lykkes dig kan, at røre
hans Hierte;
Men sig intet fra mig, hvis han ei godvilligen
gør det;
Thi for et Føls Forkiølelser Skyld afbrød jeg
dog neppe
Selv min natlige Slum, end sige, min mødige
Huuskarls.
Føllet desuden er løbet til Skovs, to Miil i det
mindste
Herfra Gaarden, til Moderens Vang; og førend
i Morgen
Kommer han neppe tilbage dermed, hvis ogsaa
han faaer det.
Herpaa svarede høit, med sin Aands Nærværelse,
Thora:

Ud til Stalden, og aabnede tyst, at ei man i
Porten
Hørte det ringeste, Kammeret der, hvor Grimer
i Roe sov.
Studsende gav han et Skrig, da den rødmende
Møe han i Maanskin
Saae for sin Seng; thi han drømte: han laae
fastbunden i Helved,
Og at en Engel ham løste hans Baand. Nu stod
den der for ham.
Stille! vinkte hun, stille! for Guds Skyld tie
dog, og hør mig!
Huuset er fuldt af en heel Trop Røvere; Meste-
ren sidder
Ukiendt inde hos Fader, som troer, han handler
med Kul kun;
Og i vor Portgang ligge de ti Kulsække, med
Hov'der,
Som jeg har alle berørt med min Haand, hen
følende for mig,
Da jeg i Mørke gik ud, for at see om Porten
var tillukt.
Skynd dig, og har du os kiær, og handle vi mod
dig, som Ret er,
Sving dig paa Traveren, flyv, som en Piil, til
nærmeste Landsbye:

Kald der Bønderne sammen i Hast, og lad dem
med Køller
Væbne sig skyndig, og iile herhid, omringende
Huset;
Men du giv mig et Vink med et eeneste Smæk
paa vor Bagdør,
Naar du har alting bereedt! Flyv! flyv! Gud
give dig Vinger!
Saa Huusengelen. Medens i Hast han Koften sig
omslog
Brogen og Trøien, hun sadlede selv, og grimede
Hesten.
Snart i Galop han sprængte derfra. Tilbage nu
Thora
Gik til det smøgende Par, og raabte med Smiil,
da hun indtreen:
Fader! nu faaer jeg mit Føl! mig Grimer har
svoret, hvis og han
Rende der skal til i Morgen, at bringe mig heelt
det og holdent;
Og jeg veed, at han holder sit Ord. Nu er jeg
igien glad!
Eet kun bad han mig love sig først: at ei du
vil skiænde,
Hvis lidt sildig han kommer; thi hvile sig vil
han en Smule

Henimod Dag hos sin Broder, som boer i Kanten
af Skoven,
Og det loved jeg ham. Du nægter dog intet
din Thora?
Men det er høi Tid, troer jeg, til Nadveren!
Klokken er ni alt!
Hende nu svarte med Smil den Gamle: Dæk
os da Bordet
Hurtig, og bring af min Miød, den attenaarige,
to Kruus,
Føllets Sundhed at drikke deri! Vor Giæst er
en brav Mand;
Veed hvad en Datter betyder, som du; han og
har en Datter!
Lumskelig smiled i Skiægget den hvidgraa Sæk-
kenes Eier
Alt som de talte. Det flasker sig skiønt, han
tænkte, den Miød skal
Snart mig fortælle, hvor Guldet er skiult! Naar Klok-
ken saa tolv slaaer,
Kommer hvad jeg har giemt; og en god Søvn
lover jeg begge.
Thora nu bredte med skiælvende Knæe den reen-
lige Borddug,
Trippende frem og tilbage saa vims, nu herhen,
nu derhen,

Leende tidt, for at skiule sin Angst. Med bæ-
vende Hænder
Hented hun Gafler og Knive. Ved hver, hun
lagde paa Bordet,
Foer i det varme sig bølgende Bryst et iisnende
Staalsting.
Maden derpaa hun frembar, omhyggelig skiærende
selv Brød;
Ordned saa hver sin Tallerken, og fyldte de
mægtige Sølvkruus
Med den beruusende Miød, og bad Gud, doppelt
at sødme
Honningens Smag, for at slukke den Mordbegiær-
liges Blodtørst
Medens han drak, og forhindre hans Daad til
Bøndernes Komme.
Derpaa kaldte hun begge til Bords; og lagde
paa Fad'rens
Armstol Hyndet, det bløde, ham hielpende ret i
sit Sæde.
Samtlige tre de nu sad; og med Graadighed
slugte den Hvidgraa
Skinken, hun lagde ham for, og et Kyllingelaar
paa det andet;
Medens hun selv blot lod, som hun spiiste, til
Hunden i Løndom

Ned under Bordet hver Bid henkastende. Men
uophørlig
Rakte hun Kruset med Smil den tilsidst trygt
drikkende Morder.
Talen nu dreied sig meer og meer til det sigtede
Formaal;
Endelig kom den paa Gang om Formuenhed. Hun-
drede Spørgsmaal
Giorde den Boet beundrende Giæst, og hundrede
Svar gav,
Faderens Rigdom med Vink ham forraadende,
villigen Thora,
Pralende med, at hun Nøglerne selv forvarte til
alting.
Smidskende sagde hun halv den Lyttende noget
i Øret
Om et besynderligt Sted, hvor hun troede, den
lønlige Skat laae,
Spændende Morderens Siæl. Alt nikte den Gamle
ved Kruset,
Truende Søvn. Dødsangst nu greb det barnlige
Hierte,
Fuldelig eene med Giæsten, hvis hin ved Bordet
i Søvn faldt.
Elleve Klokken alt slog, som om hvert Slag
Hiertet itu slog;

Men i det ellefte Slag slog ned i Fortvivlelsens
Natmulm,
Himmelens Lyn i en Tanke: Velan! Kulsvier,
udbrød hun,
Vil I fortælle min Fader i Søvn, ved endnu et
Kruus her,
Indtil han snorker, og lover I mig, at bringe
Jer Datter,
Som jeg saa gierne gad see, saa skal jeg i Aften
til Giengield,
Førend I lægger Jer, vise Jer Ting, som I aldrig
har seet før!
Dette hun hvisked ham tyst, og lod, som hun
zittred af barnlig
Lyst til en Spas, med den dirrende Haand ham
klappende Skuldren.
Gierne! tilmumled han hende med Griin, og skot-
tende hen til
Seierværket i Krogen; men, alt den nikkende
Gamle
Skuende halv derhenne: du snart kan vise mig
alting,
Føied han til, før Kruuset er tømt du hører ham
snorke!
Gaae kun og hent nu Nøglerne strax! Min Datter
skal komme

Næste Søndag, det lover jeg dig! Den skiælvende
Thora,
Mens han prated paa ny for den ei meer sva-
rende Gamle,
Gik i sit Kammer ved Kiøkkenet ud, og lod,
som med Iver
Rundt hun søgte; kom atter igien; oplukked et
Glasskab,
Udtrak Skuffen, og vimsed omkring, med Øinene
henvendt
Snart paa Værket, og snart paa Gubberne. Hvert
et Sekund blev
Time den Ventende; men naar hun saae paa den
nikkende Fader,
Henfløi Timen som Lyn; da med eet hans fryg-
tede Snorken
Naglede hende til Bordet igien. Tidvinden var
alt, hvad
Pønsede hendes urolige Barm. Da saae hun af
Kofte
Pludselig skyde sig frem en skarp Haandøxe med
Blod paa.
Men paa den Blegnendes Læber forvandlede
hurtig til Smilen
Angestens Krampe: Hvad har I dog der for en
underlig Muurskee?

Eggen en Skræk fra umindelig Tid, som ufangelig Røver,
Og med hans Trop for usaarelig holdt, af trolde-
lig Afkom.
Stor var Glæden ved samtliges Fangst; Henret-
telsens Høitid
Kaldte tilsammen fra Stæder og Byer lydt jub-
lende Skarer.
Faderens Liig blev først halshugget, og Sønnernes
Hov'der
Samtlige satte paa Steiler med hans i Midten.
Man paastod
Længe, de grinede høit hvert Maaneskifte paa
Bakken,
Og hver ellefte Nat, naar tolv slog Klokken i
Udby,
Lød med det sidstudrungende Slag i Luften »Jeg
kommer
Atter!« med lydelig Klang i et Brøl af elleve
Røster.

INDHOLD

INDLEDNING

	Side
Om Jens Baggesen	I
Om de udvalgte Stykker	XXXVII

UDVALGTE DIGTE

I. KOMISK FORTÆLLING

Kallundborgs Krønike eller Censurens Oprindelse . . .	1
---	---

II. LYRISKE DIGTE

Digterdrømmen	28
Til Amor	33
Da jeg var lille	35
Dansk Tranquebar-Viise	37
Roserne	41
Harpeklang	43
Til Bogen	45
Citherspilleren	47

	Side
Agnete fra Holmegaard	50
Knud Sjællandsfar paa Landet og paa Vandet . . .	61
Gamle Jobs Sang paa Holmen	64
Min Aftensang i Frankrig	72
Til Stjerneerne	76
Til Spotterne	78
Duus-Drikkevise	81
Erindring	84
Jubelæblet eller den gamle Harpespiller	87

III. RIIMBREVE

Romerering	93
Noureddin til Aladdin	109
Til Digteren Adam Oehlenschläger	119
Den danske Matros eller Flaskebrevet	129
Væddeløbet i det Lave	153
Elegie til Fru Professorinde Rahbek	166

IV. SATIRISKE DIGTE

Frøken Lunas Indfald	170
Poetisk Smagdom	173
Ridder Ro og Ridder Rap	175

V. EPIGRAMMER

Under Wessels Portræt	181
Den trufne Centaur til sin Lærling	182
»Persona miserabilis«	183
Kæmpevisen	184
Epigrammet	185

VI. POLEMISK DIGTNING

	Side
Giengangeren om Københavns-Kritikken	186
Kritikens Smil	188
Af »Knud Siøllandsfars nærmere Oplysning«	192
I Anledning af Prof. Oehlenschlägers Erklæring til Publicum	201

VII. EPISK DIGTNING

Thora fra Havsgaard I.	203
--------------------------------	-----

TRYKT I

THIELES BOGTRYKKERI

FOR

FORENINGEN »FREMtiden«

VED F. HENDRIKSEN

KJØBENHAVN

MDCCCLXL

72730027

